

СРПСКИ БОРАЦ

ЛИСТ БОРАЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У присуству више хиљада
вјерника и грађана Бање
Луке 28. маја, на
Спасовдан, владика
бањолучки Јефрем уз
саслужење 15 епископа
Српске православне цркве
освештао је
новоизграђени Храм
Христа Спаситеља који је
подигнут на мјесту Цркве
Свете Тројице коју су
њемачки фашисти
бомбардовали 12. априла
1941. године, а бањолучке
усташе, на челу са
злочинцем Виктором
Гутићем, запалиле и
порушиле током Другог
свјетског рата

ОСВЕШТАН ХРАМ ХРИСТА СПАСИТЕЉА

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ...



САРАЈЕВО – 3. МАЈ 1992.



БОРАЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

БАЊА ЛУКА, КРАЉА АЛФОНСА XIII br 1.

ТЕЛ. 051/211 -726; 051/218-139; ФАКС -051/211-825

Ж.Р.562-099-00001003-07

www.borackars.net

e-mail:boracka@gmail.com

У ТОКУ ЈЕ РЕВИЗИЈА БОРАЧКИХ И ИНВАЛИДСКИХ РЈЕШЕЊА

ПОДИЈЕЛИТЕ СА НАМА СВОЈЕ ДОКАЗЕ И САЗНАЊА
ПРОГОВОРТЕ ДА РИЈЕШИМО ПРОБЛЕМ

ЛАЖНИМ

БОРЦИМА

ЛАЖНИМ

ИНВАЛИДИМА



ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство рада и борачко-инвалидске заштите

Састанак руководства БОРС-а са Радом Ристовићем, новоименованим министром рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске

ПОЧЕТАК УСПЈЕШНЕ САРАДЊЕ

Руководство Борачке организације Републике Српске састало се половином маја са Радом Ристовићем, новоименованим министром рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске. Циљ састанка био је да се нови министар из прве руке упозна са актуелним проблемима бораца и њихових породица, настави сарадња на раније започетим пројектима, али и отворе питања и проблеми на чије се рјешавање више не може чекати

Министар Ристовић је најавио да БОРС може, као и до сада, очекивати подршку министарства и Владе у рјешавању проблема борачке популације.

- Вјерујем да ћемо се редовно састајати како бисмо рјешавали, нажалост, бројне проблеме борачке популације. Мислим да је сада приоритетан проблем стамбено збрињавање. Већ сад вам могу обећати да ћемо у овој години интензивирати рад на стамбеном збрињавању и да планирамо до краја године завршити више од 1.000 станова. А комплетан програм стамбеног збрињавања сигурно ће бити завршен на вријеме, односно до краја 2010 године - рекао је министар Ристовић.

Пантелија Ђургуз, предсједник Скупштине БОРС, упознао је министара са досадашњом сарадњом Владе и БОРС-а, али и проблемима за које Борачка организација сматра да се хитно морају ставити на дневни ред.

- До сада смо имали добру сарадњу са Владом и министарством, што не значи да није могла бити и боља. Сарадња се заснивала на партнерском односу, јер сматрамо да је то најбољи начин

рјешавања проблема. Партнерски однос намјеравамо градити и у будућности, јер нам није циљ да рушимо Републику коју смо стварали, него да је јачамо. Иначе, Борачка организација има неколико приоритетних проблема на чијем рјешавању инсистирамо, а у том очекујемо и Вашу помоћ и помоћ читаве Владе.

Прво, за нас важно питање је процесуирање ратних злочина. Не смијемо у Републици Српској бјежати од овог питања, јер нама највише одговара истина. Јасно је да је циљ друге стране да кроз пресуде великом броју Срба за ратне злочине прикаже Републику Српску као геноцину, злочиначку творевину и на крају затражи њено укидање. Обишао сам велики број затвореника и у затворима у Републици и у БиХ и јасно ми је да оно за што им се суди нема везе са стварношћу и здравом памећу. Циљ је укидање Републике и зато морамо бити сложни у овом послу и тражити да се истина о злочинима у БиХ доведе до краја, јер она нама највише одговара.

За нас друго важно питање је статус демобилисаних бораца. Нисмо задовољни поштовањем права које

закон додјељује борцима, породицама погинулих бораца и ратним војним инвалидима. Ови људи, на примјер, имају предност при запошљавању у односу на друге грађане. Међутим, у стварности закони се не поштују. Ово се под хитно мора промјенити. Вјерујем да ће Влада извршити притисак на ниже органе, како би поштовали постојеће законе.

Треће питање је стамбено збрињавање породица погинулих и ратних војних инвалида. Незадовољни смо, јер се завршени радови на изградњи стамбених јединица не плаћују континуирано извођачима радова. Ово се обавезно и хитно мора рјешити. Не смијемо тако квалитетан програм, као што је овај, ни у једном тренутку довести у питање.

Што се тиче пријевременог пензионисања, хоћемо да радна група Владе, која се бави овим проблемом, изађе са јасним ставом и мишљењем по овом питању. Да се види да ли је оствариво пријевремено пензионисање и на који начин. Ако није оствариво, то треба јасно рећи да знамо на чему смо. Ако сад не постоје услови за пријевремено пензионисање, да знамо





Сарадња на партнерском основу: Министар Раде Ристовић са делегацијом БОРС-а

ЗАКЉУЧЦИ

Након састанка, стручни тим БОРС-а и Министарства израдио је закључке којима су дефинисане мјере за конкретизацију и убрзавање помоћи борачкој популацији. Између осталог, наглашено је да ће се израдити програм за запошљавање бораца и развој властитог пољопривредног газдинства, да се програм убрзаног стамбеног збрињавања мора одвијати по утврђеној динамици, да се морају обезбиједити средства за санацију свих објеката израђених раније по програму бугарских и “инталових” кућа. Што се тиче ревизије учешћа у рату, речено је да ће се формирати контролни тим од представника министарства и БОРС-а, који ће по утврђеном распореду извршити контролу у свим општинама.

када ће постојати - рекао је председник Ђургуз.

Сличног мишљења био је и Михајло Парађина, председник Председништва БОРС.

- У посљедње три године изградили смо добар партнерски однос са Владом и министарством и вјерујемо да ће и даље бити тако. Желимо да се програм стамбеног збрињавања максимално уозбиљи. Дешава се да квалитет изграђених станова није одговарајући. Плаћање рачуна извођачима радова, такође мора бити редовно. Треба донијети и закон којим ће се дозволити откупљивање станова који су раније додјелени.

Посебно забрињава стање демобилисаних бораца. Људи се налазе на ивици голе егзистенције. Морају се прецизирати услови за њихово запошљавање. Постоје, на примјер, општинске институције у којима раде пензионери и заузимају радна мјеста борцима и њиховој дјечи. Мора се имати слуха за оваква питања, овакве ствари се морају мијењати, не може се чекати да се нешто промјени само од себе. Такође, људе осумњичене за ратне

злочине не смијемо пустити низ воду. Нису они водили приватни рат, морамо им пружити материјалну и правну заштиту. Људима, који су били борци, а прије рата су радили у Србији, што је у источном дјелу Републике чест случај, мора се на неки начин повезати радни стаж за вријеме које су провели у Војсци Републике Српске. Очекујемо од Вас и Владе да нам пружите помоћ у рјешавању ових проблема - нагласио је у свом обраћању Парађина.

Сјетлана Средић, замјеник председника Одбора породица погинулих бораца и Горан Бабић, председник Одбора ратних војних инвалида БОРС-а, упознали су министра са специфичним проблемима популације коју представљају.

Материјална примања нису више највећи проблем, јер су током прошле године осјетно повећана, али проблем је што друштво не поштује жртву и допринос који су ратни војни инвалиди и породице погинулих дали за стварање Републике Српске. Наглашено је да се породицама погинулих бораца и ратним војним инвалидима мора пружити боља здравствена заштита, а као највећи

проблем у здравственој заштити, истакнут је лош квалитет ортопедских помагла за инвалиде.

- Сматрам да је овај састанак јако важан и да је дошао у право вријеме. Најзначајнији су проблеми, колико видим, демобилисаних бораца. Мораћемо из развојних фондова рјешавати овај проблем. Боље је да ове људе запошљавамо него да градимо инфраструктуру. Наравно, не треба занемарити инфраструктуру, али и запошљавање људи је развојни пројекат. Сви који су пензионери, а раде у јавним институцијама, мораће да ослободе радна мјеста борцима и њиховој дјечи. Стамбена проблематика рјешаваће се и даље, јер оно што је зацртано мора да се оствари. До краја идуче године завршићемо посебан програм стамбеног збрињавања и тако збринути више од 5 000 породица. Свима којима треба да припадну одређени статус и права, наћи ћемо могућности да их остваре, док ће онима који то не заслужују, путем ревизије та права бити одузета - обећао је на крају састанка министар Ристовић.

Т. М.

СКУПШТИНА ГРАДСКЕ БОРАЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ БАЊА ЛУКА

НА ПРАВОМ СМО ПУТУ

На редовној годишњој скупштини Градске борачке организације Бање Луке, посљедњег дана априла, делегати закључили да се стање у борачкој организацији из године у годину поправља, али да још има простора за трајно рјешавање статуса и проблема борачке популације. Република Српска била и остала трајно опредељење, али и обавеза



Зауставити
антидејтонско
дјеловање:
Са сједнице у
Бањој Луци

Прије самог почетка Скупштине, као и свих претходних година, интонирана је химна "Боже правде", химна под којом је створена Република Српска, а делегати Скупштине су минутом ћутње одали почаст свим погинулим и умрлим саборцима.

Након обраћања гостију и једногласног усвајања дневног реда, Скупштини се обратио предсједник Предсједништва Горан Рогођић и поднио исцрпан извјештај о раду Градске борачке организације Бања Лука током 2008. године.

- Као полазна основа за наш рад узет је програм усвојен на Скупштини одржаној 2008. године. Ако се осврнемо на оно што је урађено у 2008. години, могло би се рећи да је урађено прилично тога, али да има још ствари на којима треба радити, а ту првенствено мислим на статус и положај демобилисаних бораца. Иако су времена, као и економски услови у којима живи борачка популација изузетно тешки, морамо истаћи да никада, ни једног тренутка, Република Српска није била у "другом" плану, напротив, на сваком кораку присутно је стално опредељење за очување Републике Српске и њених институција.

Основна питања којима смо се бавили су: обиљежавање значајних датума за нашу борачку организацију, припрема и одржавање извјештајних скупштина

мјесних борачких организација, предузећа и установа, формирање мјесних борачких организација тамо гдје нису постојале, те стамбено збрињавање приоритетних категорија и то по уредби Владе и по правилнику Града Бања Лука. Такође, узели смо учешће у законским пројектима којима се поправља положај демобилисаних бораца.

У складу са плановима обиљежили смо Дан борачке организације РС, крсну славу Борачке организације Митровдан, а ове године били смо и домаћини централне прославе Митровдана. На локалном нивоу посебну смо пажњу посветили организовању и служењу парастоса погинулим борцима у мјесним борачким организацијама. Укупно је одржан 21 такав парастос, а учествовали смо и у организацији обиљежавања годишњица наших бригада.

Такође, у 2008. години откривено је спомен-обиљежје погинулим борцима МЗ Боцац, а отпочела је и изградња спомен обиљежја у мјесним заједницама Пријаковци, Лауш и Лазарево. Током 2008. формиране су мјесне борачке организације Ада, Пријаковци, Доња Кола, Рекавице, Стричићи, Павићи и други - рекао је Рогођић у свом обраћању, а потом упознао делегате и са проблемима са којима се, током рада у прошлој години сусретала борачка организација Бање Луке

- У протеклој години све већи број лица се по разним основама обраћао нашој стручној служби. Ради се о хиљадама људи. Проблеми које имају су различити, а општа је констатација да је свакога дана све више оних који се пријављују у организацију, јер имају проблема са ПТСП-ом и траже помоћ од нас. Већи број њих није остварио статус инвалида, јер је до појаве болести дошло у одложеном трајању, дакле по завршетку рата. Сматрамо да се овом проблему треба посветити већа пажња. Али законски оквир још увјек адекватно не третира ову област, што је недопустиво, те је неопходно радити на томе, као и на адекватнијем третману и начину лијечења обољелих од ПТСП-а. Мишљења смо да треба користити позитивна искуства из земаља у окружењу.

Што се тиче наше сарадње са руководством Борачке организације РС, констатација је да је она побољшана у односу на претходну годину, а нарочито након састанака руководства Борачке организације Града Бања Лука са руководством Борачке организације.

Кад је у питању сарадња са надлежним министарством може се рећи да има доста тога што је направљено, али и доста ствари које тек треба радити. Оно на чему посебно морамо радити јесте доношење измјена и допуна Закона о правима бораца и РВИ са посебним акцентом на повећању личних и породичних инвалиднина. Затим, доношење програма потпуног стамбеног збрињавања, убрзати рад интерресорне групе за проучавање пријевременог пензионисања, а нарочито је важно истрајати у ревизији учешћа у рату, погибија и рањавања.

Неопходна нам је и повратна информација о додјељеним једнократним помоћима, те зашто неке нису исплаћене. Што се тиче стамбеног збрињавања, мишљења смо, такође, да нема синхронизације између првостепене и другостепене стамбене комисије. Веома битно питање у којем учествује наше министарство је и изградња централног спомен обиљежја

СТАНОВИ, НОВЧАНА ПОМОЋ, БАЊСКО ЛИЈЕЧЕЊЕ...

Током 2008. године у Бањој Луци подијељено је 350.000 марака из програма Владе РС за 94 корисника. Град Бања Лука завршио је стамбену зграду у насељу Ада гдје је подијељено 30 станова за породице погинулих бораца и ратне војне инвалиде, а по правилнику Града у 2008. години додјељено је 26 општинских станова. Субвенцију грађевинских дозвола у 2008. искористило је 28 лица. Током 2008. упућено је 200 бораца на одмор у Игало. На море су упућене четири групе по 50 бораца, у трајању од седам дана. Према пројекту Владе у 2008. је у бањи "Кардиал" у Теслићу боравило је 110 корисника из категорија породица погинулих бораца и ратних војних инвалида. За набавку уџбеника дјечи погинулих бораца у 2008. град Бања Лука је издвојио 100.000 марака. Ово право су искористила сва дјеца погинулих бораца која се налазе на редовном школовању у основним и средњим школама те на факултетима. Свако дијете је добило по 100 марака. По програму Фонда дјечије заштите у Кумбору је боравило 19 дјеце ППБ и РВИ. Овој дјечи ГБО обезбиједила је и џепарац од по 30 евра. У сарадњи са ресорним општинским одјељењем и Црвеним крстом, уочи Никољдана, подијељено је 450 пакетића дјечи ППБ и РВИ од прве до четврте категорије.

погинулим борцима Војске Републике Српске. Недопустиво је кашњење у утврђеној процедури, односно програму градње.

Можда смо на прво мјесто, као највећи проблем, требали ставити статус демобилисаних бораца, који су у поступку приватизације предузећа и установа остали без радних мјеста, а самим тим и без основних средстава за егзистенцију. Мораћемо, у сарадњи са Владом, тражити начине којим можемо помоћи овим људима.

Сигуран сам, да је, у наредном периоду, неопходно максимално ангажовање свих нас по поменутих задацима како би поправили cjелокупну слику о условима у којима живи и ради

борачка популација - казао је Роговић.

У крајој расправи која је уследила о извјештају, углавном су похваљени напори које Градска борачка организација чини како би поправила положај борачких категорија, али и сачувала Републику Српску, те је упозорено да се мора истрајати на овим програмима.

Скупштина је у посљедњој тачки дневног реда усвојила задатке за рад у 2009. години. У овом периоду, Градска борачка организација Бања Лука ће се борити за заштиту уставне позиције Републике, што подразумева очување Републике Српске и заустављање свих облика антидјетонског дјеловања. Наставиће се са изградњом партнерских

Министар Ристовић обрадовао Зворничане

Девет породица добило станове

Раде Ристовић, министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, уручио је 7. маја у Зворнику кључеве станова за девет породица погинулих бораца. Ријеч је о три гарсоњере, два једнособна и четири двособна стана. Министар је рекао да је задовољан што су ове породице стамбено збринуте, а да у Српској тренутно има 4. 227 породица које још чекају кров над главом. Од овог броја, 1. 668 породица ће добити станове, док ће 2. 559 добити неповратна средства за стамбено збрињавање

- Влада Републике Српске за изградњу ових станова издвојила је 330.000 марака, а општина Зворник око 100.000 марака. Влада је са борачком организацијом Српске потписала протокол о потпуном стамбеном збрињавању породица погинулих бораца и ратних војних инвалида, а надлежно министарство ће у потпуности извршити преузете обавезе до краја 2010. године -

рекао је Ристовић.

Он је напоменуо да је у овој години предвиђено да шест породица у Зворнику добије неповратна средства за стамбено збрињавање, а у 2010. години то право да оствари још 59 породица. У плану је, казао је Ристовић, изградња још једне зграде са тридесетак станова у Зворнику.

Зоран Стевановић, начелник општине Зворник, рекао је да ће, захваљујући Влади Српске и надлежном министарству, ових дана почети изградња објекта са 22 стана за породице погинулих бораца и ратних војних инвалида.

- До краја ове године локална управа обезбиједиће локацију, пројектну документацију и грађевинску дозволу за још један објекат са 30 станова, чија ће изградња почети крајем ове или почетком идуће године - нагласио је Стевановић и додао да ће овом динамиком изградње до краја 2010. године бити заокружено стамбено збрињавање породица погинулих бораца и ратних војних инвалида на подручју зворничке општине

Г. К.

односа са институцијама власти и јачања материјалног положаја борачких категорија, што подразумева заштиту права и интереса породица погинулих бораца и ратних војних инвалида, унапријеђење материјалног положаја и социјалне сигурности, дораду правне регулативе која се односи на ове људе. Закључено је да је неопходно радити на унапређењу мјеста и улоге борачке организације у друштву, јачању материјалне основе за реализацију програмских циљева и задатака, предузимање мјера за рад Борачке организације града Бања Лука и мјесних борачких организација.

На Скупштини је најављено да ће се наставити рад на програму потпуног стамбеног збрињавања за 2009. годину. Радиће се на унапређењу стратегије истраживања ратних злочина над српским народом и прикупљање доказа о почињеним ратним злочинима. Морамо узети активније учешће у процесу ревизије, дужине учешћа у рату, околностима погибије, рањавања и повређивања, закључили су делегати Скупштине.

Т. М.



Повећати вриједност Фонда:
Са скупштине у Бањој Луци

"Борс инвест фонд" ТЕШКА ПОСЛОВНА ГОДИНА

Инвестициони фонд "Борс инвест фонд" А.Д. Бања Лука, чији је оснивач Борачка организација Републике Српске, одржао је крајем маја редовну годишњу скупштину на којем је анализиран рад Фонда у 2008. годину и усвојен план рада за ову годину.

У анализи је закључено да је претходна пословна година била тешка због пада вриједности цијена на бањолучкој берзи, те да се овакво стање одразило и на пословање "Борс инвест фонда". Скупштина је такође донијела програм инвестиционих циљева и политике инвестирања Фонда за 2009. годину. Одлучено је да ће се програм заснивати на заштити имовине Фонда, стварању услова за повећање вриједности Фонда, те улагању приликом којег се морају поштовати принципи сигурности.



Сарајевски
аеродром: Дочек
у "ситне сате"

Џозеф Бајден у посјети БиХ, Србији и Космету

ЏОЗЕФИЈАДА ИЛИ

Као што је било најављено, самопозвани Џозеф Бајден, потпредсједник САД, боравио је 19. и 20. маја у БиХ и Србији, укључујући и Космет, најављујући својом посјетом да нова америчка администрација поново жели активнију улогу на Балкану. И то по старом рецепту: штапа и шаргарепе. У пратњи Бајдена појавио се и Хавијер Солана, дајући на тај начин до знања домаћину да је Европа још увијек преслаба да сама рјешава своје проблеме, како на Балкану тако и уопште

У касним ноћним сатима, 18. маја 2009. године, Џозеф Бајден, потпредсједник САД, слетио је са својом свитом на сарајевски аеродром. Могло би се рећи право у наручје Свена Алакалаја, који обавља функцију иностраних послова БиХ. Оно што је потом услједило, а односи се на Бајденове говоре, придике, пријетње, упутства, наредбе, и све што већ иде уз такве насилнике, а изговорено је иза скупштинске говорнице или у одвојеним разговорима са бх званичницима и страначким лидерима - могло би се сажети у свега неколико констатација: Срби, итекако, имају разлога да и даље буду јако, јако забринуте јер постоји реална опасност да узгубе и оно мало што им је остало, и да буду окривљени за све што је преостало, муслимани који себе називају Бошњацима, такође немају пуно разлога за оптимизам, јер ће морати још више да одријеше кесу да би макар и половично остварили своје замисли и већ излобране добитке, а Хрвати и даље морају да сачекају не би ли штогод од њиховог посла по страом добром обичају заврпили неопрезни и наивни Срби.

Елем, пошто је већ стигао у Сарајево, њему иначе добро познат и драг град,

који је са слијетањем и без слијетања толико пута обилазио током сукоба у БиХ и непосредно послје тога завршавајући прљаве послове да још прљавије паре, Џозеф Бајден је у свом говору у Парламенту БиХ потврдио да је и даље онај стари Џо из времена када још није био потпредсједник али зато јесте био и остао муслиманско -албански лобиста.

На крају свог говора, Џозеф је све присутне натјерао у емотивну екскурзију, како мисли (не)упућена Душанка Мајкић отварајући пошту својих пријатеља из клуба Бошњака у Америци, са све селамима, пјесмицама и прозним саставима њихове дјеце и рођака којима је на срцу оно Сарајево које лежи и на срцу Џозефа Бајдена.

Једини Бошњак који је од Бајдена добио личне похвале није био Харис Силајџић као што се очекивало већ Сулејман Тихић као што се није очекивало што само говори о томе да самопозвани Џозеф у госте није дошао да уређује и сређује само БиХ, и у њој Републику Српску и СНСД с Милорадом Додиком на челу, већ Странку демократске акције коју пошто пото желе преузети ефендија Церић и Бакир Изетбеговић. Али, коме је то утјеха јер ни сам Суљо не зна шта му је боље и шта



Заједничка фотографија прије дијељења лекција: Чланови Председништва БиХ са гостом из Америке, Хавијером Соланом, Чарлсом Инглишом и Валентином Инцком

Харис Силајџић, бошњачки члан
Председништва БиХ

ФОКУС НА БиХ И КОСОВО

Харис Силајџић, бошњачки члан Председништва БиХ, рекао је да је основна порука посјете америчког потпредседника Џозефа Бајдена да САД остају фокусиране на БиХ и регију - Србију и Косово.

- САД желе радити заједно са Европом, што доказује и данашње присуство европског комесара за спољну и безбједносну политику Хавијера Солане. Они од нас очекују да много урадимо, а биће ту цијело вријеме да помогну - изјавио је лидер Странке за БиХ. Он је истакао да је Бајдену и Солани рекао да лидери у БиХ морају бити врло конкретни, јер пред собом имају конкретне задатке.

- То је, прије свега, либерализација визног режима. Имамо законе који су пред Парламентарном скупштином БиХ. Ти закони морају бити усвојени. Ако их не усвојимо, треба јасно рећи ко их не усваја и због кога нисмо ближе Европи. Рекао сам и да се реформа мора почети одмах и завршити до краја године, и мислим да је то могуће - нагласио је Силајџић.

БАЛКАН НЕТ

Милорад Додик, премијер Републике Српске

ИДЕМ РЕЛАКСИРАН ИЗ САРАЈЕВА!

Милорад Додик, председник Владе Републике Српске, рекао је да га радује подршк Џозефа Бајдена Дејтонском споразуму, а тиме и Српској.

- Нова америчка администрација подржава Дејтонски споразум и њихова приврженост том споразуму остаје трајна. Они у свему томе разумију позицију и постојање Републике Српске и залажу се да буде очувана дјетонска структура у БиХ и да се у свему томе жели убрзавање процеса европских интеграција - истакао је Додик након састанка са Бајденом.

Он је потврдио да се са Бајденом састао и насамо и да су разговарали о томе како унаприједити функционисање процеса приближавања БиХ ЕУ.



- Интерес је да БиХ буде функционалнија, али тако да то укључује безбједност за све. Да се нико не осјећа несигурним - ни појединац ни колективитет. Ја те вриједности дијелим - нагласио је Додик.

Кад је ријеч о уставним промјенама, премијер Српске је напоменуо да су многе реформе већ спроведене у постојећој уставној структури и да постојећи устав није препрека за различите разговоре и договоре о томе.

- Постоје различита очекивања. Бајден је у свом говору рекао да треба одустати од максималистичких циљева и захтјева. Ја то подржавам и идем релаксиран из Сарајева - истакао је Додик.

Бајден све планира, а једини који изгледа то зна јесте Златко Лагумџија који из неког свог разлога, али очигледно и из ранијег искуства зна да силници и насилници, то јест газде, увијек долазе намјештеног осмијеха и лажне забринутости а одлазе пуни хирова и преузетих обећања да ће посао који су задали бити успјешно реализован.

Другим ријечима - партијска посла у што се, такође, разумије и Борис Тадић, који се толико испрепадао Бајденове балканске журке да је позатварао све београдске улице, кафане, такси - службе и ресторане, тако да Џозеф у мирној шетњи може с уживањем да разгледа резултате свог минулог рада, посебно онај дио који се односи на бомбардовање Београда и друге злочине које је НАТО чинио по Србији.

То је нека нова врста туризма и садомазохистичког уживања иако је радост домаћина и госта поприлично умањена изостанком Ричарда Холбрука и породице Клинтон са својим личним генералом Весли Кларком и власником свих медијских лажи и сатанизација којима су наружени Срби и Србија захваљујући канцеларијама Џорџа Сороша и других медијских плаћеника.

Џозеф Бајден, потпредсједник САД БиХ НА ПОГРЕШНОМ ПУТУ

Џозеф Бајден, потпредсједник САД, рекао је да је Вашингтон забринут због правца којим иде БиХ, односно њене будућности, и поручио да прави пут просперитета БиХ представља прикључење Европи.

- То можете да урадите и са два ентитета. Нас не интересује како ћете да се организујете. Ако не успијете да се придружите Европи остаћете међу најсиромашнијим државама у Европи, судиће вам историја и ваша дјеца ако пропустите ту могућност - истакао је Бајден обраћајући се у згради Парламентарне скупштине БиХ представницима власти БиХ и ентитета, невладиних организација, те представницима друштвеног и политичког живота у БиХ.

Наглашавајући да БиХ сада иде погрешним путем, Бајден је поручио политичарима у БиХ да ће уколико направе прави избор САД стати уз њих.

- Сада сте на погрешном путу, а да бисте се вратили на прави пут, морате сарађивати преко етничких граница тако да ваша земља функционише и комуницира са остатком свијета као јединствена, суверена држава - рекао је Бајден.

Изразивши своју и забринутост вођства САД за, како је рекао, "оштар и опасан успон националне реторике" у БиХ у посљедње три године, Бајден је рекао да то мора престати.

- Ми смо уморни. Када ћете се ви уморити те реторике, узбуравања бијеса и мржње - упитао је Бајден и додао да нема будућности за БиХ ако се настави са подјелама.

Он је нагласио да међународни представник у БиХ Валентин Инцко и ОХР имају пуну подршку САД.

- САД неће подржати затварање ОХР-а док не буде испуњено пет циљева и два услова - рекао је Бајден који је оцијенио да су БиХ потребне јаче државне институције, државна контрола над оружаним снагама и превладавање сукоба између државних и локалних власти.

Истичући да је ослобађање прошлости у БиХ свакодневна борба, потпредсједник САД је рекао да су за то потребни упорност и компромис.

- Компромис није знак слабости већ доказ праве снаге - поручио је Бајден и истакао да ту врсту снаге морају прихватити народи у БиХ и њихове вође како би земља била спремна да издржи коначан искорак ка миру и просперитету. Он је истакао да БиХ, регион и Европа морају да "расту једни према другима, а не једни против других", те да ће актуелна

Никола Шпирић, председавајући
Савјета министара БиХ

ОХРАБРЕЊЕ НА ПУТУ КА ЕУ И НАТО

Никола Шпирић, председавајући Савјета министара БиХ рекао је да очекује да ће Бајденова и посјета Хавијера Солане, високог представника ЕУ за спољну политику и безбједност, охрабрити све да раде на убрзању пута БиХ ка ЕУ и НАТО-у.

- Вријеме неког јаловог надмудривања и прављења додатне мочваре од БиХ требало би да буде иза нас - оцијенио је Шпирић.

Према његовом мишљењу, Бајденову и Соланину посјету БиХ треба посматрати у смислу да постоји јединствено гледање САД и Европе на позицију БиХ.

америчка администрација оснажити подршку Европи, укључујући и балкански регион и БиХ.

- Врата Европе су отворена и САД ће вам помоћи да прођете кроз та врата - додао је Бајден.

Сулејман Тихић, предсједник СДА

САТИСФАКЦИЈА ЗБОГ НАПАДА

Сулејман Тихић, предсједник СДА, задовољан је што су Бајден и америчка администрација препознали његово политичко дјеловање као нешто што рјешава проблеме у БиХ.

- То је нека врста сатисфакције због свих напада којима сам, усљед неразумијевања, био изложен, јер сам заговарао политику дијалога, договора и компромиса за које сам увјерен да је једини начин за рјешавање проблема у БиХ - рекао је Тихић.

Коментаришући чињеницу да похвала Бајдена долази пред конгрес СДА, Тихић је рекао да сматра да је то признање за његово континуирано политичко дјеловање од априлског пакета до прудског процеса.

- Стицај околности је да је Бајден дошао непосредно пред конгрес. Он не долази тако често у БиХ - закључио је Тихић.

Младен Иванић,
предсједник ПДП

ЈАСНЕ ПОРУКЕ

Предсједник Партије демократског прогреса Младен Иванић рекао је да је Бајденова посјета била јасна порука да ће САД поново бити више присутне у БиХ него што су то били раније.

- Евидентно је да су они рекли да нема распада БиХ, нити укидања Републике Српске, да ће радити заједно са ЕУ, да им је основни циљ да БиХ уђе у НАТО и ЕУ и да очекују од лидера да то направе - изјавио је Иванић који је појаснио да је то већ дуго времена јасан и чврст став САД, али и очекивања да буду остварене неке реформе.

- Рекао сам му да је кључни проблем неповјерење и покушај у овим политичким биткама да неко некога превари, те да не видим ниједну тешку реформу која би била толико велики проблем пред нама у односу на реформе какве су биле у области одбране, обавјештајне службе, индиректно опорезивање и друго. Ако постоји воља, мислим да договор може бити постигнут - истакао је Иванић. Према његовом мишљењу, кључ је у пет партија, које сада чине већину, да направе договор.

На њима је и обавеза да то ураде, а хоће ли бити у стању, знају ли шта раде, то ћемо имати прилику да видимо - навео је Иванић.



Хавијер Солана, високи представник ЕУ за спољну политику и безбједност

ПОЗИТИВАН ДАН ЗА БиХ

Хавијер Солана, високи представник ЕУ за спољну политику и безбједност оцијенио је да је у овом тренутку за БиХ најважнија порука за њено јединство и правац земље ка ЕУ.

- Надам се да су лидери ове земље то сазнали из посјете, која је била искрена, а говорили смо врло јасно. Дали смо неке одговоре који су позитивни, али суштинска одговорност лежи на руководству ове земље - рекао је Солана који сматра да су лидери у БиХ разумјели поруку и да ће конструктивно дјеловати, због чега ће отићи сретнији него што је дошао.



Знам ја момке с Харварда!

Прије него што се поздравио са Вуком Јеремићем, шефом дипломатије Србије, Џозеф Бајден је додао Борису Тадићу, председнику Србије: "А, то је тај што нам прави проблеме!"

- Сви момци с Харварда су такви, знам ја такве, имам их и у Вашингтону...рекао је Бајден док се руковао с Јеремићем, који му је уз осмијех одговорио да је једино тачно од свега то да је он с Харварда.

Бајдене иди кући!

Посланици СРС изразили су своје незадовољство доласком Џозефа Бајдена у Београд тако што су у Скупштину донијели плакате формата А4, на којима је било исписано: "Бајдене, фашистичко ђубре, иди кући!" Њихова акција прошла је готово незапажено од њихових колега из других посланичких група. Радикали су у Скупштину дошли у мајицама са ликом Војислава Шешеља.

Протести поводом посјете Џозефа Бајдена БиХ

ОСВЈЕДОЧЕНИ СРБОМРЗАЦ



Приједор

Комплетан политички ангажман Џозефа Бајдена током рата у БиХ и последице њега био је усмјерен искључиво и једино против Срба, Србије и Републике Српске укључујући и насилно отијепљење и проглашење независности Косова и Метохије. Сада се амерички потпредседник фокусирао првенствено на Републику Српску и њена уставна овлашћења што је био разлог да БОРС широм Српске организује протесте на којима је симболичним паљењем свијећа за покој убијених Срба у протеклом рату исказано незадовољство Бајденовом посјетом и његовим личним и државним ангажманом у БиХ

Након што је прислужио свијеће на Тргу Крајине у Бањој Луци, Пантелија Ђургуз, председник БОРС-а, рекао је да је паљењем свијећа у свим општинама Српске изражен миран протест поводом дискриминације небошњака у БиХ.

- Дискриминације има свуда у БиХ, а највише је изражена када је ријеч о процесуирању ратних злочина - рекао је Ђургуз који је истакао да БОРС жели мирним протестима поручити америчком потпредседнику да није добро да се у службене посјете долази са већ искристалисаним ставовима или одлукама, које би требале, тобоже, бити у функцији бољег живота народа на овим просторима.

Ђургуз сматра и то да страни политичари у БиХ треба да дођу да пренесу своја искуства, како би охрабрили домаће политичаре да сами дођу до рјешења која ће бити у функцији побољшања опште ситуације у БиХ.

- Увјерен сам да у БиХ има довољно снаге, памети и здравог језгра у сва три народа, који су спремни да сједну за сто и дођу до заједничког рјешења за сва питања у БиХ - истакао је председник БОРС-а. Он је нагласио да је ријеч искључиво о мирним протестима и да БОРС ничим није условавао своје чланство, нити грађане, да се одазову овим скуповима, већ да је то ствар њиховог слободног избора.

Горан Роговић, председник Председништва Борачке организације града Бањалука, поручио је да борци Републике Српске никада неће дозволити да се урушавају Српска и њене институције и нагласио да ће политичари из Српске, све док буду преговарали у циљу њеног очувања, имати подршку БОРС-а. Оног момента, навео је он, када изађу из тог оквира, подршка ће им бити ускраћена.

- Смјернице које Бајден доноси из Америке у БиХ никако не иду у прилог правди и помирењу. Унитаризација БиХ, која се на неки начин већ препоручује из Америке, није добродошла на овим просторима - истакао је Роговић и додао да не смију постојати двојни аршини када је ријеч о жртвама у протеклом рату на овим просторима.

- Нас забрињава посјета потпредседника САД, као најјаче економске, политичке и војне силе на планети, који долази са резолуцијом америчког Конгреса о ревизији Дејтонског споразума, а можда и ликвидацији Републике Српске - рекао је Михајло Парађина, председник Председништва Борачке организације Републике Српске.

Парађина је нагласио да се окупљањем и чином паљења свијећа жели изразити незадовољство плановима америчке администрације када је ријеч о будућности

БиХ.

- Желимо ставити до знања да су у БиХ страдали и Срби и да нисмо задовољни радом Хашког трибунала - истакао је он и додао да Борачку организацију забрањува и то што су Суд и Тужилаштво БиХ "продужена рука Хашког трибунала јер раде по истом инжињерингу".

Парађина је навео да бошњачка политичка елита покушава да оствари у миру оно што није успјела остварити у рату лобирајући у свјетским међународним институцијама за унитарну и централизовану државу БиХ.

Он је поручио да је Република Српска највриједнија тековина, која је скупо плаћена у протеклом рату, јер су за њу пале многе жртве, и позвао власти да заједно са невладиним организацијама покажу мудрост и одлучност да је сачувају.

- Свима јасно стављамо до знања да је суживот у БиХ једино могућ онако како се договоре легитимни представници три конститутивна народа - поручио је

Прес невладиних организација у Сарајеву

У БиХ на сцени је дискриминација ратних жртава који нису Бошњаци, иако разлике не би смјело бити, поручено је са конференције за новинаре невладиних организација одржане у Сарајеву 19. маја.

Дарко Трифуновић, савјетник Савеза логораша Републике Српске и Лео Плочкинић, предсједник невладине организације "Кроација либертас" из Мостара сагласни су да правосуђе БиХ неједнако третира хрватске и српске ратне злочине у односу на злочине које су починили Бошњаци.

- Ратни злочинац нема националност, он није ни Србин, ни Хрват нити Бошњак - истакао је Трифуновић, док је Плочкинић навео податак да у притвору Суда БиХ нема ниједног Бошњака осумњиченог за ратни злочин, већ су ту искључиво Срби и Хрвати.

Подсјећајући да готово да нема пресуде за више од хиљаду логора које су за Србе и Хрвате у рату основали Бошњаци, Трифуновић је упитао може ли доћи до истинског помирења без праве правде.

- Можемо ли се осјећати слободним док су злочинци и убице међу нама - рекао је Трифуновић и додао да су починиоци злочина у Добровољачкој улици у Сарајеву, над тузланском колоном или у Сијековцу и даље слободни људи.

Зоран Зовко, предсједник Хрватског удружења ратних ветерана из Мостара истакао је да без истинске правде, која може бити само једна, нема помирења и суживота у БиХ.

Било је најављено учешће на конференцији за новинаре Бранислава Дукића, предсједника СЛРС и Пантелије Ђургуза, предсједника БОРС-а, али су они долазак у Сарајево отказали из безбједносних разлога.



Бања Лука

Парађина

Мирним протестима поводом Бајденовог доласка у БиХ, придружили су се и борци одбрамбено - отаџбинског рата у Котор Вароши. Госто Тривуновић, предсједник општинске борачке организације, рекао је да окупљени желе да изразе негодовања поводом Бајденове посјете и свега лошег што је до сада Америка учинила српском народу у Републици Српској и у Србији.

- Свједочи смо тога ко је чинио а ко је одговарао за ратне злочине. Помирења у БиХ може бити само онда када се буду сва три народа ставила у исту раван, и када буду сви одговарали за ратне злочине - рекао је Тривуновић.

Милика Доцић, отац два погинула борца, истакао је да је сваком добронајерном човјеку, "који има душу и поштење", познато да је било злочина на свим странама и додао да никада неће бити правде у БиХ док исте мјере не буду важиле за све.

- Види се да је кажњен само српски народ. Док не буду исти аршини према свима, нема суживота нити помирења - рекао је Доцић.

У Спомен - соби погинулим борцима и цркви Светог цара Лазара у кругу бивше касарне Војске Републике Српске у Требињу запаљене су свијеће страдалим Србима у протеклом рату. Осим породица погинулих, ратних војних инвалида и демобилисаних бораца мирном протесту у Требињу присуствовали су и представници локалне власти и Министарства унутрашњих послова Републике Српске

Представници Борачке организације из Добоја запалили су свијеће у Спомен-соби 306. пјешадијске бригаде Војске Републике Српске, док су грађани свијеће палили у Парку хероја код Спомен-обилежја

погинулим суграђанима током бомбардовања градских зона у прошлом рату.

- Добојски борци, као и сви борци Српске, овим чином желе да упозоре америчку администрацију на двоструке стандарде кад је ријеч о ономе што се дешавало у посљедњем рату у БиХ и да резолуције које се нуде нису гарант помирења у БиХ - рекао је Жељко Петровић, предсједник Предсједништва добојске Борачке организације. Он је подсјетио да се у Спомен-соби налази 980 фотографија погинулих и 17 фотографија несталих бораца у протеклом одбрамбено-отаџбинском рату из добојско-озренског краја, а да је спомен - плоча у градском парку постављена као знак сјећања на 99 жртава непријатељског гранатирања града од 1992. до 1995. године.

- Борићемо се свим демократским средствима како би указали на неправду коју трпи српски народ од стране Бошњака у послеријатном периоду. Желимо да укажемо на неправду да се у Хагу и Сарајеву само суди српском народу док се осталима опраштају свирепи злочини које су нам учинили током посљедњег рата у БиХ - рекао је Зоран Милосављевић, предсједник Борачке организације Братунца испред братуначке спомен - собе, гдје се су се окупили страдалници протеклог рата и запалили свијеће како би изразили незадовољство доласком америчког потпредсједника у БиХ.

Борци са подручја семберске регије окупили су се испред споменика погинулим борцима у центру Бијељине мирно протестујући против америчке политике која занемарује чињеницу да су на овим просторима страдали и Срби. Неколико стотина бораца запалило је свијеће и одало



Бијељина

пошту својим саборцима који су уградили животе у темеље Републике Српске.

- Окупили смо се да бисмо подржали иницијативу Борачке организације Српске и изразили незадовољство према једностраној политици коју Америка води према Србима - рекао је Милорад Панић, председник Борачке организације општине Бијељина.

Панић је истакао да долазак потпредседника САД Џозефа Бајдена у БиХ "буди страх код Срба од неке нове политике која би била штетна за српски народ".

- Ми смо одбранили своја огњишта и пристали на Дејтонски споразум о чијем прекрајању не желимо причати, те се залажемо за останак у дејтонској БиХ. Позивамо Владу Републике Српске, БОРС и остале надлежне да још једном преиспитају све надлежности које су пренесене на ниво БиХ - истакао је Панић.

Ђоко Пајић, чији је син погинуо у протеклом рату, рекао је да су се ветерани из протеклог рата окупили да би изразили незадовољство због Бајденовог доласка у БиХ, "јер су САД један од кључних креатора рата на овим просторима".

- Добили смо Дејтонски споразум, и то је добра ствар, али и после потписивања овог споразума политика САД никада није била коректна према Србима и Српској, као и цијелом српском народу на овим просторима - навео је Пајић, који је и демобилисани борац ВРС.

Он је истакао да су САД, водећи своју политику на Балкану, Србији одузеле Косово и Метохију.

- Ми знамо да је политика САД и долазак Бајдена наставак лоше политике према нама - додао је Пајић који је оцијенио да је Американцима циљ гашење Српске и стварање унитарне БиХ на штету српског

народа.

Педесетак окупљених на Тргу Саве Владичића у Гацку изразили су протест против америчке администрације и доласка потпредседника САД Џозефа Бајдена у БиХ, због фаворизовања само бошњачког народа.

- Још једном смо показали да нисмо заборавили жртве нашег народа, које су животе изгубили за стварање Републике Српске и зато никада нећемо дозволити њено гашење - рекао је Славко Атељевић, представник борачке организације.

Представници Борачке организације из Приједора, у симболичних "пет до дванаест" запалили су свијеће испред Спомен-обележја "За крст часни" у центру града као знак протеста због посјете потпредседника САД Џозефа Бајдена БиХ.

- Овим мирним протестима борци Републике Српске желе да упозоре америчку администрацију на двоструке стандарде према ономе што се дешавало у посљедњем грађанском рату у БиХ - рекао је Зоран Предојевић, члан Председништва БОРС-а и додао да на овај начин желе да упозоре и свјетску јавност да у БиХ постоји и хришћански народ против кога је муслиманска војска починила страшна злочина у протеклом рату.

- Хоћемо Бајдену да поручимо да српски народ и српска политика неће више прихватати документе који се доносе у

Избегли и расељени

Војислав Милишић, председник Асоцијације удружења расељених лица, повратника и избеглица у Републици Српској сматра да се дискриминација небошњака у БиХ највише огледа на примјеру расељених лица и избеглица. Милишић је рекао да је у БиХ обновљено више од 80 одсто бошњачке имовине, док је проценат обнове српске имовине веома низак.

- Постоји много примјера у Бањој Луци гдје је на основу донација небошњацима обновљено и направљено доста нових објеката, док на другој страни имамо велики број избеглих и расељених лица који још борава у дрвеним баракама и под најлонима - навео је Милишић и истакао да су Срби изложени дискриминацији и приликом повратка у Федерацију БиХ, јер се у тај ентитет, ако се изузме подручје општина Гламоч, Грахово и Дрвар, вратило само пет одсто пријератних становника.

Конгресу САД, а наредбодавно по народе у БиХ. Сматрамо да такве резолуције нису гарант помирења у БиХ, што је један од приоритетних циљева БОРС-а - истакао је Предојевић.

Представници Борачке организације општине Прњавор и Удружења породица погинулих, заробљених и несталих бораца Војске Републике Српске запалили су у подне 626 свијећа у Спомен храму на Вучијаку, који је посвећен Светом великомученику кнезу Лазару и свим српским жртвама од Косова до данас.

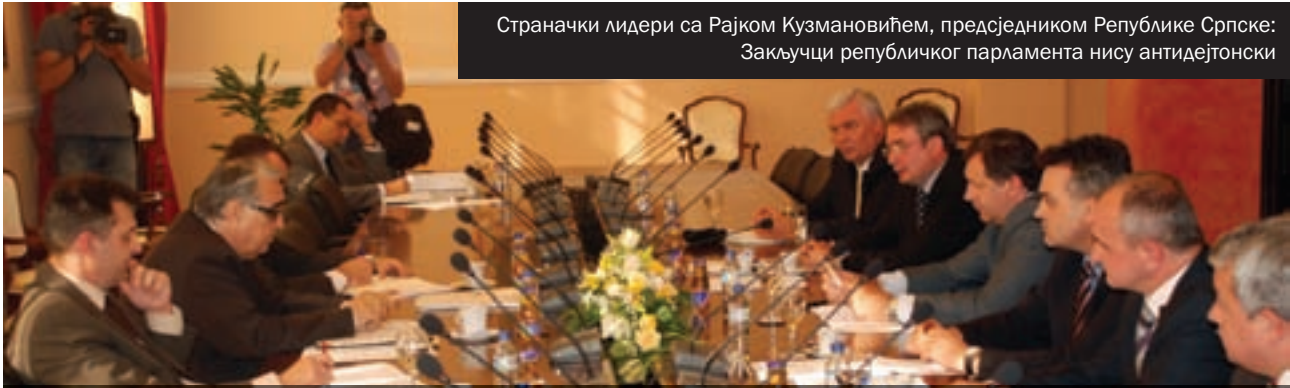


Братунац

- Запалили смо 626 свијећа за сваког погинулог српског борца у посљедњем отаџбинском рату, као знак нашег реаговања и протеста због дискриминације Срба и других небошњака у БиХ, а поводом доласка потпредседника САД Џозефа Бајдена у Сарајево - рекао је Мило Шикарац, председник општинске Борачке организације.

Припремили: Р. М - Г. К.

Страначки лидери са Рајком Кузмановићем, предсједником Републике Српске: Закључци републичког парламента нису антидејтонски



Отворено писмо Борачке организације РС Валентину Инцку, високом представнику за БиХ

ПРОШЛА СУ КОНЗУЛСКА И ВЕЗИРСКА ВРЕМЕНА

Уважени господине!

Цијенимо да је ово писмо најприкладнији и најефикаснији начин да Вас обавијестимо о свом постојању и упознамо са циљевима и обавезама које заступамо у Републици Српској, укључујући и саму Републику Српску коју смо својом борбом и својим правом на живот створили и досад одбранили. Истовремено Вам нудимо сарадњу у рјешавању најважнијих проблема у БиХ, јер су наши интереси у БиХ пречи, природнији и дугорочнији од Ваших, као и њезино поновно укључење у Европу гдје нама јесте мјесто и гдје смо већ били. Зато нас и чуде и љуте Ваши ставови, оптужбе и ултиматуми којима као да поново уводите конзулска времена иако би Вам морало бити јасно да су та времена одавно прошла и да је Босна увијек била камен спотицања и Запада и Истока. И западни и источни интереси и силници овдје су увијек брзо и лако стизали, и још брже пропадали или одлазили. Стога Вас добронамјерно позивамо да се одрекнете папског понтификата и конзулских, то јест бонских овлашћења, јер никоме не приличи да буде и судија и кадија, да тужи и да пресуђује. Од Вас се још мање очекује да прихватите капларску нарав својих претходника која се сводила увијек на само једну таутологију: да једино Срби нису никад у праву и да једино Србе треба кажњавати. То је погрешан став и још гори принцип.

Немамо намјеру ником да солимо памет, али Ваш говор и Ваше ултимативне пријетње са говорнице Уједињених нација горко подсјећају на не тако давна колонијална времена и колонијалне императиве који се чудно поклапају с каубојском дипломатијом и томахаџ демократијом од које су овдје користи имали само Ал Каида и ригидни

исламисти који се понашају у складу са "Исламском декларацијом" о ексклузивном исламу и неисламским цивилизацијама, односно ратним позивом Алије Изетбеговића на цихад, јер, по њему, "због Босне вриједи жртвовати мир у Босни". Ми, борци Републике Српске, који смо стали испред тог цихада сувише добро знамо да нема те Босне која је вриједна мира у Босни и на Балкану, нити има те цивилизације која би могла до добије или да има доминацију. Босна и Херцеговина може да постоји само као резултат компромиса и то таквог на каквом је створен и Дејтонски мировни споразум и само се компромисом БиХ могу отворити европска и свака друга врата сарадње, развоја и просперитета. Народна скупштина Републике Српске таксативно је побројила више од 60 таквих компромиса од Дејтона до данас, па је врло индикативно да је баш то повод да се Срби поново дисциплинују и принуде на стара добро позната рјешења сарајевске чаршије и њихових ментора из Капитол Хила. Списак тих жеља, закључака и рјешења обзнанио је недавно и конгрес СДА, а промовишу га свакодневно разни бошњачки клубови и лобији од Беча до Вашингтона и разне ефендије и политички лидери од Тутина и Новог Пазара до Исланда, али Ви, господине Инцко, изгледа да се у свој посао, као и Ваши претходници, мијешате само онда кад треба кажњавати Србе. Та пракса нам је позната. И та рјешења су позната, али она нису од помоћи, на њих се будућност ове земље не може наслонити и она су увијек само привремена.

Ми размишљамо на други начин. Ми хоћемо трајан мир, међусобно уважавање и поштовање, јасне и чврсте законе и прописе, властите законодавне,

судске и извршне органе, чисте рачуне и имовину и живот ослобођен душебрижника, притисака и туторства. Из истих разлога шаћемо ово писмо и нашим политичким представницима у заједничким органима и органима и институцијама Републике Српске, јер не желимо да буду ни изнад ни испод повјерених обавеза, али ни да буду понижени због одговорног односа према својим обавезама и уставним прописима и овлашћењима. Онај ко то није, ко није спреман и способан да се трајно бори за заједничку државу са три конститутивна народа и два ентитета, треба сам да се склони, као и онај кога страх и пријетње чине slabим и неспособним, ко до компромиса и загарантованих уставних рјешења није кадар доћи снагом аргумената и договора. Само такви могу да се носе и са бременом прошлости и са захтјевима будућности и само такви ће имати нашу подршку. Оне које смо ми бирали да нас представљају - ми ћемо и учинити одговорним и легитимним, а сви други, који су на неком другом мјесту бирани и овјеравани, који су субјективни и необјективни, који не познају суд времена и суд части, који имају снагу послушности или снагу бонских овлашћења - не могу се понашати попут конзула и прокуратора, не могу издржати терет и искушења историје и не могу се играти нашом вољом и судбином. Увјерени смо да и Ви тако мислите и да Вас, као сваког поштеног и праведног човјека, нико не може ни преварити ни заплашити и нађерати на грјех и политичко насиље. Штавише, сигурни смо да је тако и да ћете наћи времена и начина да са нама поразговорате и размотрите рјешења која имамо и која смо Вам спремни уступити.

У Бањој Луци освештан
Храм Христа Спаситеља

СПАСЕЊЕ НА СПАСОВДАН

Бања Лука је ове године крсну славу града - Спасовдан - први пут обиљежила у новоизграђеном Храму Христа Спаситеља.

Освештању храма присуствовало је више хиљада вјерника и грађана Бање Луке. Кумством почашћени Милорад Додик, премијер Републике Српске, Драгољуб Давидовић, градоначелник Бање Луке и Драган Чавић, бивши предсједник Републике Српске

Његово преосвештенство владика бањолучки Јефрем освештао је на Спасовдан, крсну славу града Бање Луке, обновљени Храм Христа Спаситеља. Уз владику Јефрема и владику зворничко - тузланског Василија, литургију је служило више епископа Српске православне цркве, уз саслужење свештенства.

Освештању Храма и светој архијерејској литургији присуствовало је 15 архијереја Српске православне цркве.

Свечаности су, између осталих, присуствовали и Рајко Кузмановић, предсједник Републике Српске, Игор Радојичић, предсједник Народне скупштине Српске, Константин Шувалов, руски амбасадор у БиХ, министри у Влади Српске и Савјету министара БиХ, посланици Народне скупштине, те лидери политичких странака из РС.

На освештању храма били су и чланови Академије наука и умјетности РС, Јозеф Атијас, рабин Јеврејске заједнице у БиХ, Фрањо Комарица, бањолучки бискуп, Едхем Чамчић, муфтија бањолучки,

Владика бањолучки Јефрем рекао је да је дуготрајна, мукотрпна и истрајна борба српског народа и његове цркве израз несаломљиве воље, жеље и стварне духовне потребе да се у Бањој Луци подигне, а затим и обнови порушени саборни Храм Христа Спаситеља.

- Храм је наша духовна вертикала која нас уздиже ка небу. Она нас повезује са Богом, али и са нашим прецима који су жељели доживјети овај моменат славе и радости, те нашим потомцима који ће нас по овом дјелу помињати и са поносом истицати због величине жртве уложене у овај посао - рекао је владика Јефрем окупљеним у храму Христа Спаситеља.

Он је нагласио да је овдје кроз вијекове рушено готово све што је припадало Српској православној цркви и народу, али да је задужбинарски дух Срба остао јачи од свих рушилачких стихија овога свијета.

Према ријечима владике Јефрема,



Бања Лука на Спасовдан:
Задужбинарски дух Срба јачи од свих
рушилачких стихија

систематским рушењем православних средњовијековних храмова српског народа на овим просторима од турских завојевача и осталих рушитеља и забраном да се те светиње обнове - створене истинске потребе и унутрашња духовна чежња да све порушено буде обновљено.

- Посебно је била јака жеља да се у граду Бањој Луци поново подигне Богу храм захвалности, молитве и трајног благодарења за сва добра која нам је дао, за сва страдања и избављења кроз наш вишевијековни историјски мукотрпни ход - поручио је владика Јефрем и подсетио да је више од једног вијека потрајала упорна борба бањолучких Срба да се оствари право на изградњу Храма. Владика Јефрем је нагласио да је требало да прође пет година, испуњених напорним и стрпљивим радом умјетника и занатлија који су уређивали храм изнутра, као и грађевинара који су бринули о спољном изгледу, да дође до данашњег дана.

- Остало је још да се заврше започети мозаици на свим унутрашњим површинама храма. Не чекајући на то, ми смо одлучили да се храм освети и у њему отпочну редовна света богослужења - рекао је владика Јефрем.

Милорад Додик, премијер Српске, задовољан је што је кум храма Христа Спаситеља и у прилици да помогне његову обнову и истакао да је захвалан СПЦ и епископу Јефрему што су му указали ту част и додијелили највише одликовање СПЦ ордена Светог Саве.

- То је велика част за владу коју представљам и за мене лично. Ово је велики догађај и доказ да важне ствари за људе и народе не могу да нестану. Ако их срушите, увијек и изнова могу се обновити, дати им се нова вриједност и значај - рекао је Додик и додао да је управо освештање храма доказ "једне дуготрајне вјере у праве вриједности српског народа који поштује своју СПЦ".

КУМОВИМА "СВЕТИ САВА"

Владика Јефрем уручио је Орден светог Саве кумовима Милораду Додику, Драгољубу Давидовићу и Драгану Чавићу. На приједлог владике Јефрема, Свети Синод СПЦ додијелио је кумовима Храма ово одликовање "за дјелатну љубав према светој мајци цркви, нарочито показану њиховим великим доприносом, напретком црквеног живота и изградњи храмова, посебно приликом обнове изградње Храма Христа Спаситеља у Бањој Луци". На приједлог митрополита дабробосанског Николаја, Орденом светог Саве одликовани су и Рајко Кузмановић, предсједник Републике Српске, Игор Радојичић, предсједник републичког парламента, те Горан Талић, Пантелија Дамјановић и Зоран Лемић из Бање Луке.

Драган Чавић, бивши предсједник Републике Српске, рекао је да му је велика част што је кум храма и подсетио да је од 2001. године био на челу Организационог одбора за његову изградњу.

- У протеклих десет година власт у Српској и Бањој Луци уложила је много напора да се овај величанствени храм приведе крају и почастован сам што сам добио највиши орден СПЦ, а посебно што су Бања Лука и Српска добиле овакав храм - истакао је Чавић.

Српска православна црквена општина Бањалука инвеститор је изградње Храма Христа Спаситеља, а захваљујући добрим људима и установама успјела је да га изгради.

На истом мјесту од 1925. до 1939. године градио се храм Свете Тројице, који је 12. априла 1941. године бомбардован. Обнова храма покренута је 1992. године, а 1993. године Његова светост патријарх српски Павле освештао је темеље. Обновљени храм архитектонски је идентичан са претходним, са звоником високом 47 метара и куполом од 22,5 метара. Храм Христа Спаситеља, који може да прими од 800 до 1.000 особа, први је у Европи који је изграђен од црвеног и жутог травентина, камена посебне врсте набављеног са Блиског истока. Куполе су покривене златним прохром лимом, довозеним из Сибира.

Састанак руководства Института за нестала лица БиХ са представницима невладиних организација у Српској

ТРАЖЕЊЕ НЕСТАЛИХ - НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕС

Представници Института за нестала лица БиХ, Борачке организације Републике Српске, Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила, Савеза удружења породица заробљених и несталих лица РС у БиХ договорили су 20. маја у Бањој Луци да радна група, састављена од њихових представника, што прије почне да ради с циљем идентификације око 2. 000 ексхумираних тијела која се налазе у спомен - костурницама у БиХ

- Договорили смо се да чешће покушамо да успоставимо дијалог и комуникацију и уложимо додатне напоре да превазиђемо неспоразуме и личне анимозитете ради убрзања процеса тражења, јер рјешавање судбине несталих мора бити наш приоритет - навела је Милијана Бојић, шеф бањолучке канцеларије Института за нестала лица БиХ.

Милан Богданић, председавајући Колегијума директора Института за нестала лица БиХ навео је да је Институт у протеклом периоду организовао низ сличних састанака са владиним институцијама и невладиним организацијама у Српској ради превазилажења неспоразума који постоје у јавности у вези са процесом тражења несталих лица.

Борачка организација Републике Српске подржаће захтјев српских представника у Институту за јачом координацијом и сарадњом институција и организација које се баве процесом тражења и процесуирањем ратних злочина.

То је потврдио Пантелија Ђургуз, председник БОРС, додајући да је питање процеса тражења несталих и процесуирања ратних злочина у самом врху националних интереса Републике Српске.

- Потребно је да Српска буде представљена у Институту најспособнијим људима који ће обезбиједити да дођемо до праве истине о ратним дешавањима на просторима БиХ - истакао је Ђургуз послје састанка са представницима Института.



Милан Богданић, председавајући Колегијума
директора Института за нестала лица БиХ

ЛОЦИРАНО 20 ГРОБНИЦА

Милан Богданић, председавајући Колегијума директора Института за нестала лица БиХ, истакао је да је у посљедњих мјесец и по дана у БиХ лоцирано 20 потенцијалних појединачних и масовних гробница у којима се, како се претпоставља, налазе посмртни остаци 160 несталих лица. Он је рекао да је проналазак локација резултат рада подручних канцеларија Института у Бањој Луци и Источно Сарајеву.

Коментаришући петицију коју је потписало више од 46. 000 грађана у Републици Српској у којој се, између осталог, тражи од српских представника у Институту да поднесу оставке, Богданић је рекао да су такви захтјеви неаргументовани.

- Сматрам да се овдје радило о активности која је нанијела велику штету РС и процесу тражења несталих - истакао је Богданић.

Говорећи о успостављању централне евиденције несталих лица у БиХ, Богданић је нагласио да су за то створене све претпоставке и додао да је у току преузимање базе података о несталим лицима које има Међународна комисија за нестале.

Милијана Бојић, шеф подручне канцеларије Института

НАЦИОНАЛНОСТ У ОБРАСЦУ

Институт за нестала лица БиХ максимално је одређен да процес тражења несталих у БиХ буде доведен до краја на најбољи могући начин - рекла је Милијана Бојић, шеф подручне канцеларије Института и навела да је Институт одређен за сарадњу са свим институцијама и организацијама у Српској које могу допринијети унапређењу процеса тражења, без дискриминације жртава.

- Закон о несталим лицима БиХ забрањује било какву дискриминацију жртава из протеклог рата и чланова њихових породица. Српске жртве су једнаке пред овим законом и на нама остаје да видимо колико ћемо тај закон примјењивати - рекла је Бојићева.

Она је истакла да нису тачне спекулације да ће нестало лице увођењем у јединствену базу података у Институту изгубити свој национални идентитет.

- Национални идентитет је нешто што се нико никоме не може одузети - рекла је Бојићева уз образложење да образац о несталим лицима у БиХ садржи рубрику о националној припадности лица за који се трага.



Пантелија Ђургуз са
представницима Института:
Заједничким снагама до истине

Боро Пеулић, председник Републичког одбора породица несталих **НЕМА МЈЕСТА НЕСЛОЗИ**

Боро Пеулић, председник Републичког одбора породица несталих подсетио је да породице из Републике Српске нису задовољне радом Института јер већ седамнаест година ништа не знају о судбини чланова својих породица.

- Породице из Српске коначно желе да сазнају судбину несталих чланова и мислим да је потребно да институције, које се баве овим питањем, отклоне сва неслагања и личне анимозитете и да приоритетно раде посао за који примају плату - истакао је Пеулић.

Пеулић, који је и члан Савјетодавног одбора Института за нестала лица БиХ, рекао је да је циљ петиције, коју је у Српској потписало више од 46.000 грађана, формирање комисије која би истражила страдање Срба и припадника осталих народа у средњем Подрињу и Сребреници.

- Није могуће да су на том подручју само страдали Бошњаци. Имамо податке да је тамо страдао и значајан број Срба што се негира у јавности - нагласио је Пеулић.

Милан Мандић, вршилац дужности председника Савеза удружења породица заробљених и несталих лица РС у БиХ

МАШОВИЋ ИМА ОДГОВОРЕ

Милан Мандић, вршилац дужности председника Савеза удружења породица заробљених и несталих лица РС у БиХ, задовољан је радом Института за нестала лица БиХ с обзиром да је он пуним капацитетом профункционисао тек 1. априла ове године.

Мандић, који је и председник Удружења породица погинулих и несталих сарајевско-романијске регије, рекао је да породице из Српске никада не могу бити задовољне процесом тражења несталих, јер 17 година трагају за судбином својих најмилијих. Организација коју предводи, поручио је он, инсистираће да се изврши реексхумација првих посмртних остатака 800 бошњачких жртава, сахрањених у Поточарима код Сребренице.

- Потребно је тачно утврдити ДНК анализом да ли је ријеч о бошњачким жртвама или не. Знам за конкретан примјер када су прије двије године скинути са камиона у Сарајеву посмртни остаци једног лица за које је ДНК налазом потврђено да су српски, а претпостављало се да су бошњачки - појаснио је Мандић.

Одговарајући на питање да ли је могуће да буде ријешена судбина српских жртава у БиХ, с обзиром на чињеницу да је Амор Машовић један од чланова Колегијума директора Института за нестала лица БиХ, Мандић је рекао да се Машовић у посљедње вријеме "доста промијенио, и да још има мјеста да се промијени у позитивном смислу".

- Машовић је у 90 одсто случајева српске жртве премјестио на другу локацију и он би нам могао рећи гдје се та тијела налазе - истакао је Мандић.

Борачка организација Републике Српске

КОМИСИЈА ЗА СРЕБРЕНИЦУ НИЈЕ ЗАВРШЕНА ПРИЧА

Борачка организација Републике Српске тражиће од Владе Републике Српске да на дневни ред поново стави Извјештај о раду бивше Комисије за Сребреницу, посебно закључна разматрања те комисије, најавио је Пантелија Ђургуз, председник БОРС-а.

- Нећемо тражити да Влада стави ван снаге овај извјештај, већ да се на дневни ред ставе закључна разматрања те Комисије, у којима је јасно наведено да је неопходно наставити истраживање о дешавањима око Сребренице до коначне истине - рекао је Ђургуз и подсетио да је "онај који је натјерао тадашњи политички врх Српске да формира Комисију за Сребреницу, када је постигао свој циљ, свјесно зауставио њен даљи рад".

Ђургуз је рекао да је Борачка организација спремна да учествује у проналажењу појединаца који су учествовали у ратним дешавањима у Сребреници, под условом да је Федерација БиХ спремна да на исти начин проговори о злочинима појединаца над Србима у Кравици и Сарајеву, Казанима, Купресу и другим мјестима.

Он је рекао да је БОРС, такође, спремна да јасно каже ко су актуелни политичари из бошњачког народа у институцијама БиХ који су учествовали у тим догађањима.

- Како је могуће да Селмо Цикотић буде изабран за министра одбране БиХ када има тешку кривичну пријаву за ратне злочине? Због чега се не покрене питање његове одговорности када имамо доказе да је трговао оружјем, које је извучено из касарне Војске РС, и продавао у Грузији - упитао је Ђургуз.

Председник БОРС-а рекао је да највећу одговорност за именовање Цикотића на позицију министра одбране сноси страни фактор, који у највећем броју случајева даје мишљење о постављању људи на јавне функције.

Ђургуз рекао је да ће БОРС тражити од Владе РС и Николе Шпирића, председавајућег Савјета министара БиХ, да се активирају захтјеви за формирање комисије која ће се бавити страдањем Срба у Сарајеву, на истом принципу како је формирана и Комисија за Сребреницу.

- Имамо право да инсистирамо на том питању, јер је Добровољачка улица била увертира сукоба у БиХ и одредила карактер рата у овој земљи, као, уосталом, и Сијековац, "тузланска колона", Купрес и многа друга мјеста - истакао је Ђургуз.

Ђургуз сматра потребним да политичари у БиХ дођу до праве истине о ратним дешавањима у БиХ, наводећи да је велики број Срба невин и да данас леже у затворима, док са друге стране "ни у промилима нема процесуирања одговорних за злочине над Србима у БиХ".

Припремила: Г. К.



У Источном Сарајеву обиљежена седамнаестогодишњица страдања припадника ЈНА у Добровољачкој улици

ЗЛОЧИНАЧКА КЛОПКА

По већ испробаном рецепту из Хрватске и Словеније, у априлу и мају 1992. године, у Сарајеву је изведена серија напада на касарне и објекте Југословенске народне армије, иако је по тадашњем Уставу БиХ она била једина легитимна и регуларна војна сила. Тако је 1. маја 1992. године изведен општи напад на све касарне, а 2. маја, у Улици Војводе Степе у Сарајеву, муслиманске формације нападе су колону санитетских возила ЈНА. Најтежи злочин почињен је 3. маја у Добровољачкој улици када су по наредби Ејупа Ганића и Стјепана Кљујића припадници тзв. Патриотске лиге и Зелених беретки под командом криминалца Јуке Празине масакрирали војну колону и убили 42, а ранили 73 припадника ЈНА

Организовани злочини у Сарајеву, у режији и под командом тадашњег државног врха на челу са Алијом Изетбеговићем, тадашњим предсједником Предсједништва БиХ, започели су 22. априла када је у Великом парку стријељано осам припадника ЈНА. Организовани злочини настављени су првог мајског дана нападом на касарне и објекте ЈНА. Већ сутрадан нападнута је колона санитетских возила. Злочину је претходио прави филмски сценарио као из најгорих крими филмова. Под пуним напоном повукли су трамвајску мрежу на возила чиме је усмрћено неколико припадника санитета, док су преживјеле брутално ликвидирали криминалци из реда тзв. "Зелених беретки" и "Патриотске лиге".

То је био сигнал да се војска повуче из града на територију Лукавице која је била под контролом српских

територијалаца. Уз посредовање генерала Луиса Мекензија и Боба Дола, власти у Сарајеву и командант Друге армијске области генерал Милутин Кукањац 3. маја 1992. године склопили су споразум о мирном повлачењу из касарне на Бистрику у касарну у Лукавици, у замјену да се пусти тадашњи председник Предсједништва БиХ Алија Изетбеговић, који је по доласку на аеродром Бутмир доведен у војну команду. Међутим, када је око 13 часова почела евакуација, наоружани припадници "Зелених беретки" блокирали су и Дом ЈНА на десној обали Миљаке и отпочели напад на војну колону. На челу колоне од 25 теретних, санитарних и путничких возила била су возила генерала Кукањаца и Мекензија у којима се налазио и Изетбеговић.

У тренутку када је последње возило изашло из круга Команде колоне је пресјечена, блокирана и нападнута унакрсном ватром у Добровољачкој улици у центру Сарајева. Првих шест возила, у којима се налазио и Изетбеговић, нападачи су пропустили и он је према ранијем договору пребачен у зграду Предсједништва БиХ.

На одсјечену колону је из свих праваца и са прозора оближњих кућа осута паљба из аутоматског оружја и противоклопних пројектила. Војници нису пружали отпор већ су одлагали оружје.

Потом је уследио масакр. Већина заробљених војника је спроведена у зграду ДТВ "Партизан", Центар служби безбједности, Централни затвор и друге казамате.

Трагичан биланс напада на колону ЈНА је 42 убијена, 73 рањена и 215 заробљених, који су прије размјене понижавани и свирепо премлаћивани.

Седамнаест година после, злочин у Добровољачкој улици још није стигла рука правде и поред тога што је обимна документација достављена Хашком трибуналу и Тужилаштву БиХ. На то су упозорили и учесници округлог стола који је одржан 3. маја у Источно Сарајеву.

Истог дана, за све страдале у Добровољачкој улици служен је парастос у цркви Светог Ђорђа. Положени су вијенци и прислужене свијеће на Централном крсту на војничком гробљу у Миљевићима. Осим чланова њихових породица, невиних жртава су се присјетили званичници Републике Српске, Града Источно Сарајево и представници локалне власти.

Ненад Ерић, преживјели војник ПОЛОМИЛИ СУ МИ ЗУБЕ!

Војник из колоне у Добровољачкој улици који је преживио овај злочин Ненад Ерић присјетио се тог 3. маја и тренутка када је колона стала, а њима наређено да изађу из возила. Ерић је рекао да је након малтретирања на улици гдје је видео и мртве војнике одведен у један подрум гдје су заробљеници испитивани и премлаћивани.

- Мене су на испитивање одвели у 2.30 часова, одмах су ми поломили зубе и наставили да ме ударају и малтретирају - присјећа се Ерић и додаје да је видео два заробљеника Данила Јокића и неког Вуковића из Фоче који су били крвави од батина. Ерић је рекао да је, срећом, размијењен и тако преживио овај злочин.



Михајло Парађина, председник Предсједништва Борацке организације Републике Српске СЕЛЕКТИВНИ ТРИБУНАЛ

Михајло Парађина је истакао да је борба за истину тежак процес, али и најчаснија обавеза од које се не смије одустати.

- Селективном правдом и патолошким сатанизацијом, ми смо до те мјере понижени и лажно проказани да се и наше најчасније намјере доводе у питање. Истовремено се прећутно, и уз благодоклоно одобравање, прелази преко најцрњих и најбестиднијих

злочина наших непријатеља у протеклом рату - казао је Парађина.

Он је подсетио на злочине који су над Србима почињени у Сарајеву, те јавно упитао шта је са наредбодавцима и починиоцима злочина у Добровољачкој, Скендерији, Пофалићима, Чемерну, Хацићима, Казанима као и на 126 сарајевских логора и затвора, међу којима је и касарна "Виктор Бубањ", кроз коју је прошло више од 5 000 Срба.

Парађина је, такође, поставио питање шта је са злочинима који су почињени над Србима у Сијековцу, Броду, Оџаку, Тузли, Купресу, Доњем Маловану, Тарчину, Брадини, Горажду, те горњем Подрињу, у којима је спаљено 50 села, те звјерски убијено више од 3. 000 Срба.

Он је подсетио и на злочине над Србима у Гламочу, Грахову, Мркоњић Граду, Шипову, Крупци, Санском Мосту, Кључу, Петровцу, и потврдио да се за ове злочине "селективни Хашки трибунал" прогласио ненадлежним.

- Овај суд се својски трудио да све ове злочине прикрије, а то исто сада чини и Суд БиХ. Нема сумње да ће се у овом суду наћи и последњи осумњичени Србин, док су Хрвати, а посебно Бошњаци, добро заштићени. Добровољачка је најбољи примјер, јер овај предмет још није нашао своје мјесто ни у једном од бројних судова - истакао је Парађина.

Он је указао да масакр у Добровољачкој улици за сарајевске медије и сарајевске власти, који су данас на челу политичких, полицијских, дипломатских и војних структура, није злочин, већ јуначки чин који славе као "дан ослобођења".

- Они од тога бесрамно праве јубилеје. Уморени Срби их не занимају, не занима их што су у Добровољачкој убијена 42 невиних човјека, што су 73 рањена, а 215 заробљено, понижено и премлаћено. Наравно да их не занима ни 6. 600 убијених сарајевских Срба од којих многи ни данас немају гроб. Многи од њих су бестрага нестали у сарајевској помрчини. Не занима их што се од 160.000 Срба, колико их је до рата живјело у Сарајеву, вратило само три одсто - навео је Парађина. Он је нагласио да многи сарајевски Срби још увијек нису извађени из јама, провалија и других рупа, нису још откопани из насипа, сметлишта и туђих рака због чега ће многи злочини остати неоткривени и некажњени.

Он је истакао да се неправда мора исправити и да се злочинци морају наћи пред лицем правде. Парађина је навео да је од животног интереса да се документовано, научно и јавно утврди истина и стварни узрок рата на простору бивше Југославије, те да се види ко је насилно срушио суверену земљу - ко је био стварни агресор, а ко жртва.



Јован Дивјак за сарајевске медије ЗЛОЧИН СЕ ДЕСИО!

За разлику од Ејупа Ганића, Стјепана Кљујића и других, бивши генерал Армије БиХ и један од директних учесника у случају "Добровољачка" Јован Дивјак

размишља потпуно другачије и тврди да "има разлога за истрагу", јер сматра да се 3. маја, када је пресјечена колона ЈНА, "десио злочин".

- Оно што је сигурно јесте то да напад није био организован. Ту су се створиле бројне групације, дошли су и једни, и други, и трећи... Али, да се узму пушке и

опали по аутобусу гдје сједе цивилна лица која се враћају из друге војне области и притом убије човек – то није било потребно. Дакле, није било сукоба на фронту, људи су били разоружани, то што се десило није смјело да се деси, и то је злочин - изјавио је Дивјак за сарајевску штампу.



**Винко Радовановић, градоначелник
Источног Сарајева**

ОБИЉЕЖИТИ МЈЕСТО МАСАКРА

Винко Радовановић је позвао власти Републике Српске и српске представнике у органима БиХ да појачају напоре у трагању за истином и процесуирању одговорних за масакр који се догодио у Добровољачкој улици у Сарајеву 1992. године. Радовановић је истакао да је ово "најмање што се може учинити за породице жртава које још увијек траже истину".

- Први потез треба да буде да се помен жртвама даје на мјесту страдања. Без достојног обиљежавања мјеста масакра у Добровољачкој улици нема јачања и изградње повјерења, ни помирења међу народима и грађанима - рекао је Радовановић који је подвукао да је Добровољачка улица постала симбол страдања српског народа и симбол почетка крвавог грађанског рата у БиХ, који је "жељела, провоцирала и дириговала сецесионистичка власт у Сарајеву".

- Власт у којој су били Алија Изетбеговић, Ејуп Ганић и Стјепан Кљујић није хтјела никакав договор, ни миран расплет кризе настале неуставним и незаконитим спровођењем референдума о независности БиХ. Без воље конститутивног српског народа у БиХ нису се могле доносити крупне и историјске одлуке - подсетио је Радовановић.

Он је нагласио да убиство 42 војника и официра, рањавање преко 70 и више од 200 заробљених, није изолован

инцидент и нешто што се десило мимо знања и контроле власти.

Радовановић је подсетио да је надлежно Тужилаштво у Београду подигло оптужницу против одговорних за злочин у Добровољачкој улици, "због чега су се многи у Сарајеву успаничили".

- Ниједан злочин не треба да остане нерасвијетљен и некажњен, ма ко га починио. Срби из Источног Сарајева и цијели српски народ не траже освету, већ само правду за невине жртве које су страдале прије 17 година. Не оптужујемо цијели бошњачки народ и не тражимо кажњавање свих муслиманских војника. Само тражимо да се судски процесуирају налогодавци и извршиоци злочина, како у Добровољачкој улици, тако и других злочина над припадницима српског народа - истакао је Радовановић.

Он је оцијенио да оптужбе по којима су Срби кривци за рат у БиХ треба упорно и паметно одбијати и аргументовано износити контраоптужбе.

Припремили: Г. К. - Р. П

Тузланска колона

ДИРЕКТАН ПРЕНОС ЗЛОЧИНА



Подсјетимо, пет дана прије истека званичног рока о повлачењу бивше ЈНА из БиХ, односно 15. маја 1992. године, око 19 часова, војна колона од око 200 возила и 600 војника, према раније постигнутом споразуму са властима у Тузли, кренула је из касарне "Хусинска буна" према Мајевици, Угљевiku и Бијељини.

Нико од војних команданата тада није ни посумњао да би тузланске власти, које су се китиле епитетима "најтолерантније средине и најмултиетничког града у БиХ", могле изиграти претходно потписани договор о мирној евакуацији.

А да је све било детаљно испланирано најбоље показује чињеница да је тузланска Телевизија "ФС З" преносила све што се тада дешавало. Њене камере су претходно биле постављене на солитерима "Момо и Узеир", као и на раскрсници Брчанска малта.

Колону је, према војним сазнањима, напало три хиљаде наоружаних припадника "Зелених беретки", Територијалне одбране Тузле, Лукавца и Живиница. Одлуку о нападу донесена је по наређењу Селима Бешлагича, тадашњег предсједника општине Тузла. Према истом извору, наредбу за напад на колону издао је командант Мехмед Бајрић, после чега је отворена паљба из засједе са околних зграда из свих оружја.

Војна возила су убрзо претворена у пламене буктиње, а на Брчанској малти су одјекивале снажне детонације до дуга у ноћ. Сутрадан, сви убијени војници су одвучени на градску депонију у Тузли гдје је преко њих набацана земља, коју су потом поравнали булдожери.

Највећи број убијених војника из

"Тузланске колоне", чији посмртни остаци ни до данас нису пронађени, родом су из Тузле, Калесије, Лукавца, Грачанице, Завидовића, Какња, Лопара, Сребреника, Бање Луке и Јајца, односно из БиХ. Један од малобројних који је имао срећу да преживио пакао Брчанске малте, Миодраг Вујановић о тим догађајима је рекао:

- То се не може ријечима описати, а ни схватити што се тамо догађало. Не може се ни ублажити, ни заборавити. Да ли су то починили исти они људи који су до тога дана били наши другови, пријатељи, земљаци? Пуцано је на колону ЈНА са свих страна, а у пламену је нестало 350 младих људи.

Такође, један од преживјелих из "Тузланске колоне" Славко Новаковић присјећа се напада у којем је био теже рањен:

- Војска ничим није изазвала овај напад. Наше повлачење почело је на основу договора између команданта касарне Миле Дубајића и Селима Бешлагича. Примјетили смо да се припадници ТО групишу дуж цијелог пута, али нисмо вјеровали да ће нас напасти. Повлачили смо се маршрутом коју су нам одредиле тузланске власти. Првих осам возила је пуштено, онда је колона прекинута, а сва остала возила су била нападнута и убрзо су горјело у пламену. Налазио сам се у дванаестом возилу...

У једној од ријетких изјава, бивши командант касарне "Хусинска буна" у Тузли потпуковник Миле Дубајић је рекао:

- У циљу избјегавања ратног сукоба на подручју Тузле са најодговорнијим људима из Тузле Селимом Бешлагичем, председником Извршног одбора Сеадом Авдићем, начелником Станице јавне

безбедности Мехмедом Бајрићем и командантом Општинског штаба ТО Енвером Делибеговићем одржао сам више састанака на којима је постигнут договор да се не врше провокације према касарни и припадницима ЈНА и обрнуто...

- На захтјев Општинског штаба ТО да се формира јединица од 100 војника од истог броја муслимана, Срба и Хрвата, која би обезбјеђивала јавни ред и мир у Тузли, ангажовала се команда ЈНА, па је за опрему те јединице наша команда издала 100 пушака.

Међутим, та јединица није формирана на паритетној основи, већ на националној, без Срба, и стављена је под команду Штаба ТО Тузле.

Нажалост, то за потпуковника Дубајића није било довољно па је, увјерен да је добро обавио посао, отишао у Вишу команду која је била измјештена у Угљевик. За то вријеме, почели су напади на касарну "Хусинска буна" и складиште "Козловац".

- Када сам чуо за напад вратио сам се из Угљевика. На Брчанској малти сам у повратку видео њихов оклопни транспортер и војнике, припаднике ТО и станице јавне безбедности у законима, као и камере за снимање - свједочио је Дубајић.

- ЈНА није испоштовала договор и почела је да пуца по грађанима Тузле, након чега су браниоци града одговорили на ватру. Од те ватре није страдало ни десет војника, већ је већина погинула од граната које су превозили у колони, када су се оне запалиле и експлодирале - изјавио је без имало гриже савјести Селим Бешлагич једној страног агенцији.

Међутим, у Билтену Скупштине општине Тузла из маја 1992. године Бешлагич се хвалисао "великом побједом".

- За добру припрему било је потребно вријеме, а то смо обезбиједили завлачењем југо-армије свакодневним исцрпљујућим преговорима, уз истовремену припрему наше акције. Одложили смо стављање знакова "љиљана" на униформе, већ смо имали грб Тузле, како би у ЈНА и даље вјеровали нашим преговарачима - навео је, између осталог, Бешлагич у писму Алији Изетбеговићу.

Г. К. - Р. Ј.

У Бијељини служен парастос и одржан округли сто посвећен невино убијеним војницима из тузланске колоне

ЗЛОЧИН С ПРЕДУМИШЉАЈЕМ

Злочин на Брчанској малти био је добро осмишљен и још боље реализован масакр ненаоружаних војника по већ уходаном рецепту из Добровољачке улице. Само су телевизијске камере у Тузли биле боље постављене, а режисери и логистика били вјештинији и лукавији да сам злочин и егзекуторе, као и лешеве (корпус деликт) боље прикрију и сакрију. Изет Смајић је само "уступак" БиХ правосуђа и покушај да се ослободе инспиратори и одговорни за злочин, а све прикаже као случајни инцидент и хир појединца

Али, неће моћи тако. Јер има довољно доказа и докумената који разоткривају злочин, свједоче о њему и не могу правно да се мимоиђу. Међу њима су и бројне самохвале непосредно послје извршеног масакра, али и годинама послје, јер су се злочинци утркивали коме ће припасти већа слава и привилегије. Сада на ред долази и остало шта следује иза тога, јер тешко је заобићи толике "заслуге" Селима Бешлагича, тадашњег општинског начелника или Мехмеда Меше Бајрића, комадира тузланске полиције који се у "Фронту Слободе" јавно хвалио "Побиједио сам ЈНА". Захваљујући телевизијским камерама читав свијет је видео ту "побједу". Заправо, злочин над злочинима за који још нико није одговарао, али то бестидно



стријељање ненаоружаних војника није заборављено. Нити ће бити.

Обиљежавање годишњице масакра у Тузли започето је парастосом за скоро двије стотине невино страдалих младића који су служили свештеници Епархије зворничко-тузланске, а потом је вијенце и цвијеће на спомен - костурницу, у којој је досад смјештено тек стотињак посмртних остатака младих војника, у име Одбора за његовање традиције ослободилачких ратова положио Раде Ристовић, министар рада и борачко-инвалидске заштите у Влади РС.

Он је том приликом рекао да никада не смију бити заборављени злочини у "тузланској колони" када је убијено више од 200 војника ЈНА 1992. године и позвао правосуђе да процесуира овај злочин за који још нико није одговарао.

- Ко то још може рећи да се 15. маја 1992. на Брчанској малти у Тузли није догодио стравичан злочин према свим међународним, хуманитарним и војним законима - упитао је Ристовић испред спомен-костурнице на градском гробљу Пучиле у Бијељини истичући да је необјашњиво и недопустиво да и поред документације и чињеница, телевизијских снимака... овај предмет још није дошао на ред правосудних органа БиХ. Он је нагласио да, узимајући у обзир доказе Тужилаштва за ратне злочине Србије, које је подигло оптужницу против једног осумњиченог да је издао наређење да се пуца на колону 15. маја у Тузли, вјерује да то неће бити све и да је зато добро да кривично дјело ратног злочина не застарјева.

- Наше институције располажу подацима и чињеницама, необоривим доказима о злочину почињеном над војницима у "тузланској колони". Сигуран сам да ће доћи дан када ће они бити и разматрани, а починиоци злочина, ма ко они били, бити праведно кажњени, али потребно је говорити и понављати истину, и вјеровати да ће и међународна јавност напokon схватати да су и Срби страдали у протеклом рату - навео је Ристовић.

Обраћајући се породицама страдалих и несталих војника, Ристовић је поручио да Влада РС никада неће одустати од циља да се пронађе сваки нестали борац Војске РС. Као предсједник Одбора за његовање и традицију ослободилачких ратова Владе РС, он је рекао да ће сваке године, на овај дан, у организацији и под покровитељством Владе бити обиљежавано страдање невиних војника и старјешина у Тузли.

Понешто од свега што се десило тог кобног 15. маја на Брчанској малти, али и послје тога, могло се чути на округлом столу у згради бијељинске општине уприличеном поводом седамнаесте годишњице страдања недужних војника. Округли сто организовао је Одбор за његовање традиције ослободилачких ратова под називом "Страдање припадника ЈНА у Тузланској колони 1992".

Радован Пејић, инспектор у Тиму за истраживање ратних злочина МУП-а РС, истакао је том приликом да се колона војника из тузланске касарне "Хусинска буна" мирно повлачила из Тузле, да је нападнута и да је том приликом убијено више од 200 младића, а око 140 их је мучено и злостављано по логорима.

- У тренутку напада идентификована су 94 убијена припадника ЈНА - рекао је Пејић. Он је додао да је за јавност битно да зна да је истраживачки тим МУП РС непобитно утврдио да су то Тузле, "Зелене беретке" и припадници највишег војног врха и власти у то вријеме у Тузли, побили више од 200, а мучили и по логорима злостављали више од 140 војника.

Подсјетимо, Тужилаштво за ратне злочине Србије подигло је 9. новембра 2007. године у случају "тузланска колона" оптужницу против Илије Јуришића, који је на почетку рата у БиХ био предсједавајући Општинског вијећа Тузла. Јуришић се, према оптужници, терети да је као припадник резервног састава полиције МУП-а БиХ и старјешина у Служби државне безбједности издао наредбу за отварање ватре на колону ЈНА.

Осим Јуришића истрагом за напад на

Славко Новаковић, ратни војни инвалид СУДСКА ФАРСА И СРАМОТА

- Срамно је, недопустиво и неопростиво да ни након 17 година откада је почињен стравичан злочин над недужним, ненаоружаним, голобрадим младићима тадашње ЈНА, који су се мирно повлачили из касарне "Хусинска буна" из Тузле, нико није одговарао, нико није осуђен. Ипак, како свака прича има свој почетак она има и крај и вјерујем да ће ускоро, за што имамо и доказе, и овај ужас који се догодио бити расвијетљен - рекао је Славко Новаковић, преживјели страдалик Тузланске колоне, иначе РВИ прве категорије.

Према његовим ријечима, 17 година чекања да се бар неко процесуира је предуго, а међу живима су још увијек најодговорнији за злочин који се 15. маја 1992. догодио у Тузли. Има их укупно 48 за које је истрага завршена. Међу њима је и Селим Бешлагич, градоначелник Тузле, подсетио је Новаковић. Тужилаштву БиХ је достављено све, али је Тужилаштво и даље слијепо и нијемо, још увијек се не оглашава. Он је нагласио да постоје докази да је овај случај био само повод да се етнички очисти више од 100. 000 Срба са тузланске регије.

Радован Крстић ПРЕЖИВИО "ОВЈЕРУ"

Радован Крстић, младић коме је као рањенику у тузланској колони пуцао у уста Изет Смајић, тадашњи припадник јединице резервног састава МУП-а, самостална чета "Мосник", како би га лично "овјерио" рекао је да су сви преживјели, као и породице побијених и несталих младића огорчени што још нико није одговарао за овај злочин, али да вјерује да ће сви изаћи пред лице правде и одговарати за злочин који су починили.

Он је подсетио да су нападнути војници који су се мирно повлачили, те да нико није могао нити имао чиме да се брани. Крстић је нагласио да је против Смајића потврђена оптужница прије неколико дана, али да случај попут његовог не би требало одвајати и третирати као индивидуалну одговорност.



Мићо Мићић, начелник општине Бијељина ГДЈЕ СУ ПОСМРТНИ ОСТАЦИ?

Мићо Мићић, начелник општине Бијељина, подсетио је у свом обраћању на годишњици страдања војника из касарне у Тузли да се сваког 15. маја постављају иста питања: гдје су посмртни остаци већег броја убијених људи, зашто и они немају право да буду достојно сахрањени, гдје су одговорни за овај злочин и да ли је правда достижна и за њих?

- Нас вјера и морал уче да праштамо, али и да не заборављамо - то очекујемо и од других који несрећу тузланске колоне славе као неку побједу. Лоша је то симболика за будућност било којег народа, а посебно за неку заједничку будућност - рекао је Мићић.

Јанко Велимировић ХАГ ДАО ЗЕЛЕНО СВЈЕТЛО

Јанко Велимировић, начелник Одјељења за документацију и истраживање ратних злочина, упознао је присутне да су у току два поступка везана за Тузланску колону - у Београду се пред Вијећем за ратне злочине Окружног суда води поступак против Илије Јуришића на основу оптужнице Тужилаштва Србије, а Суд БиХ је ових дана потврдио оптужницу против Изета Смајића.

- Први поступак је везан за командну одговорност и за сада је Јуришић једини који је изведен пред суд уз велике реакције јавности и институција из Сарајева и Тузле. Домаће правосудје још увијек није реаговало на чињеницу да је сва документација на располагању, да је Хашки трибунал својевремено дао „зелено свијетло“ да се крене у поступак, да су породице жртава напада огорчене на одуговлачење, као и преживјели учесници напада који су углавном били рањени и посљедице рањавања осјећају и данас. Такође, горка је чињеница да се до данас још увијек не зна тачан број страдалих у нападу, да се барата процјенама и због односа према жртвама и истини треба учинити све напоре да се у наредном периоду истраже све чињенице и околности, а посебно да се утврди коначан број жртава како би се престало с манипулацијама с бошњачке стране да злочина није било и да нико није одговоран - навео је Велимировић.

колону ЈНА, која се повлачила из Тузле, обухваћен је и бивши тузлански градоначелник Селим Бешлагич који је, на основу потјернице Србије, прошле године био приведен у Суд БиХ, али је убрзо и пуштен.

Суд БиХ потврдио је почетком маја оптужницу против Изета Смајића, који се терети за ратни злочин против рањеника и болесника 1992. године у случају "тузланска колона".

Премијер Додик о злочину у Тузли ТО ЈЕ БИЛА ЗАСЈЕДА

Милорад Додик, премијер Републике Српске, оцијенио је да чињеница што још нико није одговарао за злочин над војницима ЈНА у Тузли 1992. године говори да Тужилаштво и Суд БиХ "имају неке друге приоритете".

- Овај злочин у Тузли је остао неразријешен, а евидентно је да је учињен са предумишљајем и да је била припремљена засједа на конвој ЈНА на Брчанској малти, гдје су погинули млади војници, који нису били ни спремни, ни обавијештени да се може десити такав масакр - рекао је Додик и оцијенио да би злочин у Тузли требало да се расвијетли због разумијевања укупне ситуације, јер су овакви, први догађаји били "лајт мотив" каснијих насиља која су се десила у БиХ.

Он је истакао да се не може говорити о помирењу и правди све док се не разријеше сви догађаји са становишта објективног дешавања.

- Данас су неки важни људи у Федерацији БиХ и бошњачка политичка елита учесници догађаја у Тузли и веома је важно да се то разјасни - поручио је Додик. Он је додао да је злочин у Тузли, очигледно, испланиран и учињен с намјером да се нанесе штета у људским и материјално-техничким средствима тадашње војске, која је одлазила у складу са договором.

Према наводима оптужнице, Смајић је 15. маја 1992. године у Тузли, кршећи правила међународног хуманитарног права за вријеме оружаног сукоба, покушао да убије рањеног војника ЈНА Радована Крстића. Начин на који је то учинио превазилази све бајке и приче о витештву, части, слободи, побједи које годинама просипају актери и инспиратори злочина у Тузли. Тај чин је дио хорора, јер Смајић је Крстићу пуцао у уста да га рањеног овјери.

Крстић је, неким чудом, преживио, баш као и осјечки Србин Радослав Ратковић кога су убице Бранимира Главаша, усташког бојника и садашњег хрватског генерала који се годинама спрда са хрватским и БиХ правосудјем - послје стријељања бациле у Драву. И он је неким чудом остао жив...



Пантелија Ђургуз, предсједник БОРС, о злочину на Брчанској малти

БУЛЕВАР ПАКЛА

Кажу да је вријеме мајсторско решето. Да вријеме својим трајањем просијава и правду и истину. Да блажи бол и зацељује ране. Од свега тога оном ко је на правди Бога набијеђен, ко је правден и невин страдао, ко је био на вратима пакла и ко је посјечен у души, ко је слободан и ко воли слободу- требало би да буде боље. А да ли је баш тако? Ко би нам, данас, могао са сигурношћу да одговори на то питање. Јер, чини ми се, кад је наш народ у питању, кад су наши синови у питању, кад смо ми у питању- да је и вријеме негђе преварено, Да је сметнуто, заведено, скрајнуто. Да лута. Да негђе бјежи од нас. Да нам не смије погледати у очи. Да нема одговоре на наша питања. Није то од Бога. Није то Божија воља. Ђаволска је то работа у којој све заудара на моћ и силу. На нељудски гадалук и интерес. Тај интерес се и важе и мјери, и камати и позајмљује, и плаћа и враћа увијек на истом мјесту и увијек на исти начин. Петродоларима и крвавим печатом Сатане. И увијек на нашим вратовима.

А ми знамо да је то јефтин и непоштен кантар. Да није од Бога. Да се на њему не мјере истинске вриједности, да се на њему лаже и закида. Знамо да се поштено не мјери оно што нам је отето, а још мање оно што нам је придодато. А узето је много. А придодато је још више. Тако се прави лажна и употребљива историја. Тако се праве лажне државе. Тако се одређују злочини и злочинци, жртве и целати. Одређују казне и награде. Муке и обавезе. Тако се тврди пазар. Дио тог пазара, заправо највећи дио тог дила и пазара, јесте и наша бол, наша брига, наша патња, наша мука. Како она од прије петсто година тако и ова сад. Дио такве политике и трговине су и наши напори да докажемо невиност. Да докажемо ко је први започео, ко је кога задужио и ко је коме узвратио, чије су руке кржаве до

лаката, чија су уста пуна лажи, чија су срца пуна мржње. Да докажемо чија је крв пала у Сијековцу, у Добровољачкој, на Купресу, у Горњем и Доњем Подрињу, на Брчанској малти и многим другим знаним и незнаним колонама смрти, клаоницима злочина, булеварима пакла као што је раскрсница у Тузли. А управо тај је масакр, уз онај у Сијековцу и Добровољачкој, одредио и судбину и карактер рата у Босни и Херцеговини. Улоге добрих и лоших момака, криваца и дужника, жртава и целата- додијељене су још прије у загребачко- сарајевским, бечким, вашингтонским и ватиканским клоакама. Сада неки од тога перу руке. Гурају у маглу заборав. И што је још горе- траже да те лажи прихватимо и да о својој несрећи ћутимо. Као да су главе наших синова мање вриједне од нечијих других глава. И као да се у укупном пазару смрти само те друге, то јест њихове главе броје и рачунају, а нама се из тог пазара одбија чак и оно што је покопано у Доњој Градини, Јадовном, Пребиловцима, што су однијеле Сава и Дрина, што су замели вјетрови и зиме Козаре, Грмеча, Романије, Мајевице и многих других планина смрти. Мисле да је тако добро и да се ми нећемо досјетити куда и гдје то води. Мисле да се нећемо и незнамо борити за истину, мисле да смо бескрајно попустљиви и смождени, мисле да смо застрашени хашким и сарајевским апсанама, мисле да ће међу нама наћи нове резиденте, колаборационисте и кукавице.

Неће моћи тако. Тај масакр 15. маја у Тузли, на Брчанској малти, био је злочин над злочинима. Савршено припремљен и организован. Перфидно доведен до краја без трунке људског стида и милости по којој се човек разликује од животиње. Тај масакр је злочин доведен до перфекције. Чак су телевизијске камере најмештене тако

перфидно да се види само оно што су организатори и егзекутори злочина хтјели- а све друго да буде немушто, избрисано као потрошена филмска врпца. И бачено на отпад историје. Њих то не смета. Не смета их 190 мртвих војника. Убијених, затучених, угљенисаних. Не смета их више стотина тешких рана, тјелесних оштећења и трајних ожиљака у души. За њих је то Босна ибер алес „Босна за коју вриједи жртвовати мир у Босни“ како је лицемјерно и подло свијету и својим менторима поручивао Алија Изетбеговић. Целатима је упутства и инструкције дао још прије, исписао их је у својој смрдљивој „Декларацији“ која искључује све људе и све цивилизације изузев исламске. Због таквих сулудих идеја та иста Босна је потонула у злочин. На челу тих злочинаца били су исти они који су 1941. године носили заставе и барјаке фашизма, униформе црне легије и ханџар дивизије. Сад су такви произведени у демократе и миротворце, хуманисте и државнике. Сад су такви власници или почасни грађани Тузле, попут Селима Бешлагиха или Стјепана Месића. Сад се такви, попут ефендије Церића и Хариса Силајлића понашају као да су очеви Босне, очеви нације. Које и какве нације, молим вас лијепе? Гдје су јој корјени, гдје језик, гдје тло? Какву то државу планирају да направе лажне демократе и миротворци, чанколизи и улизнице, незајажљива европска господа, жреци ватиканске догме и силеције из Америке кад експлицитно од нас траже да у њој будемо подстанари и робијаши. И да на себе преуземо терет злочина и одговорности иначе ће нас све редом хапсити и затварати укључујући и оне који узбуђено дишу на помен Републике Српске и Србије, на помен Русије. Пријете нам са 12.000 оптужница и милионима година робије. Заборављају да смо дахије већ једном преживјели, да смо преживјели сјечу кнезова, да смо мртви васкрсли у Јасеновцу. Заборављају да смо свој крст још прије изнијели на Голготу. Заборављају Пилати чији су крвави прсти остали на том крсту као вјечна опомена и упозорење.

Зато неће моћи тако како су замислили Клинтони, Ешдауни, Холбруци, Геншери, Бајдени, Кушнери, Изетбеговићи, Церићи, Силајлићи, Ченгићи, Бешлагихи, Ганићи, Комшићи... Могу да се пјене колико хоће. Могу да пријете колико хоће, могу да доведу кога хоће да нас кињи и понижава, али Републику Српску не могу понизити. Не могу прогутати. Ми смо је овјерили својом крвљу као своју дједовину, а не као нежељени подстанари који су је неком отели - како би хтјели да нас прикажу сатанизујући нас по свим свјетским медијима и форумима. Ако неко од нас тражи да покажемо рачуне за свој опстанак, мора бити спреман да и нама покаже исту такву тапију. Али не само ону од јуче, већ и оне рачуне од прије, јер ми имамо и образ и памћење. И знамо за јадац. А кадри смо и издржати и опстати. И неће нам нико плувати и газити по костима и гробовима. А вријеме је мајсторско решето-просијаће једном и правду и истину.

Имена починиоца злочина над Србима у Пофалићима и Велешићу позната, злочинци некажњени

СПОРА РУКА ПРАВДЕ

У српском насељу Пофалићи, надомак Сарајева, 16. маја 1992. убијено је на десетине цивила, неки од њих су бестијално мучени, а протјерано је 3.000 Срба. Досад идентификовано 69 од 128 убијених. МУП РС поднио извјештаје против 51 лица

Напад на Пофалиће су припремили командант ТО БиХ Хасан Ефендић и локални старјешина ТО Идриз Салко. У акцији су учествовали Одред "Пофалићи 1", чији је командант био Хабиб Идризовић. Одредом "Пофалићи 2" командовао је Јусуф Лошић, а одредом "Велешићи" (данас покојни) Енвер Шеховић, док је на челу батаљона Војне полиције био Џевад Топић. Прије напада, Пофалићи су свакодневно гранатирани, а по наесљу је пуцано и из снајпера. Од ових дејстава погинули су Славица Ђуровић и њене комшије Саво Марић и Обрен Пантовић, а теже је рањен Славичин муж Добро Ђуровић. Од снајпера је страдао Рајко Савић а послјерије убиства пензионисаног полицајца Млађена Братића међу становништвом су завладали страх и паника.

Он је убијен 4. маја 1992. године у Горњим Пофалићима, а истог дана је рањен Драгомир Игњатовић. Десет дана касније убијен је Рајко Савић, а након тога је почео невиђено суров и бруталан терор над српским цивилима, уништавање и пљачка њихове имовине.

А онда, 16. маја, на насеље, које је било у потпуном окружењу, усилиједио је напад у 5.30 часова ујутро, из више праваца: од железничке станице, Фабрике дувана, Бућа Потока и Кобиље Главе. Српско становништво нашло се у потпуном окружењу и одлучило да се пробије кроз тешко проходан терен преко брда Жуч. У



том пробоју је убијена Нада Васковић, жена која је била у осмом мјесецу трудноће.

Током напада, Керим Лончаревић је наредио да се запали неколико српских кућа. Та наредба је извршена, а до краја 1992. године у том крају опљачкано је и запаљено више од 500 српских кућа, о чему постоје и видео-снимци. Преостали Срби, углавном стари, инвалиди и немоћни били су изложени невиђеној тортури. Већина је убијена, а њихова тијела никада нису пронађена.

Убијен је брачни пар Пикулић - Војислав и Марица, у Хумској улици. Ово двоје угледних Сарајлија одведено је из куће и након тога се воде као нестали. И Војислављевог рођака Перу Пикулића такође су одведе наоружане особе и води се као нестало. Убијен је и брачни пар Савић - Мирко и Роса, затим Божидар и Љубица Елек, а након убиства су запаљени. Ликвидирани су и супружници Стана и Стеван Васковић, као и Вида Братић.

Према расположивим подацима, у сарајевским насељима Пофалићи и Велешићи догодили су се највећи злочини над српским становништвом. Неколико хиљада људи је било принуђено да се исели, а многобројне куће су запаљене.

На десетине људи је због свог имена и презимена ликвидирано, а на стотине хапшено, брутално пребијано и терорисано. Међу многобројним зостављаним женама доказано је да су двије малољетнице силоване.

Послије напада 16. маја, у 16 часова и 30 минута, у зграду у Орловачкој улици број 19а упала је група наоружаних муслимана, који су ухапсили власника куће Рада Цвијетића, његовог сина Горана и сестричину Дејану Чворо. Одведени су у кућу Салема Карамовића, гдје их је испитивао Хабиб Идризовић, који је Ради показао наредбу Мјесне заједнице Доњи Пофалићи, а у којој је дословно писао: "Убити све што се затекне у пекари, било

одрасли или дјеца, али без свједока".

Карамовићев синови Фаик, Џевад и Фадил су претукли Рада и Горана рукама, ногама и кундацима пушака уз пријетње клањем. Одведени су у Дом за малољетне делинквенте, који је у акцији био предвиђен као затвор за заробљенике, гдје су прошли кроз шпалир муслиманских цивила дугачак 30 метара. Тукли су их рукама, ногама и тврдим предметима.

Жене, муслиманке, присиљавале су Цвијетиће да силују своју рођаку Дејану Чворо, којој је насилно скинута одјећа, што су они одбили. Поменуте жене су хтјеле флашом да силују Дејану, али је то спријечио један мушкарац, с којим је Дејана прије рата радила у фирми "Југокомерц", причају свједоци.

У Орловачкој 7 кобног 16. маја припадници оружаних снага БиХ дошли су и пред кућу Сретка Чангаловића, коме су без разлога сломили лијеву руку и натјерали га да гледа како они пале кућу његовог оца Јефте и његовог брата. Послије тога је скоро свакодневно пљачкана имовина Чангаловића, а Сретка су редовно пребијали. У јуну 1992. године Сретко је одведен у самачки хотел ГП "Враница", гдје му је поломљена и десна рука.

Стојанка К. и Радмила Т. посвједочиле су да их је 25. априла 1992. године ухапсио Исмет Бајрамовић - Ђело и затворио у једну шупу у Пофалићима. Стојанка је тамо затекла 13-годишњу Јелену. Њу и Јелену су Ђело и још седморица, које је доводио, стално силовали 25 дана. Њих двије су у овом периоду силоване више од 200 пута, а малољетна Јелена је остала у заробљеништву и послјерије половине маја, када је Стојанка пуштена на ургенцију пријатеља муслимана....

Имена починиоца ових свирепих злочина над Србима из сарајевских насеља Пофалићи и Велешићи позната су, али они до данас нису процесуирани, иако је МУП РС тужилаштвима поднио пријаве против 51 лица.

Неразријешено убиство двоје стараца српске националности у Брези

ИЗМАСАКРИРАНИ, ПА СПАЉЕНИ

Алмедин Омербашић и Абдулах Шахић су 1992. године у Брези код Сарајева брутално убили двије старе особе, мужа и жену српске националности, о чему је био обавијештен и посланик СДА у скупштини БиХ Сеид Смаилбеговић, тадашњи начелник општине, али ништа није предузео - тврди професор физичког васпитања у Гимназији у Брези Мирсад Хаџић

Хаџић, који је у то вријеме био командир оперативне јединице Патриотске лиге, тврди да га је о убиству двоје стараца, чија имена не зна и које нико не тражи, јер нису имали насљеднике, извјестио његов ратни пратилац Решад Шабановић, преноси "Глас Српске".

- Старци су убијени сјекиром, а потом су им тијела изрешетана хиџима из "хеклера". На крају су запаљени да би се прикрили трагови", каже Хаџић, који је показао да се мјесто на којем је била кућа убијених стараца, а данас се назире тек један комад зида, налази са лијеве стране пута према Варешу, шест километара од центра Брезе, код великог Омербашићевог ранча.

Он каже да не зна имена стараца, које нико не тражи, јер нису имали насљеднике. Свједоци тог злочина су, додаје Хаџић, и неколико припадника Патриотске лиге, те Шахићев брат Насер, а наводни разлог за убиства, каже, је то што се кућа жртава налазила на путу којим су Срби бјежали за Дабравине. Он је показао потврду да је злочин у јануару пријавио Тужилаштво БиХ, али да оно, каже, није реаговало.

Исто тако, Хаџић наводи да јесте слао поруке Омербашићу да плати 500.000 евра да тај злочин не би био пријављен, на шта каже да су га присилила три маскирана лица, запријетивши да ће ми ликвидирати дјецу.

- То сам урадио под присилом, а сада желим само да побједи истина - прича Хаџић, говорећи о пресуди Општинског суда у Високом из 2007. године, којом му је због уцјенивања Омербашића досуђено јављање Центру за социјални рад.

Хаџић, који је био пријератни припадник 63. падобранског пука бивше ЈНА из Ниша, а падобранством се бави и данас, именован је почетком 1993. године за помоћника начелника Штаба општине Бреза за обавјештајне послове.

Портпарол Тужилаштва БиХ Борис Грубешић каже да о овом случају не постоји отворен предмет.

- Не знам да смо добили пријаву, можда је отишла на другу адресу. Дакле, истрага није покренута - каже Грубешић.

Начелник општине Бреза Сеид Смаилбеговић потврдио је да је у то вријеме у Брези "страдао извјесни Неђо Суботић", да је извршена обдукција и сачињен записник, али да за убиство жене не зна.

Међутим, у одговору који је листу проследио у писаној форми он је навео да је провјером у матичној књизи умрлих за 1992. годину утврђено да није извршен упис смрти ниједног грађанина српске националности, чија је смрт наступила насилним путем.

Алмедин Омербашић, данас један од најбогатијих људи у Брези, одбацује оптужбе да је извршио ово убиство и тврди да је ријеч о рекетирању.

- Ништа не знам ни о каквом убиству, а камоли да сам га ја извршио - тврди Омербашић, који за себе каже да је у рату једно вријеме био Хаџићев возач, да га је "хранио и гледао како краде цигарете од возача".

Дервента

СВЕ ЈЕ ЗАПОЧЕЛО ХРВАТСКОМ АГРЕСИЈОМ У БРОДУ

Према ријечима Младена Црњића, председника Борачке организације Дервента, повод за организовање округлог стола је годишњица страдања Срба на Чардаку, те велико незадовољство логораша, породица погинулих и несталих у протеклом рату, али и других страдалника, што истина споро или никако не излази на видјело и што злочинце нико не изводи пред лице правде.

- Познато је да је регуларна војска Хрватске, прешавши 03. марта 1992. године из Славонског у Босански Брод, потпомогнута домаћим паравојним хрватско - муслиманским снагама, починила страхан злочин над Србима у Босанском Броду, Барици, Сијековцу, Лужанима, Кострешу, Чардаку и Дервенти. Формирали су логоре у бившем Дому ЈНА, војном складишту на Рабићу и у Пољарима, гдје су људи мучени, клани и убијани - истакао је Црњић.

Он је подсетио да је на Васкрс 1992. године на Чардаку убијено 36 људи, а да

У бившем Клубу војске у Дервенти 22. априла је организован округли сто чија је тема била "Злочин над Србима на Чардаку и у Дервенти у одбрамбено - отаџбинском рату. Познато је да је већ 3. марта 1992. године регуларна војска Хрватске, прешавши из Славонског у Босански Брод, потпомогнута домаћим паравојним хрватско - муслиманским снагама, починила страхан злочин над Србима у Босанском Броду, Барици, Сијековцу, Лужанима, Кострешу, Чардаку и Дервенти, а да виновнике још није стогла рука правде

су у бившем Дому ЈНА злочинци заклали Благоја Ђураша и Чеду Ђудића. У логору у Пољарима убијени су Борис Стјепановић и Боро Марковић, тако што су им зликовци пуцали у уста.

- У Модрану, на копању ровова, осморо заробљеника који су служили као живи штит, убијено је док је преосталих седам једва преживјело због задобијених рана - нагласио је председник БО Дервента.

У логору у Босанском Броду, према његовим ријечима, убијен је Мирко Пајић, јер је покушао да достави папирић МКЦК са упозорењем да се ту налазе заробљеници које је ХВО представила као добровољце за рад. У том логору убијен је и доктор Душко Марчета.

Један од логора у Броду је био и у кући Бардака, гдје су затвореници, који су доведени из Дервенте, мучени и премлаћивани на најсвирепији начин. Сви логораша размјештени су у другој држави, Хрватској.

- Огорчени смо због неуједначеног приступа и третирања ратних злочинаца, као и злочина почињених у протеклом рату у БиХ. Очекујемо да ће порука са овог скупа утицати на свијест и одговорност, у првом реду тужилаца, судова и судија, али и осталих надлежних у БиХ и Српској, као и медија, да се ефикасније, одговорније и поштеније процесуирају сви ратни злочинци - поручио је Младен Црњић.

Злочин почињен над Србима у акцији "Бљесак" још увијек без судског епилога

ХРВАТСКА ДРЖАВА ШТИТИ ЗЛОЧИНЦЕ

За прогоне и убиства у војно-полицијској акцији хрватске војске и полиције "Бљесак" 1. маја 1995. године још нико није одговарао, а мале су шансе да се ће се то икада и десити, јер држава Хрватска штити своје злочинце - они су за њих хероји и ослободиоци. Слично се понаша и Трибунал у Хагу који је водио спорадичну истрагу у овом случају, иако им је Документационо - информациони центар "Веритас" обезбједио десетине свједока, као и и материјалне доказе

Саво Штрбац, предсједник "Веритаса", подсетио је приликом обиљежавања годишњице страдања Срба из Западне Славоније да су хрватски генерали Петар Стипетић, Имре Аготић, Лука Џанко, Маријан Марковић, Младен Круљца и бригадир Гаљешевић, који су, по налогу Фране Туђмана, Гојка Шушка и Јанка Бобетка, испланирали и извели акцију под звучним називом "Бљесак", још на слободи, овјенчани славом хрватских националних хероја.

У јуну 2006. године хрватско тужилаштво је одбацило једину до сада поднесену кривичну пријаву за ратне злочине почињене у овој акцији и то против генерала Круљца, у то вријеме команданта Треће гардијске бригаде ХВ-а, и војника Томислава Абрамовића, који је по наређењу Круљца снајпером



Сабласни град: Окучани послје "Бљеска"

усмртио српског цивила Мирослава Вучковића из Окучана, уз образложење да се "радило о уобичајеном војном поступању у борбеном дјеловању у ратним операцијама". Да апсурд буде већи, предсједник Хрватске и врховни командант оружаних снага Стјепан Месић је у марту 2007. године Круљца именовао за команданта Хрватске копнене војске, на ком положају се и данас налази - истако је Штрбац који је огорчен чињеницом што на комеморацији жртвама бившег концентрационог логора у Јасеновцу, одржаног само неколико дана пред ову тужну годишњицу, нико од говорника није ни споменуо жртве међу западнославонским Србима од 1991-1995 године, који су страдали у Пакрачкој Пољани, Шњегавићу, Машићкој Шаговини, Окучанима...

Њих је по "Веритасовим" подацима 1.095, од чега се још 612 воде као нестали.

- Тако би се могло закључити да је у акцији "Бљесак" почињен "савршени злочин". Нема ни жртава ни починиоца, а нема ни јавних осуда ни јавних сјећања - мишљења је Саво Штрбац.

Као и сваке године српских страдалника из Западне Славоније сјетили су се чланови породица, пријатељи, руководство Републике Српске и Србије. У Градишци је у цркви Покрова пресвете Богородице служен парастос за све погинуле и нестале Србе у војној операцији "Бљесак", а пред неколико стотина грађана службу у цркви Светог Марка у Београду предводио је епископ хвостански Атанасије (Ракита), уз саслужење више свештеника Београдске епархије.

- Молимо се Творцу да свима нама у Србији, Босни, Хрватској и читавом

свијету да снаге да се свијет исели од зла - казао је епископ који је истакао да је смисао парастоса "да сагледамо све што нам се дешава и да Бог излијечи земљу од свих страдања".

Милорад Додик, предсједник Владе Републике Српске, рекао је да је Хрватска, као држава, "у највећем степену сакрива злочине почињене на својој територији и опструше повратак Срба и њихове имовине, чиме и даље подстиче већ извршено етничко чишћење".

ЕКСХУМАЦИЈЕ И ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ

Од 870 ексхумираних лешева у посљедњих осам година из заједничких, масовних и појединачних гробница на подручју Хрватске и бивше РСК, идентификовани су посмртни остаци 526 српских жртава. На "Веритасовом" списку несталих још се налази 2.307 лица српске националности који су нестали од 1991. до 1995. године на подручју Хрватске и бивше РСК. Међу несталима је 1.525 цивила, од чега 609 жена. "Веритас" располаже поузданим подацима за око 800 регистрованих гробних мјеста у којима се налазе посмртни остаци страдалих Срба на поменутом подручју и у истом периоду, који и четрнаест година по престанку рата, искључиво због опструкције хрватске стране, чекају на ексхумације.

Додик је рекао да је евидентно да Хрватска игнорише институције Српску у рјешавању проблема Срба прогнаних из Хрватске, и да не преостаје ништа друго него да се посредством институција БиХ нешто учини.

Милојко Будимир, предсједник Асоцијације избјегликих и других



Премијер Милорад Додик и генерал Манојло Миловановић на " мосту спаса"

удружења Срба из Хрватске, рекао је да је акција хрватских војно-полицијских снага "Бљесак", у којој је протјерано целокупно српско становништво из западне Славоније, био само завршетак акције која је започела још 1991. године, када је највећи дио Славоније био очишћен од Срба. Он је истакао да је у тој акцији убијено око 300 цивила, старијих особа, жена, дјеце, а да за те злочине нико није одговарао.

ХРВАТСКА

Највиши званичници Хрватске, који су се окупили на прослави у Окучанима, "Бљесак" су окарактерисали као акцију "која је омогућила стварање данашње модерне Хрватске". Хрватски председник Стјепан Месић, премијер Иво Санадер и потпредседник Сабора Владимир Шекс истакли су да је значај те акције у чињеници што је омогућила "Олују".

- Нека "Бљесак" бљешти и даље - поручио је Месић у Окучанима.

Чедомир Марић, председник Удружења породица несталих и погинулих у Крајини и Хрватској, са сједиштем у Београду, рекао је да још има око 154 регистрована укупана Н.Н. лица која нису ексхумирана у западној Славонији, а убијена су у војној операцији хрватских снага "Бљесак".

Потпредседник Владе Србије Ивица Дачић рекао је да се акција "Бљесак" 1995. године могла избјећи јединственијом, заједничком политиком представника српског народа у Републици Српској Крајини, Републици Српској и Југославији. Дачић је

новинарима у Београду казао да би Србија требало да се избори да Срби прогнани из Хрватске остваре своје право да се врате у своје домове. Ако то не могу или не желе, поручио је Дачић, они ће бити равноправни грађани Србије.

Првог маја 1995. године хрватске оружане снаге извршиле су агресију на српску област Западна Славонија, која се налазила у саставу Републике Српске Крајине, у вријеме када је ова област била под заштитом УН (Сектор Запад). Заштитне снаге УН, на вријеме упозорене од хрватских генерала, повукле су се на безбједна мјеста, препуштајући своје штићенике на милост и немилост хрватским агресорима. Против западнославонских Срба (око 15.000 житеља са око 4.000 војника) кренуло је више од 16.000 припадника хрватских оружаних снага, што значи да је агресора било више него становника у овој области, а омјер војника је био 4:1 у корист агресора.

- Агресор ко агресор, немилице је тукао по штићеницима УН свим расположивим, дозвољеним и недозвољеним, средствима. Народ Западне Славоније, памтећи страдања Срба у Јасеновцу, који је био у саставу ове области, злогласном усташком логору из Другог свјетског рата и у оближњој Пакрачкој Пољани, такође злогласном "новоусташком" логору из 1991. године, кренуо је у егзодус спашавајући голе животе - саопштено је из "Веритаса".

На путу према "мосту спаса" до ријеке Саве, сустизале су их авионске бомбе, ракете из хеликоптера, топовске гранате и снајперски меци. Рањеници су гажени

тенковским гусјеницама или докрајчивани ножевима.

Од око 15.000 Срба, колико их је у вријеме агресије живјело у српској Западној Славонији, за само 36 сати убијено је или нестало 283 људи, од чега 57 жена и деветоро дјеце. Хрвати су покупили и покопали 168 убијених Срба, највише под ознаком "непознат", који ни до данас нису ексхумирани и идентификовани. Покушај ексхумације у новембру 2007. године, на неколико обиљежених локација (Окучани, Врбовљани и Цаге) није дао резултате, што отвара старо/ново питање: Гдје су посмртни остаци убијених Срба у овој акцији?

Цивили који нису могли или нису жељели напустити своја огњишта, ако су имали срећу да преживе, смјештени су у логоре за цивиле, а за то вријеме православне светиње и српска имања су опљачкана, опустошена и уништена. Ускоро су и ови цивили, уз помоћ снага УН и хуманитарних организација, превезени у РС и СРЈ, од којих се за све ове године вратило око хиљаду и по људи, углавном старије доби, док су се остали расули по цијелом свијету.

Око 1.450 припадника Српске Војске Крајине је заробљено, већина на превару уз помоћ заштитних снага УН. Након заробљавања, хрватски судови су осудили већи број Срба за ратне злочине, од којих још увијек петорица издржавају дугогодишње казне затвора, а неколико десетина заробљеника прошло је вишегодишње специјалне тортуре "коначишта за заробљенике" Лора у Сплиту.

Г. К.

Цер код Прњавора

ПАРАСТОС ЗА РАТНИКЕ

Поводом осам година од изградње спомен - обиљежја на Церу, 24. маја је служен парастос за 16 погинулих припадника Војске Републике Српске из села Околица и Доња Мравица, у општини Прњавор. Представници

борачких удружења, породица, родбине и пријатељи погинулих војника положили су цвијеће и прислужили свијеће код споменика на којем су уклесана имена 16 српских ратника.

Брадина код Коњица

СЕДАМНАЕСТ ГОДИНА ТУТЕ

Парастосом у дјелимично обновљеној православној цркви у Брадини код Коњица, 25. маја је обиљежено 17 година од страдања 45 српских цивила, који су убијени у два дана.

У организованом тродневном нападу муслиманско-хрватских оружаних снага из Коњица, који је почео 25. маја 1992. године, убијено је 45 Срба од којих је у јами ископаног испред цркве багером затрпано њих 26. Преживјели мушкарци из села одведени су у логоре у Челебићу и Коњицу у којима су многи убијени или умрли од последица злостављања. Послије пада села, злостављања нису били поштеђени ни дјеца, жене и старци, док су све српске куће запаљене.

У протеклом рату из Брадине је страдало

укупно 76 Срба рачунајући и страдале у логорима.

Преживјели Срби из Брадине незадовољни су што правосудје није учинило много више на процесуирању одговорних за злочине над становницима овог села.

Због злочина почињених у логору Челебићи, Хашки трибунал осудио је припаднике тадашње територијалне одбране Хазима Делића на 18 година затвора, Есада Ланцу на 15 и Здравка Муџића на девет година затвора, док је Зејнил Делалић ослобођен кривице.

Прије рата, у Брадини је било 280 српских кућа са око 1. 200 становника. Ником од њих се није вратио у ово мјесто, у којем није обновљена ниједна српска кућа.



Брадина

Јошаница код Фоче

МАСАКР У 18 СЕЛА

У селу Јошаница у општини Фоча 24. маја служен је парастос за 56 српских цивила и војника које су прије 17 година убили припадници Армије БиХ.

- Припадници Прве дринске бригаде Армије БиХ из Горажда, којом је командовао Заим Имамовић, окружили су

села и засеоке Јошанице, у којима је српски народ славио Светог Николаја Мирликијског. За само неколико часова побијено је 56 војника и цивила, међу којима је било дјеце и жена - рекао је Милика Радовић, председник Борачке организације Фоча.

Он је рекао да су том приликом у око 18 села и заселака побијене и затрпте читаве породице Вишњића, Благојевића, Стевановића, Стојановића, Ивановића, Давидовића, Кулића, Мићевића, Скипина, Иконића. Само из породице Вишњић

Прибој код Лопара

МОРА СЕ ЗНАТИ ИСТИНА

У Прибоју код Лопара 24. маја откривено је и освештано спомен-обиљежје погинулим борцима Војске Републике Српске у протеклом отаџбинском рату. На споменик, који су открила дјеца погинулих српских бораца из овог мјеста, уклесана су имена 40 бораца ВРС и припадника бивше ЈНА, као и осам страдалих цивила из Прибоја.

Подсјетивши на страдање бораца ВРС у овом крају, Јовица Јокић, председник Борачке организације Лопаре, нагласио је да надлежне институције Републике Српске никада не смију одустати од борбе за правду, утврђивања истине о свим српским страдањима и процесуирања свих злочинаца.

Радо Савић, начелник општине Лопаре одао је пошту погинулим борцима ВРС овог краја и нагласио да институције општине Лопаре и Српске чине све, не само на побољшању материјалног положаја, већ и укупног положаја свих бораца, породица погинулих бораца и ратних војних инвалида.

- Потребна је стална и још већа брига и улагање у побољшање положаја ових категорија, односно оних који су стварали Републику Српску - истакао је Савић.

Јован Ерлетић, који се обратио испред Борачке организације Републике Српске, рекао је да је откривено спомен-обиљежје опомена и подсјећање властима РС шта је дато за Српску и њено стварање.

побијено је 17 чланова, а спаљено 68 кућа.

- Злочинци нису имали милости ни према дјечи, па су ножем усмрћени Данка Тановић, која је имала тек двије и по године, брат и сестра Дражен и Драгана Вишњић од десет и 12 година, а убијен је и 98-годишњи Раде Пљеваљчић - рекао је Радовић.

Суд БиХ још увијек није процесуирао ове злочине иако се знају имена починилаца, којима је допуњена ранија кривична пријава.

Жутица код Милића

НИ МРТВИМА НЕ ДАЈУ МИРА

Српски цивили, које су 21. маја 1992. године мучки, из засједе убили припадници бошњачке Армије БиХ у насељу Жутица, у општини Милићи, нису заборављени. Чланови њихових породица, представници борачке организације, пријатељи и комшије, прислужили су свијеће и положили цвијеће на спомен-плочу са фотографијама жртава, која је до сада у два наврата оскрнављена и рушена.

Подсјетимо, у нападу на возило у којем су се налазили мјештани села Подравање и радници "Бокситових" рудника тога дана погинули су возач камиона Млађен Петковић (1952), те путници Миљана Обрадовић (1941), Мићо Лазаревић (1974), Војислав Шарац (1924), Недељко Кандић (1956), Миленко Ковачевић (1960), Слободан Зечић (1966) и Обренија Илић (1958).

Другутин Ђуричић, предсједник Борачке организације у Милићима, рекао је да је став милићких бораца и породица страдалих цивила да спомен-плоча треба да остане на том мјесту и да је треба обновити.

- Поручујемо онима који ово раде да

рушећи спомен-обележја руше и могућност суживота у БиХ. Ако им сметају слике погинулих и спомен-обележја, бојим се да им и ми живи сметамо - рекао је Ђуричић.

Милићанки Ранки Петковић тога дана погинуо је супруг Млађен, који је возио нападнути камион. Она сматра да је напад био унапријед испланиран и да су цивили мучки убијени.

- Погинули су људи који никоме ништа нису згријешили и који су се враћали с посла или путовали у Милиће код својих. Сада се на суђењу окривљеном за овај масакр покушавају замијенити тезе и лоптица пребацити на политички терен, што не би требало допустити ни у ком случају. Овдје се ради о хладнокрвном убијању цивила и ми тражимо правду због њих - рекла је Ранка Петковић.

Пред Окружним судом у Источном Сарајеву у току је суђење Јусупу Ахметовићу Јуки (47), рођеном у селу Нурићи у општини Милићи, који је осумњичен да је учествовао у овом мучком нападу.

Симо Тушевљак, координатор тима МУП-а Републике Српске за

истраживање ратних злочина потврдио је да је МУП РС 1993. године Основном јавном тужилаштву у Власеници поднио кривичну пријаву против пет лица за које је утврдио да постоји сумња да су починили ратни злочин.

- Након проведених истражних радњи, МУП РС је утврдио да су ова лица 21. маја 1992. године на регионалном путу Милићи - Сребреница, у мјесту Жутица, извршили оружани напад на камион који је превозио цивиле из села Подравањ у Милиће и том приликом убили осам лица српске националности, жена и дјеце, а ауто запалили - рекао је Тушевљак и напоменуо да је Тужилаштво БиХ у септембру прошле године, у складу са Правилима о оцјени осјетљивости предмета, обавијестило Окружно тужилаштво Источно Сарајево да су надлежни да воде овај поступак.

- Након што је МУП РС пружујући изјаве довољног броја свједока, Окружно тужилаштво Источно Сарајево подигло је оптужницу у вези са овим случајем и за сада је у току судски поступак против Јусупа Ахметовића - рекао је Тушевљак.

Парастос у Јасику код Пала

ЈУНАЦИ СА ТРЕБЕВИЋА

У насељу Јасик на Требевићу, 10. маја служен је парастос погинулим борцима овог краја који су погинули у протеклом одбрамбено - отаџбинском рату.

Осим чланова њихових породица, представника мјесне и општинске борачке организације, вијенце на спомен - обележје, на којем су уклесана имена 32 погинула српска борца, положили су и представници општине Пале и овдашњег СУБНОР-а.

Михајло Парађина, предсједник Предсједништва БОРС-а рекао је овом приликом да се обележавањем значајних датума из протеклог рата чувају и његове тековине.

- Највећа тековина одбрамбено - отаџбинског рата је Република Српска, а овдје и данас се сјећамо наших сабораца и јунака који су дали животе за



њено стварање и слободу српског народа на овим просторима - истакао је Парађина који је поручио да погинули борци ВРС никада не смију бити заборављени, те да вриједности за које су положили своје животе треба да надахњују и нове генерације, како би их знале његовати и чувати.

Парађина је још нагласио да је обавеза друштва да води сталну бригу о члановима породица погинулих српских јунака, а да је то задаћа на чијем остварењу ће у континуитету инсистирати БОРС, тражећи квалитетно рјешавање материјалних и статусних питања борачких категорија.

Почасни поздрав за Небојшу Радмановића, председавајућег Предсједништва БиХ



Седмнаестогодишњица формирања Војске Републике Српске обиљежена у Бањој Луци

ДАН ДОСТОЈАН ПОШТОВАЊА

Небојша Радмановић, председавајући Предсједништва БиХ, поздравио је припаднике 3. пјешадијској (Република Српска) пука Оружаних снага БиХ на смотри у касарни "Козара" у Бањој Луци традиционалним српским војничким поздравом Помоз' Бог, јунаци, приликом обиљежавања 12. маја, Дана пука и седмнаестогодишњице оснивања Војске Републике Српске

Централној свечаности присуствовали су и Рајко Кузмановић, предсједник Републике Српске, премијер Српске Милорад Додик, Селмо Цикотић, министар одбране БиХ, генерал-мајор Миладин Милојчић, начелник Заједничког штаба Оружаних снага БиХ, Рафи Грегоријан, замјеник високог представника у БиХ, представници Српске православне цркве, невладиних организација и дипломатског кора у БиХ.

Војска Републике Српске формирана је 12. маја 1992. године, одлуком Народне скупштине тадашње Српске Републике БиХ. Током реформе одбране БиХ формиране су Оружане снаге БиХ, чија је саставна компонента и Трећи пјешадијски (Република Српска) пук, који баштини традицију ВРС.

- Војска Републике Српске је израз воље српског народа на територији БиХ у критичном периоду историје насталом услед разбијања бивше Југославије и вишеструких пријетњи по његов физички и духовни опстанак и национални идентитет - рекао је Небојша Радмановић и истакао да је Војска Српске настала као легитимна оружана сила српског народа у БиХ у протеклом рату и изразио дубоко поштовање и захвалност породицама погинулих,

рањених, заробљених и несталих бораца ВРС.

Он је навео да се у овом мјесецу обиљежава и Дан побједе над фашизмом, истичући да је сваки рат тотална деструкција која уништава све, земљу и људе, али и људско у људима.

- Немамо илузија о протеклом рату у погледу његове разорности, жртава и психолошких траума које је оставио на људе. Надам се да ће у скорој будућности једна објективна, научна и непристрасна анализа показати обим ратних људских и материјалних разарања у протеклом рату у БиХ, јер ће тиме престати све манипулације о броју погинулих, убијених, заробљених и несталих на свим странама, које у јавности свјесно пласирају поједини политички центри из само њима потребних разлога - рекао је предсједавајући Предсједништва БиХ.

Он је поновио да су, након потписивања Дејтонског мировног споразума, ВРС и остале институције РС дале огроман допринос провођењу овог споразума, изградњи повјерења и сарадње међу странама у сукобу и изградњи трајног и одрживог мира на простору БиХ.

Радмановић се осврнуо и на положај породица погинулих бораца,

демобилисаних бораца и ратних војних инвалида из протеклог рата у РС, истичући да су овој години планирани пројекти завршетка започетих инвестиција из прошле године који обухватају више стотина стамбених јединица.

- Команда 3. пјешадијског (Република Српска) пука ОС БиХ и даље ће бити гарант очувања традиције ВРС и неће дозволити да се препусти забору сјећање на све њене живе, погинуле и нестале припаднике - поручио је бригадир Горан Вуковић, командант овог пука и додао:

- Убијеђен сам да ћемо учинити све што је у нашој моћи како би Пук оправдао разлоге постојања и испунио бројна очекивања. Дан ВРС 12. мај, јесте дан који има своје часно мјесто у савременој историји српског народа.

Вуковић је подсетио да је прије 17 година, на сједници тадашње Народне скупштине Српске Републике БиХ у Бањој Луци донесена историјска, а у каснијем развоју догађаја једина исправна одлука о формирању ВРС, као легитимне оружане силе српског народа за заштиту вјековних огњишта.

- Од тог момента, почео је њен тежак и нимало лак пут, испреплетен бројним

Пантелија Ђургуз и Михајло Парађина одали почаст српским јунацима



ЗАСТАВА

Одговарајући на питање зашто на позорници у касарни "Козара" није било заставе Републике Српске, Селмо Цикотић је навео да је ријеч о свечаности када се традиција ВРС може манифестовати у пуном капацитету.

- На свакој од ових свечаности запазимо неки од детаља и након тога уграђујемо га у прописе. Можда то није било уграђено у пропис, али мислим да има мјеста да се то уради - навео је Цикотић.

изазовима и задацима, како највишег војног руководства, тако и оних који су били на првој линији отаџбине, обичних војника, односно српских бораца - истакао је Вуковић који је подвукао да о тежини тога пута говори податак да је током грађанског рата у БиХ гинуо скоро сваки десети борац ВРС, а нажалост и данас се велики број бораца и цивила воде као нестали.

- Ми, преживјели саборци и сви који поштују њихово дјело, не можемо и не смијемо заборавити њихову жртву за опште добро свог народа - закључио је Вуковић.

Генерал - мајор Миладин Милојчић рекао је да је постојање Трећег пјешадијског (Република Српска) пука законско рјешење и да је то само још једна потврда да процес реформе одбране у БиХ иде својим током у смислу имплементације свих законских и подзаконских аката и рјешења.

- У фази смо израде правилника који ће у потпуности дефинисати све процедуре и рад сва три пјешадијска пука у ОС БиХ, који би требало да буде окончан до краја ове године - рекао је

Милојчић и нагласио да је примарни задатак ОС БиХ подизање нивоа обуке на виши ниво како би припадници ОС били компатибилни са НАТО стандардима, те рјешавање вишка значајног броја неперспективних војних локација.

Он је рекао да се паралелно са овим рјешава пакет вишка покретне војне имовине, односно муниције, наоружања и минско-експлозивних средстава и да је у вези са овим питањем у Министарству одбране БиХ у току израда нацрта одлуке коју треба ускоро да донесе Предсједништво БиХ.

Милорад Додик, премијер Републике Српске честитао је годишњицу оснивања свим припадницима 3. пјешадијског (РС) пука ОС БиХ, као и Дан Војске РС.

- Моја је жеља да се Дан ВРС традиционално обиљежава и да 3. пјешадијски (РС) пук, који баштини традицију ВРС, на неки начин има већу интеграцију са локалном заједницом и

људима у Републици Српској и да на прави начин представи идеју о свом формирању - казао је Додик и подсетио да је 12. маја 1992. године био посланик у тадашњој Народној скупштини Српске Републике БиХ на којој је гласао

за одлуку о формирању ВРС, као легитимне оружане силе за одбрану српског народа у догађајима који су карактерисали распад бивше СФРЈ.

Уз честитке, Селмо Цикотић је казао да је обиљежавање годишњице оснивања овог пука значајан догађај, који доприноси афирмацији ОС БиХ.

- Значајно је достигнуће и што смо успјели да направимо три пјешадијска пука ОС БиХ, који имају примарну функцију да баштине традицију ратних формација на простору БиХ, односно Војске Републике Српске, Армије БиХ и ХВО-а - рекао је Цикотић који сматра да не треба затварати очи пред прошлосту, која је "на свој начин веома значајна за сваки од народа који се примарно идентификује са једном од оружаных формација, односно ВРС, ХВО-ом и Армијом БиХ".

Припремила: Г. К.

БИЈЕЉИНА

ТРИ ХИЉАДЕ ЈУНАКА

*Поводом обиљежавања 17 година од оснивања
Источно-босанског корпуса Војске Републике
Српске, на Тргу краља Петра Првог
Карађорђевића у Бијељини испред споменика
погинулим борцима Семберије 23. маја служен је
парастос за више од 3. 000 припадника овог
корпуса погинулих у протеклом одбрамбено-
отаџбинском рату*



Након пријема у општини Бијељина и парастоса, борци овог корпуса, делегације Борачке организације Републике Српске и општине Бијељина, општинско руководство, породице погинулих и бројни грађани положили су

цвијеће и вијенце испред споменика.

Честитајући демобилисаним борцима овог корпуса годишњицу формирања, Пантелија Ђургуз, председник БОРС-а нагласио је да је Источно-босански корпус дао немјерљив допринос у

одбрани Српске.

- Од наредне године овај датум, који се данас први пут обиљежава организовано, имаћемо као датум од регионалног значаја којем ће бити посвећено више пажње - најавио је Ђургуз и подсетио да само из овог корпуса данас има 9. 000 демобилисаних бораца.

Он је додао да о страдању српских бораца још није испричана ни права прича ни пуна истина, и да се та истина тек испишује, а она ће бити најбољи бедем којим ће бити брањени темељи Републике Српске.

- Неко је негдје направио неки пројекат, према којем смо ми агресори на БиХ и према њему се многи и односе тако према нама, зато се и подижу оптужнице против бораца ВРС, драконске казне се изричу само Србима, а најсвјежији примјер имамо у Лопарама, гдје је 21 српско село збрисано са земље и то само 20-ак километара од Кораја, јужније према Тузли. Око 38. 000 становника српске националности је протјерано са тог подручја, а за многе се не зна ни данас гдје су - нагласио је Ђургуз и додао да разумије и хоће да подржи иницијативу да сваки појединац који је учинио злочин буде кажњен, али и да друга страна мора коначно да каже да је и Армија БиХ чинила злочин што је евидентно.

- Монструозни злочин почињен је над Србима у Сарајеву, у Добровољачкој улици, "тузланској колони", Сијевцу, Купресу... и догађаји попут ових одредили су карактер рата - констатовао је Ђургуз и додао да је коначно вријеме да се о злочину "истином проговори и само њом дође до истине о збивањима у претходном рату".

Пуковник у пензији и ратни начелник оперативног одјељења команде Источно-босанског корпуса Раденко Генго рекао је да се овај корпус формирао "у ходу", у току борбених дејстава, након што је отишла већина припадника бивше ЈНА.

- Остао је један мањи број старјешина и главни ослонац су нам биле резервне старјешине и старјешине бивше ЈНА. Стасавали смо из дана у дан тако да смо половином рата имали 27. 000 војника и старјешина. Зона Корпуса била је од Зворника до ријеке Босне и бранећи своју земљу, осим на Мајевици, нисмо изгубили ништа од територије, али смо, нажалост, имали људске губитке. Изгубили смо 3. 000 војника, четири команданта бригаде и три начелника штаба бригаде - нагласио је Генго додавши да је више од 9. 000 бораца овог корпуса теже и лакше рањено.



ЗВОРНИК

НОВИ ЗАВИЧАЈ И ГРОБОВИ У СРПСКОЈ ЗЕМЉИ

У храму Рођења светог Јована Крститеља у Зворнику 23. маја служен је парастос за више од двије хиљаде погинулих бораца и цивилних жртава отаџбинско-одбрамбеног рата са подручја бивших сарајевских општина - Илијаш, Вогошћа, Кошево, Илиџа, Хацићи и Блажуј

Драгислав Мијановић, председник Скупштине РВИ РС, рекао је да је у одбрамбено-отаџбинском рату погинуло више од двије хиљаде бораца из Илијашке, Вогошћанске, Кошевске, Рајловачке, Илиџанске и Игманске бригаде. Мијановић је додао да је више од 800 бораца из ових бригада у току рата рањено и да имају статус ратног војног инвалида.

Он је рекао да је Илијашка бригада одликована Орденом Немањића и подсетио да је из њених редова погинуло више од хиљаду бораца. И поред страха које је преживљавао српски народ на подручју Доње сарајевске регије, посебно у Пофалићима и Чемерну, Мијановић је нагласио да за те злочине још нико није одговарао.

- Ни један злочин над српским народом није процесуиран и поред бројних доказа који су достављени Тужилаштву БиХ - рекао је Мијановић и

изразио наду да ће правда стићи све оне који су чинили злочиња над српским народом.

Божидар Савић, командант Илијашке бригаде, рекао је да се не могу никада заборавити погинули борци који су своје животе уградили у темеље РС.

- На нама је света дужност да их се сјећамо, а да, истовремено, њихове породице и нејач, у сарадњи са републичким органима, организовано помажемо у складу са законским прописима - рекао је Савић и подсетио да је већина погинулих бораца из ових бригада сахрањена на Војничком гробљу Соколац.

Сташа Кошарац, председник Клуба делегата српског народа у Вијећу народа Републике Српске, рекао је у Зворнику да РС мора да истраје на томе да сви они који су чинили злочине над српским народом у протеклом рату буду процесуирани и да одговарају за ратне злочине.

ВАНДАЛИЗАМ

Непознато лице или више њих уклонило је и бацило у контејнер вијенце и цвијеће које је положено на споменик српским борцима у Зворнику. Драгислав Мијановић, представник групе грађана која је организовала служење парастоса и помен за погинуле борце и цивилне жртве отаџбинског рата са подручја бивших општина Сарајевске регије, огорчен је овим вандалским чином.

- Ујутро сам обавјештен да на споменику нема ниједног од девет вијенца и одмах сам то пријавио полицији, која ми је потврдила да је цвијеће ноћас до 3.00 часа било на споменику. Крим полиција врши увиђај, а вијенце смо нашли недалеко, у контејнерима иза робне куће - објаснио је Мијановић.

Он је додао да не зна ко је то могао да уради, нити може да схвати да за све ове године са споменика нису нестали положени вијенци, а да се то десило само дан након што је први пут организован парастос за погинуле борце и цивиле из Сарајевске регије.

- Сматрам да је срамно што Тужилаштво БиХ не предузима никакве активности на процесуирању злочина над српским народом, због чега га с правом доживљавамо као сарајевски Хаг - рекао је Кошарац и нагласио да је сасвим јасно да је у рату у БиХ страдао и српски народ.

- Доста је спекулација о броју жртава у БиХ, али је за нас у РС сасвим јасно да је трајно национално питање откривање оних који су чинили злочине над српским народом - рекао је Кошарац и додао да ће РС сигурно истрајати у свим тим активностима.

- Надам се да ће се врло брзо наћи начин путем законске регулативе да демобилисани борци остваре право на пензију, односно да они који су радно способни и желе да наставе радне активности, добију запослење посредством Завода за запошљавање - истакао је Кошарац.

БРЧКО

САЧУВАЛИ И ЧАСТ И ОБРАЗ И ПОСАВИНУ

У оквиру тродневног обиљежавања седамнаестогодишњице формирања Прве посавске бригаде Војске Републике Српске, делегација борацке организације посјетила је у Брчком неколико породица погинулих бораца и ратних војних инвалида и уручила им скромне поклоне

Парастоси за 437 погинулих припадника ове јединице служени су 16. маја на гробљима гдје су положени вијенци и цвијеће и прислужене свијеће.

- И у овој прилици ми се уз молитвени помен сјећамо свих 2.400 припадника наше војске који су погинули у одбрани коридора живота



кроз Посавину. С поносом истичем да ни против једног припадника Прве посавске бригаде, формиране 20. маја у Брчком, није поднесена пријава за непоштовање закона ратовања или кривична дјела ратног злочина - рекао је Јован Пудић, председник Скупштине Борачке организације у Брчком, који је у једном дану остао без сина и брата. Они су убијени и масакрирани након заробљавања на линији одбране Брчког.

ШЕКОВИЋИ

ДАН ПРВЕ БИРЧАНСКЕ

Паљењем свијећа испред спомен-собе и парастосом у локалној цркви за 381 погинулог борца, Борачка организација у Шековићима обиљежила 17 година од оснивања Прве бирчанске пјешадијске бригаде у протеклом рату.

Након паљења свијећа и парастоса одржана је и свечана академија на којој су евоциране успомене на ратне дане ове бригаде, чији је командант био Светозар Андрић.

Вујадин Марковић, један од команданата бригаде и члан Предсједништва Борачке организације у

Шековићима, рекао је да је Прва бирчанска бригада одбранила српске територије на 64 километра дугој одбрамбеној линији, али да је са својим јединицама учествовала и на свим важнијим ратиштима на просторима Републике Српске.

- Највећи успјех свакако је очување једине саобраћајнице којом су одржаване везе од Пала, преко Шековића и Зворника са Србијом, којом је одржаван живот на овом дијелу РС у ратним данима - рекао је Марковић.

УГЉЕВИК

СИНОВИ МАЈЕВИЦЕ

Поводом седамнаестогодишњице формирања Прве и Друге мајевичке бригаде ВРС, на централном спомен - обиљежју у Угљевику положени су вијенци и служен парастос борцима ове општине који су погинули у отаџбинском рату.

У редовима ових бригада борило се око 6.000 бораца, а 610 их је уградило своје животе у темеље Републике Српске. Осим породица погинулих бораца, челника борацких организација



Угљевика и сусједних општина, помену су присуствовали и представници локалне власти те културног и политичког живота ове подмајевичке општине.

СОКОЛАЦ

НЕПОКОРЕНА РОМАНИЈА

Поводом седамнаестогодишњице формирања Прве пјешадијске и Друге романијске моторизоване бригаде Војске Републике Српске, у манастиру светог пророка Илије на Сокоцу 21. маја служен је парастос свим погинулим борцима, а делегације општине и соколарке Борачке организације положиле су цвијеће у спомен-собу у којој се налази 640 фотографија погинулих српских јунака

На централном спомен-обиљежју, на коме су уписана имена 1. 250 погинулих бораца са простора сарајевско-романијске регије, положени су вијенци и служен помен.

Вијенце су положили делегације Борачке организације Републике Српске, Борачке организације са Сокоца, ратни ветерани београдске општине Звездара, Трећег пјешадијског пука РС, Борачке организације Хан Пијеска, делегација града Источно Сарајево, општине Соколац и Хан Пијесак, Црвеног крста РС, општине Источно Стари Град и Оперативног тима за тражење несталих у РС.

Михајло Парађина, председник Предсједништва Борачке организације РС подсјетио је овом приликом да је 20. 000 најчаснијих и најхрабријих синова српског народа уградило своје животе у темеље Републике Српске. Он је нагласио да се Српска и њене институције морају на прави начин одужити својим браниоцима и ствараоцима, а то подразумијева да се статусна питања породица погинулих бораца и ратних војних инвалида морају брже рјешавати.

Жељко Лалић, председник Скупштине Борачке организације са Сокоца, указао је на чињеницу да је из Друге романијске моторизоване бригаде у протеклом рату погинуло 280 бораца. Прва романијска пјешадијска бригада, коју су чинили борци из више општина, у рату је изгубила око 300 бораца. Из рата је, из ове двије бригаде, изашло 600 ратних војних инвалида од прве до четврте категорије.

Спорне идеје из “Исламске декларације” Алије Изетбеговића поново анализирене у Хашком трибуналу

АНТИЦИВИЛИЗАЦИЈСКИ ПАМФЛЕТ

Сваки покушај изједначавања “Исламске декларације” са било којим штивом из времена настајања националних држава у Европи крајем прошлог вијека, а посебно са Гарашиновим “Начертанијем” - само је приземан, јефтин политикански чин и фалсификат, јер мрачне идеје из главе Алије Изетбеговића и покушај стварања исламске државе у Европи немају ни аналогије ни узора. Једноставно, то је памфлет исламског фанатизма чију је најисцрпнију анализу пред судским вијећем Хашког трибунала дао Војислав Шешељ, током унакрсног испитивања свједока оптужбе Сулејмана Тихића

У настојањима да се током протеклог грађанског рата у БиХ представе као жртве наводне српске агресије и да стекну наклоност и сажаљење међународне заједнице, муслимански ратни лидери у Сарајеву, које је предводио Алија Изетбеговић, често су инсценирали бомбашке нападе у којима су свјесно жртвовали властити народ.

Кад год је требало да се у оквиру међународних мировних процеса донесе нека важна одлука о прекиду оружаних сукоба и пронађе свеобухватно политичко рјешење за БиХ у Сарајеву су инсценирани самоубилачки напади са циљем да се српска страна већ у старту окриви, а наводној жртви обезбиједи повољнија преговарачка позиција. Сјетимо се само инсценираних бомбашких напада у реду за хљеб у улици Васе Мискина, потом два масакра на пијаци Маркале. По истом сценарију, како то већ годинама раде исламски бомбаша самоубице, изведен је и напад у Тузли.

Наиме, да би у вријеме рата у свијет послали лажну слику о мултиетничности ратни командант Тузле Селим Бешагић и његови сарадници организовали су 25. маја 1995. године дејутантну прославу Дана младости, то јест рођендана Јосипа Броза Тита, и приредили свечан дефиле и испраћај “младих регрута у Армију БиХ за коначно ослобођење БиХ од четника”. У међувремену, по опробаном исламском сценарију на Тузланској капији су постављене mine које су касније активирани и убиле неколико десетина људи, углавном младих регрута. Тек касније тај инсценирани бомбашки напад приписан је Војсци Републике Српске, а кад је у Београду ухапшен

Илија Јуришић због злочина над колоном ЈНА, која се мирно повлачила из Тузле, Тужилаштво БиХ је подигло оптужницу против генерала Новака Ђукића, против кога се и даље води судски поступак у Сарајеву.

МЕМОРАНДУМ О СУВЕРЕНОСТИ

Ово фрагментарно подсјећање на неке од ратних догађаја било је неопходно да би се лакше схватила суштина и узроци, не само протеклог грађанског рата већ и актуелних политичких збивања у БиХ.

Као што су се током читавог рата служили најпрљавијим триковима и најгнуснијим подвалама са циљем да покоре српски народ у БиХ, тако је у постдејтонском периоду муслиманска тајна полиција АИД наставила да шеље фалсификовану докуменатацију и обучава лажне свједоке за суђења пред Хашким трибуналом сматрајући да ће на тај начин најлакше остварити ратне циљеве, које нису успјели да постигну на бојном пољу. Сада су тежиште рада и стратегију усмјерили према антиуставном и нелагалном Суду БиХ, који им служи као последњи инструмент и сулуди покушај да монтираним политичким процесима створе исламску БиХ, управо онакву какву је још почетком седамдесетих година прошлог вијека предвидио Алија Изетбеговића у својој “Исламској декларацији”. Тај муслимански пројекат данас је актуелнији више него икад до сада. Практична примјена овог исламског пројекта озваничена је 14. октобра 1991. године када је на Скупштини БиХ, без присуства српских посланика, изгласан такозвани меморандум о

сувереној и независној БиХ и од тада па до данас на реализацији тог пројекта раде скоро сви бошњачки политички лидери, интелектуални кругови у Сарајеву и Исламска заједница, коју предводи Мустафа Церих.

Прије усвајања поменутог меморандума о суверености, као приједлог СДА образложио га је пред посланицима у директном телевизијском преносу Алија Изетбеговић овим ријечима: “Суверену БиХ никад не бих жртвовао за мир, мир бих увијек жртвовао за суверену БиХ”.

Дакле, Изетбеговић је био убијен да ће милом или силом створити исламску државу БиХ, а како је тај план дефинитивно пропао сада се на све могуће начина, кроз разна лобирања, политичке трикове и закулисане игре, настоји створити простор да “Исламска декларација” заживи пуним капацитетом.

Међутим, да се власи не би досјетили, службеници АИД-а су годинама лажним доказима и оптужбама затрпавали испрофанисани Хашки трибунал, сматрајући да ће се на тај начин једном заувјек обрачунати, не само са Србима у БиХ, већ и са Србијом. Главна оптужба, којом су жељели да докажу узрок и карактер рата у БиХ, била су наводна настојања српске стране да успоставе Велику Србију према плану и националном програму “Начертаније”, којег је 1844. године написао Илија Гарашанин.

ДУШКО ТАДИЋ ПРВА ЖРТВА НЕПРАВДЕ

И, заиста, почевши од Душка Тадића из Приједора, прве жртве Хашког

трибунала, у почетку је свака оптужница против Срба садржавала посебно поглавље о Великој Србији. Тек кад су судије схватиле да се ради о ноторним глупостима ова одредница се више није помињала у оптужницама против Срба.

Али, сада се умјесто о Гарашаниновом “Нечертанију” у Хашком трибуналу све чешће расправља о контраверзној “Исламској декларацији” Алије Изетбеговића. Јер, за разлику од “Начертанија” које је настало у вријеме када су у Европи стваране националне државе и који се као национални програм од прије 150 година убраја у свјетску класику, идеје из “Исламске декларације” представљају најмрачнији антицивилизацијски и ратноухачки памфлет.

На неприхватљиве, опасне и ретроградне идеје из “Исламске декларације” често су упозоравали оптужени Хрвати у Хашком трибуналу.

Међутим, нико од научних радника и историчара није до сада, на тако стручан и аналитичан начин, разоткрио и указао на погубне и крајње антицивилизацијске поруке које садржи “Исламска декларација”, као што је то урадио Војислав Шешељ у Хашком трибуналу, 3. и 4. децембра прошле године, током унакрсног испитивања свједока оптужбе Сулејмана Тихића. Сва је срећа да Други програм РТС редовно емитује снимке са суђења Војиславу Шешељу, па се свако може увјерити у оно што се догађа у судници, а не да слушамо и читамо лажне и тенденциозне информације које пласира антисрпска агенција Сенсе и њен директор Мирко Клارين.

ИНАУГУРАЦИЈА ИСЛАМСКЕ ВЛАСТИ

Унакрсно испитивање свједока Сулејмана Тихића Шешељ је искористио на тај начин што је пред судским вијећем и у транскрипт унесено мноштво спорних и антицивилизацијских ставова из “Исламске декларације”. Када је предсједавајући судија Жан Клод Антонети тражио од Шешеља да објасни шта жели доказати тим цитатима из Изетбеговићеве књиге Шешељ је одговорио:

“Настојим да докажем какву је природу власти Алија Изетбеговић покушао да инаугурише у БиХ почетком деведесетих година прошлог вијека и доказујем да Срби ни по цијену живота у то вријеме нису хтели да се помире са таквом влашћу. Из спекулативних разлога, прво су га Хрвати подржали па су и они ушли с њим у рат 1993. године. И на крају, и данашња настојања муслиманских политичара у БиХ да се

укине Република Српска, да се БиХ претвори у унитарну државу иду у том правцу исламске и панисламске доминације.

Уосталом, ви сте господине предсједавајући, овдје водили процес у коме је суђено људима одговорним за ратно ангажовање исламских мухачедина у БиХ и имали сте прилике да се упознате са злочинима које су извршили ти мухачедини. Имате и податке о умијешаности Ал Каиде у збивања у БиХ и њеном постојању и данас у БиХ. Чули сте за Абу Хамзу и многе друге. Имали сте овдје свједока који је свједочио о Иранском обавјештајном центру у Кисељаку.”

И поред јасног и децидног образложења којег је дао пред судским вијећем судија Флавија Латанци је остала збуњена анализом “Исламске декларације” коју је изнио Шешељ, али је потом рекао: “Ја још увијек не схватам чему ово служи у склопу ваше одбране?”

Војислав Шешељ



УНАКРСНО ИСПИТИВАЊЕ

Војислав Шешељ је поновио већ изречену констатацију сједећим ријечима:

- Хоћу да вам покажем да је за српски народ постојала само алтернатива, останка у Југославији или формирања сопствене државе на подручју БиХ. Српски народ се никако није могао помирити са режимом на чијем је челу стајао човек чије сам животно дјело овдје цитирао кроз неколико кратких цитата.

Прије питања предсједавајућег и члана судског вијећа и исцрпног одговора Војислава Шешеља, унакрсно испитивање Сулејмана Тихића, који је важио за једног од кључних свједока

оптужбе, текло је овим редом:

Шешељ: Ви кажете да је Изетбеговић био жртва комунистичког режима и да је одговарао за своје дотада необјављене текстове, је ли тако?

Тихић: Он је одговарао због такозваног вербалног деликта зато што је нешто мислио, нешто писао. Увијек се вадило из контекста онога што је он желио да каже и што је написао и добио велике казне.

Шешељ: Ја се потпуно слажем са тим, Не знам да ли вам је познато али прва петиција која је организована у прилог Изетбеговића и групи потекла је из мојих руку. Знате ли за то?

Тихић: Не знам, али знам да су интелектуалци из Београда писали петицију.

Шешељ: Не, београдских интелектуалаца него се радило о скупу социолога Југославије у Комижи на Вису, у родном мјесту Анте Фијаменга, познатог социолога. На том скупу био сам иницијатор писања петиције коју су потписали српски, хрватски и

словеначки социолози, али то није сада битно.

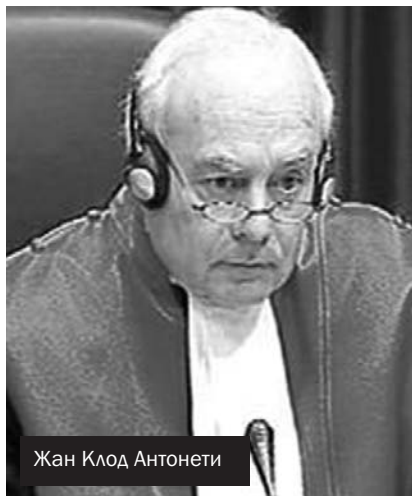
Тихић: Ето, и ви то сада кажете. Да је био екстремиста не бисте потписали петицију.

МУСЛИМАНСКИ ФУНДЕМЕНТАЛИСТА

Шешељ: Ја сматрам да свако смије да мисли шта хоће и да објави своје мисли, ако су мисли лоше да буде подложне јавној критици, а не да се иде у затвор због мисли. То је био мој став према Изетбеговићу.

Тихић: Слажем се. Изетбеговић није био екстремиста ни фундаменталиста.

Шешељ: О том, потом. Године 1989. објављена је његова фамозна “Исламска декларација” и после је доживјела више издања. Доказаћу вам



Жан Клод Антонети

на неколико примјера да је он био и пансиламиста и муслимански фундаменталиста.

Он у тој књизи говори да му је циљ да направи синтезу идеја које се, иначе, чују са разних страна исламског свијета и да се:

“... с идеја и планова пређе на организовању акцију за њихово остварење. Борба за нове циљеве не почиње данас. Напротив историја ове борбе већ позна своје шехиде и исписане стране о страдањима и жртвама. Ипак, то је лично жртвовање изузетних појединаца или малих група у судару с моћним силама цахилијете. Већина проблема и потешкоћа, међутим, захтијева организовану акцију милиона.”

Он овдје помиње шехиде, то су мученици који су пали у цихаду у светом рату за вјеру. Је ли тако?

Тихић: Изетбеговић ниуједном тексту није позивао на насиље. Шехид јесте особа која је погинула на божијем путу, то може бити у рату и у миру за одређене циљеве ислама, али нигдје ни у једној књизи па ни у “Исламској декларацији” Изетбеговић не говори о неком покрету који би значао насиље. Он је сматрао да се муслимани требају мијењати и да се морају прилагођавати промјењеним приликама у свијету, да их је вријеме оставило иза себа, да не прате промјене у науци и у друштвеним збивањима....

ШЕХИД ИЗ ЦИХАД РАТА

Шешељ: У закону Федерације БиХ помињу се шехиди и погинули борци. Шехиди се односе на муслимане, а пали борци на погинуле Хрвате, можда је и неки Србин погинуо у вашој војсци и ко зна ко још. Значи шехиди су погинули за вјеру и они су вјерски ратници. Шехиди

који су пали у вјерском рату и они су мученици за вјеру и у том смислу им се одају почести, против чега ја немам ништа. Тако их и власт признаје што значи да су пали за вјеру, вјерски рат то се у исламској традицији зове цихад и тај цихад Изетбеговић спомиње у својој “Исламској декларацији”.

Тихић: Није тако они су погинули у одбрани БиХ, бранили су своју државу, нису ни практицирали вјеру.

Шешељ: Одмах вас демантује Изетбеговић, на 131 страни, цитирам: “Народ као и појединац који је прихватио ислам неспособан је да након тога живи и умире за било који други идеал. Незамисливо је да се муслиман жртвује за каквог цара или владара, ма како се он звао, или у славу неке нације, партије или чега сличног, јер по најјачем исламском инстинкту он у овоме препознаје једну врсту безбоштва и идолатрије. Муслиман може гинути само са именом Алаха и у славу ислама или - бјегати са бојног поља.”

Ето, то стоји у књизи Алије Изетбеговића, јесте ли ви читали ту књигу?

Тихић: Јесам читао само ви водите само изјечке и ван контекста износите поруке из Изетбеговићеве књиге.

АЛИЈИН ИСЛАМСКИ ПОРЕДАК

Шешељ: Управо на данашњи дан, мислим да се ради о 1644. години умро је славни француски кардинал Ришеље. Он је познат по изјави дајте ми само једну реченицу, један цитат било којег списка и ја ћу у њему наћи довољно елемената да аутора пошаљем на вјешала. Ја се слажем да је опасно баратање цитатима ако се има нека зла намјера, међутим овдје је већи број цитата, а сама књига се зове “Исламска декларација”. Не могу ја вама овдје читати цијелу књигу које има Тужилаштво, преведено на енглески језик и може је доставити члановима судског вијећа, ако већ није доставило. Дакле, ко жели књигу може је прочитати. Али, као што овдје тужилац показује само кратке инсерте вашег интервјуа новосадској телевизији, нисмо видјели цијели интервју, јер је немогуће све у целини да се овдје презентује ја сам присиљен да вам само на неколико цитата изнесем. Напримјер, цитат из дијела декларације гдје се Изетбеговић залаже за исламски поредак:

“Најкраћа дефиниција исламског поретка дефинише га као јединство вјере и закона, одгоја и силе, идеала и интереса, духовне заједнице и државе,

добровољности и присиле.

Као синтезе ових компоненти, исламски поредак има двије темељне претпоставке: исламско друштво и исламску власт. Прва је садржина, а друга форма исламског поретка. Исламско друштво без исламске власти је недовршено и немоћно, исламска власт без исламског друштва је или утопија или насиље.”

ИНТЕГРАЛНИ НАЧИН ЖИВОТА

И, што је најважније што Изетбеговић овдје наводи, цитат:

“Муслиман углавном не постоји као јединка. Ако хоће да живи и опстане као муслиман, он мора стварати средину, заједницу, поредак. Он мора измијенити свијет или ће сам бити измијењен. Историје не познаје ниједан истински исламски поредак који није истовремено био политички покрет. То је стога што је ислам вјера, али истовремено и једна филозофија, један морал, један поредак ствари, један стил, једна атмосфера - једном рјечју, један интегрални начин живота.

Не може се исламски вјеровати, а не исламски радити, привређивати, забављати се, владати.”

Јел' видите из ових ријечи да је ријеч о интегралном исламисти, односно исламском фундаменталисти, о његовој идеологији.

Тихић: Ви сте сада поставили питање које можда има једну страницу разних констатација са којима се ја не слажем и да се не би створио погрешан утисак ви спомињете 130 страници, а књига има 150 страница. Изетбеговић је био хуманиста, а ви сте овдје цитирали двије-три странице из његове књиге.

Шешељ: А, мени, господине Тихићу ваде по једну реченицу из говора и траже доживотну робију за ту једну реченицу. Ја немам намјеру да вријеђам вас ни Изетбеговића. Били смо противници у рату и ја сад вама постављам питање и питања на основу цитата. Ваше је да одговорите, али мислим да немате ниједног разлога да се љутите до сада.

МОРАЛНИ КОНЦЕПТ РЕЛИГИЈЕ

На 145. страни Алија Изетбеговић изводи сљедећи закључак, цитирам:

“Свакако је закључак о неспојивости ислама и неисламских система. Нема мира ни коегзистенције између “исламске вјере” и неисламских друштвених и политичких институција. Полажући право да сам уређује свој свијет ислам јасно искључује право и могућност дјеловања било које стране

идеологије на свом подручју.”

Е, сад ако ви мислите да је ово позивање на толеранцију, нека вам буде. Изатбеговић још каже, на следећој страни књиге:

“Нема, дакле, лаичког принципа, а држава треба да буде израз и да подржава моралне концепте религије.”

То је општепознато становиште Алије Изетбеговића, јер ова његова књига је у великом броју издања масовно читана. Сваки иоле писменији човјек у БиХ је прочитао ову књигу био муслиман, био Србин, био Хрват...

Тихић: Изетбеговић је писао књиге у различитим периодима свог живота. Исламска декларација је у једном од ранијих периода написана. Изетбеговић се као и сваки човјек мијењао у својим размишљањима, погледима што је сасвим логично, као што се ви и ја мијењамо... Кад се повукао из политике њему су честитке послали председник Америке, Француске, Њемачке и свих свјетских сила, не зато што су га се бојали него што су га уважавали као човјека мира, човјека договора...

НЕМА НЕЗАВИСНЕ БИХ БЕЗ ИСЛАМА

Шешељ: Знате ли колико ја цијеним Била Клинтона или Жака Ширака, они мени изазивају одвратност. Али, није битно морамо се ми разликовати.

“Исламска декларација” је окосница животног дјела Алије Изетбеговића, његово главно дјело и у то нико не сумња.

Ево, шта он у том дјелу каже о одгоју народа:

“Одгој народа, а нарочито средства масовног утјецаја - штампа, радио, телевизија и филм - треба да буду у рукама људи чији је исламски морални интелектуални ауторитет неоспоран. Не треба дозволити да се ових средстава, што је готово правило докопају изопачени дегенерисани људи да би преко њих бесмисао и празнину властитог живота преносили на друге. Шта можемо очекивати ако са џамије и телевизијског торња долазе народу сасвим опречне поруке?”

А, у складу са његовим становиштем почела се понашати и државна телевизија у Сарајеву и остали медији.

Даље он каже на 154. страни:

“Нема исламског поретка без независности и слободе. И обрнуто нема независности и слободе без ислама. Овај последњи став има двојаки смисао. Прво, независност је истинска и трајна само ако је резултат освојене духовне, идејне независности, ако је, дакле знак да је један народ нашао

себе, открио своје унутрашње силе, без којих стечени независност не може испунити садржајем нити дуго сачувати...”

А онда каже, друго:

“Стварна подршка коју један муслимански народ пружа режиму на власти, у директној је пропорцији са исламским карактером те власти. Она је, дакле, све мања што је режим у питању даљи од ислама. Неисламски режими остају готово потпуно лишени ове подршке и утолико морају више - хтјели или не хтјели - тражити ослонац код странаца.”

И сад кад Изетбеговић као оваквом идеологијом по сваку цијену, па и по цијену рата, то је лично изјављивао хоће независност БиХ - рекао је Шешељ.

У том тренутку председавајући судија Антонети је поставио Шешељу питање с почетка овог текста сматрајући да би било добро да се разјасни када је књига написана, да ли прије него што је он изабран у Предсједништво БиХ или док је обављао дужност председника тог колективног тијела.

ПРОПОВЈЕДНИЦИ И ВОЈНИЦИ

Тихић: Књига “Исламска декларација” је отприлике написана 20 година прије него што је Изетбеговић изабран у Предсједништво БиХ. Он је због те књиге био оптужен, а чули сте да је Шешељ рекао да је он пружио политичку подршку Изетбеговићу и да је протествовао против вођења тог процеса. А, видјели сте како данас говори о Изетбеговићу и тој књизи која је била предмет суђења...

Шешељ: Господине Тихићу, ви сте рекли да се Алија Изетбеговић у “Исламској декларацији” није нигдје залагао за насиље. Ја одмах могу да вас демантујем, на 162. страни он каже:

“Наглашавање приоритета вјерско-моралне обнове не значи - нити се може тумачити да значи - да се исламски поредак може остварити без исламске власти. Овај став значи само да наш пут не полази од освајања власти него од освајања људи, и да је исламски препород прво преврат у области одгоја, а тек затим у области политике.

Морамо, дакле, бити прво проповједници, а затим војници. Наша прва средства су лични примјер, књига, ријеч. Када ће се овим средствима придружити и сила?

Избор овог тренутка увијек је конкретно питање и зависи о низу фактора. Ипак се може поставити једно опште правило: исламски покрет треба и може прићи преузимању власти чим је

морално и бројно толико снажан да може не само срушити постојећу неисламску, него и изградити нову исламску власт.

Ово разликовање је важно јер рушење и грађење не подразумева подједнак степен психолошке и материјалне припремљености. Преуранили овдје је једнако опасно као и закаснити.”



Сулејман Тихић

ИЗЕТБЕГОВИЋ ПАНИСЛАМИСТА

Тихић: Изетбеговић овдје говори о духовном препороду јер су муслимани у протеклих 50 година било под једном, као и други народи, атеистичком власти.

Шешељ: Негирали сте да је Алија Изетбеговић био паниасамсита по идеолошком опредјељењу, а ја ево имам доказ на 164. страни да је био панисламиста. он каже:

- У једној од теза за исламски поредак данашњице навели смо да је природна функција исламског поретка тежња за окупљањем свих муслимана и свих муслиманских заједница у свијету. У данашњим приликама ова тежња значи борбу за стварање велике исламске федерације од Марока до Индонезије, од тропске Африке до централне Азије.

Одмах на следећој 165. страни каже:

- Како се догађа да овај народни панисламизам, несумњиво присутан у виду снажних осјећања маса, остаје без много утицаја на стварни живот и

практичну политику муслиманских земаља.

Зашто он остаје само у стању осјећања и не уздиже се до праве свијести о заједничкој судбини - пита се ту Изетбеговић и онда даје широко објашњење.

Да ли је ово доказ о његовој панисламистичкој оријентацији?

Тихић: Није доказ, он овдје анализира какво је стање, које је сигурно у одређеним земаљама са диктатурама које стоје у исламском свијету у низу. Вјероватно је желио да каже, али јако је тешко мени сада овдје коментарисати "Исламску декларацију" у контексту неких ваших цитирања неких дијелова, не као цјелине Изетбеговићевог дјеловања, дјела и рада све се мора ставити у један шири контекст и времена када је писана декларација, поготово времена двадесет година након декларације када су се промијениле многе прилике.

СРПСКИ НАЦИОНАЛИСТА

Шешељ: Господине Тихићу, ви сте наследили Алије Изетбеговића на функцији председника СДА. Ви сте, што би рекли, баштиник његове идеологије као што ја у сваком тренутку ноћи да ме пробуде могу одмах да одговорам на питања шта су велики српски националисти чијим се слѣдбеником сматрам, од Његоша, Вука Караџића, преко Јаше Томића до Лазе Костића и многих других, износили у својим дјелима, тако се и од вас очекује да добро познајете идеологију свог претходника и на одређен начин духовног оца. Ово је његово животно дјело.

Изетбеговић одговара на питање о његовој панисламистичкој оријентацији и каже:

"Одговор на ово питање налази се у чињеници што је на супрот осјећању обичног народа свјесно дјеловање водећих кругова, школованих на Западу или под утицајем Запада било не панисламистичко, него националистичко. Инстинкт и свијест муслиманског народа били су подијељени и супростављени, и у овом стању свака значајна мисао била је и остаће немогућа."

Савремени панисламизам је стога првенствено настојање да се свијест усклади са осјећањима да бисмо хтјели оно што јесмо и да нећемо оно што нисмо.

Ово стање опредјељује и карактер и судбину национализма у данашњем муслиманском свијету."

И он се сада овдје обрушава на разне арапске режиме секуларног карактера сиријски, ирачки, тунишки ит. Све што је секуларног карактера овдје је предмет његових напада. Он тражи фундаменталистички режим. Је ли тако господине Тихићу?

Тихић: Није тако. Изетбеговић је говорио о нејединству муслимана у свијету, често пута је говорио о томе да муслимани нису довољно солидарни, богати муслимани са онима који...

СТРАХ ОД ИСЛАМИСТИЧКЕ ДРЖАВЕ

Шешељ: То су, ја сам био у неким од тих земаља, био сам у Сирији, био сам у Ираку и то су биле земље врло напредног карактера, изразито секуларне и вјерски толерантне. А, оне земље које су примјер за углед Алији Изетбеговићу не могу служити на част нимало, попут Пакистана, Саудијске Арабије и сл. Још два кратка цитата па ћемо завршити са Исламском декларацијом...

Антонети: Господине свједоче, како бисмо могли боље да схватимо смисао питања. Дјелује као да господин Шешељ истиче идеју да Срби из БиХ, а нарочито Републици Српској, да су се они окупили и некако формирали због тога што су живјели у страху од једне исламистичке државе, а у оквиру неке панисламистичке идеје. То је теза која представља темељ за питања господина Шешеља, пошто сте ви били један од главних чинилаца, шта ви о томе мислите?

Тихић: Није то тачно, знате господин Шешељ придаје искупише велики значај "Исламској декларацији". Она у животу и дјелу Изетбеговића нема сам тај значај. Уосталом што је господин Шешељ рекао да је био против вођења поступка против Изетбеговића... До сукоба је једноставно дошло што су Срби жељели да остану у Југославији, њима је Југославија одговарала, одговарала је и Бошњацима али не због књиге Алије Изетбеговића, не због бојазни да би он могао да наметне неко друштво, поготово не исламско друштво које би и мислим да овдје у БиХ то не може бити гдје постоје три народа.

ПРАВО НА ГЛУПОСТ

Шешељ: Господине Тихићу вјерујем да сте чули да је некад један знателити интелектуалац стао у одбрану слободе мисли извјесног човјека који му је на томе захваљивао, а он му се обратио следећим речима: "Господине ви све вријеме говорите глупости, али ја ћу се до посљедњег даха борити за ваше

право да говорите глупости". Нисам ја мислио да је "Исламска декларација" Алије Изетбеговића глупост, ја сам сматрао да и у оно вријеме да је то веома озбиљан текст, али био сам противник идеја из те "Исламске декларације". Сматрао сам да Изетбеговић има право да изнесе своје мишљење и зато сам га бранио, као што бих бранио сваког другог ко страда због свог мишљења.

Али, кад се његово мишљење инаугурише кроз политички покрет, да постане конкретан политички циљ онда ви морате схватити да постоје људи који нису пристали да у томе живе. Југославије је била сигурна кућа и за Србе и за муслимане, чак и скраћена Југославија, је ли тако г. Тихићу?

Тихић: Није тако... али, кад је у питању останак Југославије, ми смо Бошњаци, наш интерес да опстане Југославија. Међутим, Југославију су формирали Срби и Хрвати и они су је једино могли и очувати. Бошњаци се ту нису питали и чинили смо све да она остане.

ПАТРИОТСКА ЛИГА

Шешељ: Господине Тихићу ваша странка је још 1991. године почела припреме за рат, формирали сте Патриотску лигу, зелене беретке, а ви као председник општинског огранка странке у Шамцу такође сте предузимали одређене кораке. О томе свједочите у овој вашој изјави.

Прво, на седмој страни говорите да сте организовали стручне семинаре, ви из општинских одбора слали људе на антидиверзантску обуку, међу тим људима из Сарајева који су долазили да вас обучавају био је Сефер Халиловић и то кажете. Говорите да су били велики притисци да се почињете наоружавати и спомињете имена људи који су на тома инсистирали Хакија Менаџић, Нихад Чомпић, Кемал Ходић итд. Набавили сте 200 килограма експлозива у странци сте формирали и кризни штаб, команду преустројили, попуну документа као што су ратни план и сл. Дакле, имали сте и ратни план, је ли тако Тихићу.

Захваљујући вашој сарадњи са Хрватима из Славонског Брода сте набавили 200 килограма експлозива за диверзије и рушење моста. На сву срећу војска је пронашла тај динамит испод кревета вашег ратног команданта Алије Фитозовића, који је некад био официр ЈНА - рекао је између осталог Шешељ током унакрсног испитивања Сулејмана Тихића.

Братунац и Сребреница

ЗБРИНУТИХ СВЕ ВИШЕ

Иако се из године у годину све више новца издваја за стамбено збрињавање породица погинулих бораца и ратних војних инвалида, многи од њих још нису имали срећу да трајно ријеше овај, можда највећи проблем борачких категорија у постратном периоду

Тако је и у Братунцу, гдје на кров над главом чека још 77 породица. Према ријечима Зорана Милосављевића, председника Борачке организације Братунац, Министарство рада и борачко - инвалидске заштите Републике Српске, у сарадњи са овом општином до сада је ријешило стамбено питање за 222 породице

погинулих бораца и ратних војних инвалида.

- У нову зграду у ламелама, за коју је надлежно министарство обезбиједило више од милион марака, до краја ове године биће збринута 21 породица. Ако се настави овом динамиком, за двије до три године, трајно ћемо збринuti све породице погинулих бораца и РВИ од прве до четврте категорије - рекао је Милосављевић који је наговјестити да након тога и инвалиди из нижих група могу очекивати помоћ у рјешавању стамбеног питања. Најугроженијим борачким категоријама, напоменуо је он, додијелено је више од 40 станова које је у Братунцу изградила Влада као привремено рјешење.

- Стамбена питања тих породица ријешена су када су станови, који су припадали Министартсву за избјегла и расељена лица РС, прешли у надлежност Министарства рада и борачко - инвалидске заштите -

појаснио је наш саговорник.

Милош Миловановић, секретар Борачке организације у Сребреници је навео податак да је од 2001. до 2008. године, на подручју ове општине збринута 27 породица погинулих и РВИ, док је незбринута још 14 породица из приоритетних борачких категорија. Оне ће, истакао је Миловановић, добити бесповратна средства за рјешавање стамбеног питања.

- Лани је борачка организација, уз помоћ општине Сребреница, обезбиједила је новац за пет породица и очекујемо да ћемо у овој години стамбено збринuti још толико најугроженијих борачких породица - рекао је Миловановић и напоменуо да очекује да ће списак незбринутих породица бити већи, јер се још нису пријавили сви који немају ријешено стамбено питање на подручју те општине.

Невесинје

ПОДРШКА ДЕЈТОНСКИМ РЈЕШЕЊИМА

На дневном реду Скупштине општинске Борачке организације Невесиње, која је одржана почетком маја, нашла се, између осталог, актуелна политичка ситуација у Републици Српској и БиХ

Жарко Радовановић, председник скупштине БО Невесиње, указао је на озбиљност политичке ситуације у свјетлу преговора око уставних реформи. Став БОРС, а тиме и бораца у Невесињу, јесте да се не смије пренијети више ниједна надлежност са Републике Српске на БиХ. Борци, како је наглашено, дају подршку актуелној власти, али само дотле док се она бори за очување Републике Српске у садашњим оквирима и док се поштују дејтонска рјешења.

Скупштина општинске Борачке организације Невесиње бавила се, такође, бројним егзистенцијалним проблемима борачке популације. Тако је, прије свега, затражила од начелника ове општине да се у наредном периоду приоритетно асфалтирају три улице на Гвозду и двије на Шајбама у којима живе породице погинулих бораца и

ратних војних инвалида. Представници борачке организације, који прате рад Скупштине Невесиња, ово питање треба да поставе на следећој сједници овог органа.

Није изостала ни расправа о стамбеном збрињавању, додјелим одликовањима, здравственој заштити и запошљавању демобилисаних бораца, обиљежавању значајних датума те обнови и изградњи споменика. Тако је је усвојена и иницијатива за изградњу централног споменика погинулим борцима отаџбинског рата на Тргу Благоја Перовића у Невесињу.

Деско Чалија, члан Скупштине БО Невесиње из Зијемаља, поставио је питање постојања борачке организације Источног Мостара. Начелник ове општине је истакао да се борци не могу раздвајати, и да су борци из Мостара у БО Невесиње.

Горња Јурковица код Градишке ОТКРИВЕНО СПОМЕН - ОБИЉЕЖЈЕ

У најудаљенијем селу градишког поткозарја Горњој Јурковици, крајем маја, откривено је заједничко спомен - обиљежје погинулим борцима отаџбинског и Другог свјетског рата.

Парастос погинулим српским јунацима служио је парох турјачки Далибор Симуновић а свијеће у знак сјећања прислужили су чланови породица погинулих, представници општинске власти, Борачке организације Градишка и СУБНОР- а.

На споменику су уклесана имена петорице припадника ВРС и двоје цивила који су страдали у протеклом рату, а споменик ће убудуће подсећати и на четрнаест бораца из Другог свјетског рата из овог села у којем су усташе и окупатори убили 172 мјештана.

Никола Крагуљ, начелник општине Градишка, рекао је овом приликом да су људи којима су одали почаст положили своје животе да би генерације које долазе живјеле у миру и слободи, и да их зато не смијемо заборавити.

М. Г.

ГАЦКО

Доста буразерске демократије!

На сједници Регионалне борачке организације источне Херцеговине, која је одржана 8. маја у Гацку, разматрана је реализација Програма потпуног стамбеног збрињавања приоритетних група, заузети су ставови по питању стања демобилисаних бораца одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске, а било је говора и о инструкцијама о спровођењу поступка ревизије увјерења о дужини ангажовања у рату и околностима страдања припадника оружаних снага РС



Скоро три пуна часа, представници борачких организација општина Гацко, Билећа, Требиње, Љубиње и Берковићи су разматрали најважнија питања која муче борачке категорије с овог подручја, а сједница је завршена усвајањем закључака који ће бити достављени Скупштини борачке организације РС чији је предсједник Михајло Парађина присуствовао овом

састанку.

Између осталог, представници бораца регије источне Херцеговине од предсједништва БОРС-а захтјевају да у координацији са Владом Српске и надлежним министарством обезбиједи спровођење програма потпуног стамбеног збрињавања приоритетних група у пуном капацитету, а у складу са потписаним протоколом.

Констатовано је и то да су у можда најтежем положају демобилисани борци који још нису стекли услов за пензију, а немају ни посао, па се од предсједништва БОРС-а тражи да у разговорима са премијером и интересорном групом, коју је формирала Влада, инсистира на коначном рјешењу њиховог статуса, а излаз виде у пријевременом пензионисању.

Предствници борачких организација са састанка у Гацку су апеловали на надлежне да се у контексту продуктивног запошљавања бораца изради посебан правилник са критеријумима. Посебно су апострофирана јавна предузећа, државни органи као и Удружење општина источне Херцеговине од којих се очекује да у поступку запошљавања поштују одредбе из закона о правима бораца, РВИ и породица погинулих бораца. Пуно је примјера, чуло се на



сједници, да су једини критеријуми приликом пријема на посао страначке, родбинске и пријатељске везе, што је за осуду, јер су они који су створили Републику Српску сада маргинализовани.

Једно од горућих питања које је разматрано је поступак ревизије увјерења о дужини учешћа у рату. Упућен је захтјев надлежним комисијама општинских борачких организација и првостепених органа у општинама на нивоу регије да се по овом питању поступа у складу са Законом о правима бораца, те потписаног протокола и инструкција о ревизији увјерења.

Чуле су се и ријечи подршке Савезу општина Источне Херцеговине који ће реализацијом низа пројеката настојати да се остваре бољи услови када је у питању положај борачких категорија у источној Херцеговини.

М. КОВАЧЕВИЋ

Фондација "Помоћ"

СТИПЕНДИСТИ ПОТПИСАЛИ УГОВОРЕ



Раде Ристовић, Милорад Каламанда и Славко Ђурић са стипендистима

Студенти и средњошколци из цијеле Републике Српске, дјеца из породица борачких категорија, а међу њима и она без оба родитеља, потписали су у априлу уговор на основу којег ће ове године примати мјесечну стипендију.

Новац за стипендије, и то по стотину марака за двадесет студената и по

седамдесет марака мјесечно за седам ученика средњих школа, обезбиједило је Министарство рада и борачко - инвалидске заштите Српске и Министарство управе и локалне самоуправе кроз пројекат Борачке организације РС - Фондације "Помоћ".

- Ова помоћ није велика, али је знак

добре воље и пажње према младим људима - рекао је Раде Ристовић, министар рада и борачко - инвалидске заштите.

Потписивању уговора присуствовали су и Милорад Каламанда, руководилац Фондације "Помоћ" и Славко Ђурић, предсједник Одбора породица погинулих и заробљених бораца БОРС-а.



Председништво БОРС-а

ДЕМОБИЛИСАНИ БОРЦИ У НАЈТЕЖОЈ СИТУАЦИЈИ

Председништво Борачке организације Републике Српске одржало је половином маја у Добоју редовну радну сједницу на којој је расправљало о активностима које ће Борачка организација предузимати у предстојећем периоду, измјенама Статута БОРС-а, борачком додатку, а анализиран је и рад "БОРС ИНВЕСТ ФОНДА" у 2008. години

Наглашено је да приоритет треба бити побољшање положаја демобилисаних бораца, јер како је рекао Стево Топић из Бање Луке, демобилисани борац је у најтежој ситуацији.

Квалитетна и опширна расправа вођена је и о измјени Статута Борачке организације. Наиме, процедура за измјену Статута је већ у току, а нацрт је раније достављен на разматрање и јавну расправу општинским борачким организацијама.

Дражен Перендија, председник Статутарне комисије БОРС-а, презентовао је Председништву резултате јавне расправе.

- Већина општинских борачких организација доставила нам је мишљење о приједлогу новог Статута. Негдје је било приједлога за допуну, а негдје примједби на понуђени текст. Мислим да има доста квалитетних мишљења за измјене Статута. Ипак, основна идеја која произилази из свих расправа је да Борачка организација и даље мора бити јединствена, односно да се мора заснивати на јединству породица погинулих бораца, ратних војних инвалида и демобилисаних бораца - казао је Перендија.

Закључено је да се мора insistирати на јединству Борачке организације и да овакве одредбе морају ући у нови Статут, али и да се морају унијети одређене измјене како би се руководству Борачке организације дала могућност да врши промјене у општинским борачким организацијама које евентуално не буду добро радиле. Такође је наглашено да би Одбор породица погинулих бораца и Одбор ратних војних инвалида морали да буду материјално ојачани како би своје послове могли ефикасније обављати.

Конечно, одлучено је да се нацрт Статута достави регионалним одборима Борачке организације како би они дали коначни суд

о предложеним измјенама.

Председништво је такође разматрало и усвојило извјештај о раду "БОРС ИНВЕСТ ФОНДА" у 2008. години, али уз констатацију да је стање на тржишту хартија од вриједности у Републици Српској врло тешко, што је директно утицало и на пословање Фонда и довело до нешто слабијих пословних резултата у 2008. години. Управо из ових разлога, Председништво је обавезало Фонд да му свака три мјесеца подноси извјештај о раду, али је отворено и питање смањења броја запослених.

- Сматрам да је "БОРС ИНВЕСТ ФОНД" квалитетно друштво, али је наше тренутно пословање лоше, јер је дошло до озбиљних поремећаја на свим берзама у свијету. Сматрам да Фонд има вриједну имовину и да ће његова вриједност стабилизацијом тржишта хартија од вриједности поново настати. Мислим да није рјешење да се отпуштају радници Фонда. Свима смо смањили плате, тако да сад практично изгледа да имамо запосленог једног човјека мање. Пошто и ја ускоро одлазим из Фонда, односно прелазим у друго предузеће, смањићемо број запослених за још једног радника. То, уствари, значи да смо број радника са седам практично свели на пет. Зато мислим да још нема потребе за отпуштањем људи, посебно јер се ради о едукованим кадровима, које је на тржишту тешко наћи. Такође мислим да се појављују одређене назнаке да би се брзе поново могле стабилизovati - казао је Миленко Ђаковић, председник овог Фонда.

Велику полемику изазвало је питање о категоријама бораца које ће ове године остварити право на борачки додаток.

- Мени смета што борачки додаток остварују они који немају право на њега. Требамо исчистити прву категорију, али и insistирати да се борачки додаток повећа, па макар за проценат. А, коначни циљ се

зна. То је да борачки додаток дође на висину једне просјечне плате у Републици Српској - казао је Пантелија Ђургуз, председник БОРС-а.

Међутим, приједлог да се борачки додаток ове године прошири и на трећу категорију бораца изазвао је и негодовање. Зоран Предојевић из Приједора нагласио је да се његова регија не слаже са оваквим приједлогом.

- Сматрам, а то је и став наше регије, да борачки додаток не треба исплаћивати за трећу категорију бораца. Сматрамо да се овим омаловажавају борци прве и друге категорије који су на ратишту провели по 50 мјесеци. Мишљења смо да треба повећати борачки додаток борцима прве и друге категорије, јер су они изнијели највећи терет рата - нагласио је Предојевић.

Председништво је по овом питању закључило да право на борачки додаток у 2009. години треба да остваре борци прве, друге и треће категорије, а да основица за исплату борачког додатка не смије бити мања од основице из 2008. године.

Ђургуз је такође упознао Председништво са активностима које БОРС предузима по питању подизања оптужница против бораца ВРС. Рекао је да је проблем велики, да са људи смишљено оптужују, а да је коначни циљ урушавање темеља Републике. Због тога БОРС мора натјерати институције РС да се активно укључе у овај процес, те ангажују правни тим који ће помоћи оптуженим борцима. Ђургуз је још рекао да је важно питање и војна имовина. Односно да се у Федерацији БиХ и Оружаним снагама БиХ имовина ВРС "крчми како год то зажели Селмо Џикотић и да се чак од продаје имовине ВРС исплаћују инвалидним борцима у Федерацији".

ПРОМЈЕНЕ У ФОНДАЦИЈИ "ПОМОЋ"

Председништво је расправљало и о персоналним промјенама у руководству Фондације Помоћ. Наиме, Милорад Каламанда, који је до сада руководио радом ове Фондације, рекао је да због здравствених разлога није у могућности да више обавља ову функцију, па је Председништво одлучило да у Управни одбор Фондације именује новог руководиоца и то из реда запослених у Стручној служби БОРС-а.

Због тога је БОРС предузео више активности, и у сарадњи са институцијама Републике ће тражити да се ова неправда исправи.

На сједници је одлучено да се редовна годишња скупштина Борачке организације одржи у Мркоњић Граду 30. јуна ове године.

Т. М.

Јово Блажановић

КО ТЕБЕ БОМБОМ, ТИ ЊЕМУ У КРИЛО..?!

Поводом неких недавних српских дилема и трилема око тога треба ли Србија (читај Срби) у НАТО чије бомбе још убијају по Републици Српској и Србији у облику смртоносних карцинома изазваних осиромашеним уранијумом, затим о ратним узроцима и посљедицама, жртвама и злочинцима, судовима и суданијама, добрим и лошим момцима...

Министар спољних послова Србије, Вук Јеремић, око 20 априла 2009.

године, после посјете Вашингтону дао је изјаву да су тежње обе стране исте - мир на Балкану. Наравно, тежња није спорна али је питање метода којим ће се та тежња остваривати и колика су подударни амерички и српски циљеви. Наиме, српска мука, уз кратке паузе, траје непрестано, посебно од потписивања општег оквирног-дејтонско-париског споразума о миру у БиХ, а додатно је загорчана од кумановског споразума о прекиду бомбардовања СРЈ (Србије). Дилеме о циљевима и методама постизања мира пракса свакодневно намеће.

Током ове године поједини српски и међународни званичници и појединци звучних имена потенцирају да питање Балкана још није ријешено. Појединци пак, посебно Оли Рен, наглашавају како су западни Балкан, а посебно Србија значајни за ЕУ, али и Рен и други Србији поручују да кандидатуру за ЕУ не подноси у 2009. години?! За разлику од Србије - Албанија, Црна Гора, а и Хрватска то могу.. Познато је противљење Холандије, као члаица ЕУ, било каквом споразуму ЕУ са Србијом док не буду похапшени сви Хашки оптуженици. Министри спољних послова Италије и Чешке, посебно председник Чешке, међутим, дају пуну подршку уласку Србије у ЕУ. Питање искрености је очигледно, јер су и једна и друга земља признале једнострано проглашену независност КиМ, па скоро да и нема дилеме, хоће ли или неће улазак Србију у ЕУ, када за то дође вријеме, ако уопште дође, бити условљен, тачније уцијењен претходним уласком у

НАТО и признавањем независности КиМ.

Нека друга питања се ту намећу. Третирање Срба као скоро једино одговорних за злочине учињене током трагичних сукоба у БиХ не попушта. Та прича западних земаља се понавља од почетка распада СФРЈ па и од много раније. И у вези распада СФРЈ карактеристична су два, на први поглед различита а у бити веома блиска става. Актуелна теза да питање Балкана није ријешено истовјетна је тврђњи Комисије за Балкан од 1996. године изреченој насловом и садржајем књиге: „Недовршени мир“. Обе тезе су у континуитету и контексту са још раније, на самом почетку сукоба у БиХ, написаним текстовима у књизи Тилмана Зилха: „Етничко чишћење-Геноцид за Велику Србију“. Овај памфлет књига издата је у децембру 1992. године. У наведеним и другим писаним текстовима, изречени фалсификати и манипулације настављају се петнаестогодишњом праксом Хашког трибунала и лицемјерном дипломатијом штапа и шаргарепе, осмишљеној у кухињи Америке и неких западних земаља. И у једном и у другом случају евидентни су исти наручилац и наредбодавац.

Два аршина за злочине

Истинске циљеве моћних земаља, које имају вјековну дипломатску и колонијалну праксу, није лако докучити. Причају што саговорнику годи а чине оно што је за остварење њиховог циља корисно. Ипак, методи којим то раде указују на праву намјеру. Кад је ријеч о

односу и намјерама према Србима забрањавајући је континуитет свакогврсног несразмјерног третирања злочина учињених, на просторима бивше СФРЈ поготово у БиХ, од Срба према другима и других према Србима. Разбијање СФРЈ је извршено по унутрашњим републичким границама и неспорно на штету Срба, а покушај узимања КиМ иде на разбијање Србије. Зато заговарање уласка Србије и БиХ у ЕУ асоцира на шарену лажу, у сваком случају на шаргарепу. Цијелом западном Балкану обећаван је истовремен улазак у ЕУ до 2012. а сада, правдајући то свјетском кризом, за Србију а и БиХ се говори о 2014, па чак 2020. Неки озбиљни аналитичари сматрају да се то никад неће ни десити?! У првом тромјесељу 2009. било је доста изјава, изван српских простора, о односу балканских земаља са ЕУ. Осјећај је да се нешто озбиљније говори само о укидању виза за грађане Србије али је питање шта се иза тога крије. И какви уступци се ту преламају. Можда и преко наших (Република Српска) леђа. Јер да неког уистину занима право стање ствари, посебно кад су у питању мотиви ратних злочина и крајњи циљеви етничког чишћења онда би на дневни ред дошло и питање Срба из тзв. Средње Босне. Гдје су они сада, колико их је убијено, због чега и куда су отишли, зашто се не враћају на вјековна огњишта? Можда је то због тога што је пројекат у потпуности успио, јер Срба у средњем дијелу Босне уистину више нема. Примјера ради, у општинама Какањ, Високо и Бусовача прије трагичних сукоба у БиХ Срба је било око 15 000. На простору те три општине

Српска православна црква је прије сукоба имала пет парохија. Данас је на том подручју једна парохија, са нешта више од 212 домаћинства, бројног стања један или два члана по домаћинству а то значи да су се вратили да умру на свом огњишту само стара лица.

Ништа боље није ни на цијелом простору од Маглаја до Хаџића. И никада нико из међународне заједнице, а ријетко ко и од Срба, осим поводом годишњица, да покрене питање разрјешавања одговорности за прве масовне ратне злочине учињене у БиХ, а учињени су над Србима 1992, у Сијековцу, општини Брод 26. марта, у Маловану на Купрешкој висоравни 03. априла, оба прије проглашења независности БиХ, па масакр над колонама ЈНА у Добровољачкој улици у Сарајеву 03. и на Малти у Тузли 15. маја. Колоне су се из наведених мјеста повлачиле по договору са муслиманским властима. У Добровољачкој улици је убијено 42 а рањено 73 припадника ЈНА, а у Тузли је убијено преко 190 припадника ЈНА и више од 30 рањено, док је 140 заробљено. Било је то у вријеме док је ЈНА била легална армија у БиХ. Највјероватнији разлог одлагања судског разрјешавања је монструозност и тежина злочина па би расправа о тим случајевима нужно потенцирала утицај тих догађања на оно што се у БиХ потом догађало, на буђење српских сјећања на претрпљено у два свјетска рата од стране својих комшија и страх да се историја не понови. Наводно се о наведеним случајевима воде истраге. Поводом истраге за случај Добровољачке у листу „НОВОСТИ“ од 23. марта 2009. о починиоцима масакра у Добровољачкој Харис Силајџић члан Предсједништва БиХ, изјавио је: „То су моји ратни другови и ја се њима поносим, сматрам да заслужују медаље а не да се повлаче по којекваким списковима.“

Харис и Суљо

Велико је питање каква би, од западних „демократа“ па и српских сљедбеника западне политике, била халабука да је ма који Србин, а поготово високи функционер тако нешто рекао о Србима осумњиченим за било какав ратни злочин. О монструозној Силајџићевој изјави потпун мук, нико ништа. Мала је вјероватноћа да су западњаци у заблуди и неинформисани а ћуте јер им пуна истина, због могућег нарушавања лажне представе о

догађањима у БиХ, не одговара. Нису они тако наивни. А нисмо ни ми. Јер што данас говори Харис, то је јуче говорио Суљо, а што и јуче и данас мисли Харис, то мисли и Суљо. Зато Срби не вјерују у оно што они говоре, а плаше се оног што они мисле, јер сјећају се шта је Сулејман Тихић говорио у посљедњој предизборној кампањи: да он и Силајџић имају исте циљеве само се разликују у методу постизања циљева. Његов, Тихићев, метод је папризнити ентитете од надлежности па ће народ схватити да им као такви и не требају. Тихић то понавља и након избора само у различитим формама. Тако на самом крају априла 2009. странка на чијем је он челу предлаже закон који би обавезао да се у органе власти у БиХ бира национално пропорционалан број попису из 1991. СДА и Тихић као да не знају, да на већем подручју ФБиХ укупан број Срба није довољан да би се попуниле функције колико их припада по попису 1991. Као и Хашки трибунал и судство БиХ несразмјерно разрјешава злочине Срба у односу на злочине над Србима. Злочине Срба расправљају и Суд БиХ и кантонални судови ФБиХ, а злочин над Србима ни ти судови ни, нажалост, судство Републике Српске. Од Срба као да нико за то не осјећа грижу савјести ни одговорност, нико не подноси оставку, нико никог због тога не смјењује, а Срба на одговорним мјестима има и у тужилаштвима и у судовима и у власти на нивоу БиХ и у ФБиХ, наравно и у Републици Српској.

Од оног што ми Срби не чинимо-понешто ураде странци. Тако је недавно српска телевизија приказала чехословачки филм о злочину над Србима Косова и Метохије. Мађари су, такође, најављивали приказивање десетоминутног филма о злочину над Србима Посавине. У интервјуу листу „Новости“ од 23. марта 2009. турски амбасадор у Београду Сула Хумар, на питање новинара, какав нам савјет може дати с обзиром да Турска дуго чека пред вратима ЕУ, одговара: „Могу само да дам мишљење, не савјет. У неким случајевима ЕУ тражи од земаља да промијене начин живота, чак и начин мишљења, а то чини придруживање тешким. То је донекле случај и са Србијом и са Турском. Европска унија је важна као процес, а не као ентитет, јер она, нажалост, још није оно што је требало да постане.. Не бих се бринуо ако бисмо, када дође вријеме, одлучили да је боље да останемо изван ЕУ.“

НАТО бомбе и НАТО дилеме

Амбасадору је тешко наћи озбиљан приговор, осим од острашћених заговорника о уласку Срба не само у ЕУ већ и у НАТО. Напротив сами себи чинимо медвеђу услугу. И поред одлуке НС Србије о неутралности Србије према војним савезима поново се актуелизује однос Србије, српског народа у цјелини и НАТО. И то од српске власти са обе стране Дрине. Већ пар година у БиХ се говори да је БиХ опредјељена и за улазак у НАТО. Неко из Владе Србије, а неко и у БиХ, упркос недавних ратних сукоба у Грузији потписао је одлуку да Србија и БиХ учествује у војним вјежбама НАТО, баш у Грузији, на граници са Русијом?! Влада Србије је од своје одлуке одустала па на вјежби не учествује, али БиХ учествује, а међу учесницима има и Срба. Стање у каквом смо веома, веома подсјећа на положај Срба БиХ пред Први свјетски рат, мада није сасвим истовјетно, што је претпоставка да дође и до ситуације каква је била за вријеме самог рата. Намеће се историјско питање, хоће ли Србија остати неутрална, а БиХ ући у НАТО па се тиме Срби међусобно супроставити, или ће сви Срби, Србија и БиХ да уђу у НАТО, па се цијели српски народ супроставити Русима? А, Руси су једини од моћнијих народа Европе који никад на Србе нису ни пушчаним мецима пуцали а камоли гранатама.

Коментарисани проблеми и дилеме политике неминовно се ломе и у свим областима живота. Примјера ради, у неким филмовима које је снимила српска кинематографија српске борце отаџбинско-одрамбеног рата приказују као што су приказивани припадници Војске Краљевине Југославије у отаџбини-четници, прљави, пијани, необријани, раздрљени, а да би се, ваљда и ови из отаџбинско-одрамбеног рата као и четници омрзели и сопственом народу.

Позитивних изузетак, ипак, има. Поводом дана бомбардовања РТС на тој ТВ је одржана расправа о том злочину, учесници су били новинари. Љиљана Смаиловић је потенцирала тежину злочина НАТО учињеног бомбардовањем ТВ. Неки саговорници су благо опонирали наглашавајући јединствен став саговорника да је НАТО учинио неспоран злочин па да нема потребе о томе расправљати. Утисак је да се на тај начин тај НАТО злочин хтио ублажити. Али је значајно, да се макар и након десет година, у некој српској расправи, јединствено констатује

неспоран злочин НАТО. Није било говора али је сигурно да су још већи злочини учињени у Грделичкој Клисури, у Алексинацу, и свеукупно оним што је учињено бомбардовањем и Србије и Срба у БиХ бомбама са осиромашеним уранијумом.

Замјерке и погрешне аналогije

Нажалост, није мали број Срба који властима опраштају покушаје приклањања НАТО камарили, а с друге стране замјерају Русији за "лоше" потезе који нису ни приближне тежине оном што је НАТО чинио.

Чуде се и не разумију Русију што је своје снаге повукла из БиХ, па послије и са Косова. А ти исти улете у ваститу клопку кад касније или прије кажу, да им је од руских званичника указивано, да не очекују да се неко други супроставља рјешењима која сами Срби прихватају. Јер, како схватити честе и чудне изјаве најодговорнијих српских личности за одбрану када, и у ситуацији каква је, хвале укидање ентитетских војски и стварање Оружаних снага БиХ и сматрају то посебно позитивним потезом. Или када сваку прилику користе да кажу, Србија неће ратовати. Ко ме се то правдају и зашто? Који је то рат Србија, од Карађорђа на овамо, прва започела осим ослободилачких? Значи ли та формулација поруку НАТО-у, радите шта хоћете ми да ратујемо нећемо. Није ли то бар дијелом охрабрило потезе према Србима у с. Брђани код Косовске Митровице?

Неки српски политичари размишљају да околности у којим смо траже да се руководе логиком Милоша Обреновића, а не Карађорђа. И то је тачно. Али Милош јесте иницирао убиство Карађорђа, али је одлуку донио Совјет, а Милош је подигао цркву покајницу и никада се није одрекао оног што је чинио Карађорђе и он са њим. Милош је по гушењу Првог српског устанка љубио руке и клањао се пашама и везирима али и ратовао, јер је Србију градио од нуле и обезбиједио јој аутономију, а за живота Србију скоро довео до суверености. Они који се данас у српском народу позивају на Милоша као узор политичара, наслиједили су суверену Србију и ентитет у БиХ Републику Српску врло близу суверености, али се све, не баш по мало, стално осипа?! Или, можда не...?

Јово Блажановић

Серж Брамерц у посјети БиХ

СТАРА ПРИЧА...

Главни тужилац Хашког трибунала Серж Брамерц, који је почетком маја боравио у тродневној посјети БиХ, за овдашњу јавност није рекао ништа ново. Поновио је да је важно да се ухапси Ратко Младић, да је забринут што нико није одговорао за бјекство Радована Станковића из затвора у Фочи, и нагласио важност сарадње земаља у региону са Судом у Хагу

Осим сусрета са званичницима БиХ и високим представником Валентином Инчком, Брамерц је разговарао и са представницима жртава рата у БиХ. Незадовољство радом Трибунала али и надлежних правосудних институција БиХ, главном хашком тужиоцу пренијели су, прије свега, представници удружења српских и хрватских логораша.

Дарко Трифуновић, савјетник Савеза логораша Републике Српске, рекао је да је Брамерц уважао критику коју је на рад овог суда упутио овај савез и изразио, како је навео, спремност на бољу сарадњу.

- Ми смо му, у име Савеза логораша, предали меморандум у коме се наводи да је потпуно неприхватљиво да се "цик-цак" оптужницама, које су они подизали, у Републици Српској стварала клима да је само српски народ одговоран за оно што се догодило у БиХ - рекао је Трифуновић и навео да је Брамерц упозорен и на озбиљан проблем дискриминације, на коју се због пресуда и у Хашком трибуналу и у Суду БиХ, жале двије нације.

Због тога је, каже Трифуновић, Брамерц обећао да ће основати канцеларију при Хашком трибуналу у којој ће српски, хрватски и бошњачки тужиоци помоћи у доношењу пресуда.

- Као лошу праксу узели смо то што Трибунал није објавио постхумну оптужницу против Алије Изетбеговића, као је у случају Жељка Ражнатовића Аркана. Покренули смо ово питање, јер је веома добро познато да је Изетбеговић обиљазио логоре а зна се и каква наређивања је издавао - истакао је Трифуновић.



Он је навео да је Брамерцу предочено да неки кругови у Сарајеву користе пресуде Хашког трибунала на основу којих пишу историју, што је недопустиво јер је, како је истакао Трифуновић, индивидуална одговорност основ међународног кривичног права.

Трифуновић је подсетио да се геноцид, који је најтеже кривично дјело, најтеже и доказује. Међутим, додао је, на подручју општине Брод геноцид се лако може доказати, јер је тадашње руководство у Сарајеву наредило да се убије и сруши све што је припадало другој нацији.

- Ми смо упозорили Брамерца да узму тај догађај у разматрање у којем је 210 ромских жена и дјеце на звјерски начин настрадало - рекао је Трифуновић и оцијенио да је Брамерц у потпуности схватио примједбе које су упућене и сагласио се да до истинског помирења у БиХ може доћи тек када се утврди ко је починио злочине.

Мирко Зеленика, предсједник Хрватског удружења логораша домовинског рата у БиХ, подсетио је да од документације, коју су доставили у протеклих десет година, ништа није урађено. Ни истраге које су рађене у БиХ прије више од десет година нису добиле судски епилог. Он сматра да "живимо у земљи у којој је власт на страни злочинаца, а против жртава" и потврдио да је током обиласка логора у Јабланици 1993. године, у којем је био затворен, предсједник локалне комисије за размјену заробљених Шемсо Хајрудић казао једном од затвореника да "их без Алије (Изетбеговића) и Хариса (Силајџића) нико не може пустити".

Припремила: Г. К.



Јевреји и нацисти

ХРВАТИ НАЈБОЉИ ХИТЛЕРОВИ САРАДНИЦИ

Око шест милиона Јевреја убили су нацисти и њихови савезници током Другог свјетског рата, а у односу на процентуалну заступљеност Јевреја у појединим земљама највише их је убијено у бившој Југославији - 95 одсто, пише њемачки недељник "Шпигл" у својој анализи о Хитлеровим помагачима који су широм Европе учествовали у убијању Јевреја

- Стало се тврдило да владе земаља које су сарађивале са Хитлером нису имале другог избора него да Јевреје изручују Нијемцима. То у сваком случају није истина - пише "Шпигл".

Лист наводи да је национализам био најважнији фактор, барем у источној Европи, гдје су бројни сањали о националној држави без мањина.

- Гледано из те перспективе, Јевреји су представљали само једну од бројних група које се жељело одстранити. Зато Хрвати током Другог свјетског рата нису убијали само Јевреје, већ и знатно већи број Срба. Пољаци и Литванци насрнули су једни на друге. Румуни су убијали и Роме и Украјинце - наводи овај лист и подсећа да су хрватске усташе формирале властите концентрационе логоре у којима су Јевреји умирали услед тифуса, глади, мучења, утапања, клања и удараца чекићем у главу.

- Велики дио Јевреја у Хрватској убијен је управо хрватском руком. Берлинско министарство спољних послова учтиво је у Загребу питало шта учинити са малим бројем хрватских Јевреја који живе у Трећем рајху. Да ли их Влада жели вратити у земљу? Или би они требало да буду депортовани? Хрватска влада показала је захвалност према овом гесту њемачке Владе и

одговорила да је сагласна са њиховом депортацијом - подсећа "Шпигл".

Експерт Хилберг, који је свој живот посветио прикупљању документације о холокаусту, у овом поступку види перфидну стратегију Нијемаца, захваљујући којој су иностране владе биле уплетене у масовна убиства.

- Крајем јула 1942. године хрватски министар унутрашњих послова наредио је да се сви Јевреји морају регистровати. Није прошло ни двије седмице, а први специјални воз са 1.200 Јевреја напустио је Загреб. Крајња станица била је Аушвиц - пише "Шпигл".

Лист наглашава да у Њемачкој проценат убијених Јевреја током Другог свјетског рата у односу на њихову укупну заступљеност у тој земљи износи 33 одсто.

"Шпигл" констатује да су Нијемци одговорни за холокауст, али да је и до данас остало незапажено да су Хитлерови помагачи и у иностранству били добровољни помагачи, као што је случај са Џоном Демјањуком, Украјинцем који је недавно из САД изручен Њемачкој и којем ће у Минхену бити суђено под оптужбом да је починио ратне злочине у логору Собибор у Пољској.

Хрватски председник критикује усташтво

НИЈЕ - НЕГО ИЛИ "ПРЕОБРАЂЕНИ" СТИПИЦА

Стјепан Месић, хрватски председник, осудио је оно што се дешавало на комеморацији побијеним припадницима квислинских формација у Блајбургу у Аустрији у мају 1945, која је и ове године прошла у знаку усташке иконографије

- Овогодишње обиљежавање годишњице Блајбурга је најобичнији усташки дернек који плаћа Хрватски сабор - рекао је Месић у Нашицама, истичући да га вријеђа што су високи званичници тај усташки вашар мирно посматрали и што се нити једном речју нису од њега оградиле.

- Ако се тамо појави сто људи у усташким униформама, у којима су ратовали још десет дана након што је Немачка капитулирала, онда високи државни функционери такав дернек морају напустити! А њих питајте зашто то нису учинили - рекао је Месић који се осврнуо и на изјаву званичника ХДЗ-а и саборског посланика Андрије Хебранга у Блајбургу, да је Јосип Броз Тито злочинац и да су све жртве у Јасеновцу побијене због различитог мишљења.

- Хебрангу је у логору убијено 36 чланова породице, и то не због различитог мишљења, него само зато што су били Јевреји, па би зато морао бити опрезнији с таквим изјавама којима релативизује Јасеновац - нагласио је Месић и додао да је Хебрангов отац заједно с Титом био у највишој позицији у некадашњој југословенској држави.

Признајући да је било појединачних злочина, Месић је нагласио да су групе усташке војске ратовале и након што је Немачка капитулирала и да је у борбама било много жртава с обје стране.

Хрватски сабор је покровитељ комеморације у Блајбургу и у Јасеновцу, али за ону прву много више дријеши кесу.



ФОТЕЉА СА СРЧАНИМ ЗАЛИСЦИМА

Сулејман Угљанин, министар без портфеља, оцијенио је да не постоје аргументи за тврдњу да су људска права муслимана у Србији угрожена. Угљанин је позвао поглавару Исламске вјерске заједнице у БиХ Мустафу Церића да евентуалне примједбе ријеши у дијалогу с реису-л-улемом Исламске заједнице Србије Адемом Зилкићем.

Поводом Церићеве изјаве да се у Србији крше људска права, посебно да су томе изложени муслимани, он је рекао да Бошњаци Санџака "не треба и неће да буду ничија монета за поткусуривање".





ПРИЧАО МИ ДЈЕД...

Мутне воде теку

Упамти добро дијете моје: народу је најпотребнија држава, а породици кров над главом. Ко има државу има и кућу. Тако је било и тако ће бити. Све остало је ништа. Гола пропаст, па ето ти. Народ без државе је ништа од народа. Осуђен је на вјечите сеобе, патње и страдања.

Утуви добро што ти велим. Много сам ја тога претуррио преко главе и искусио на властитој кожи. Мало добра, а куд и камо више зла. Два свјетска рата, многе буне и устанке. Било не поновило се. Имају право они који веле да никада није било доброг рата ни лошег мира. Али шта то вриједи на овој балканској вукојебини. Овдје се зло, злом избија. Глупост и мржња су најубојитије оружје. Тако је у земљи у којој су календари препуни «историјских дана» и у којој стално мутне воде теку. Док стаса нови нараштај одмах се хвата за оружје. И тако од Кулина бана до данашњих дана.

Ово би свом унуку Милошу, чувајући овце по сјеновитим пропланцима Димитора, причао Костадин-Коста Ерак из Заблећа. Солунски добровољац, носилац медаље за храброст. Малиша га је само љубопитљиво гледао, смијући се и чешкао по глави. Био је исувише мали да би схватио шта му то дјед бесједи.

Са непуних деветнаест година Костадин је, да би избјегао насилну мобилазацију у аустријску војску, пребјегао у Србију. Одмах послите Сарајевског атентата. Био је стасит, здрав, оштруман и отресит младић. Пун снаге и патриотизма. Слика и прилика

свог дједа Арсенија. А дјед му је био уважени сеоски кнез, поштен човјек али доста пријеке нарави. Често би, због неправде и зулума, заметао кавгу са оснионим кључким муслиманима.

Коста се тог пролећа 1914. године, уочи погибје Фердинанда на Латинској ћуприји у Сарајеву, оженио. Довео прелијепу Смиљану Тешановић. Здраву, вриједну и наочиту дјевојку за коју су се отимали момци из три села. Али она је завољела Косту и обећала му се. Кратко су уживали у својој младалачкој љубави.

У околини Ваљева придружио се српској војци. Са армијом Живојина Мишића прошао је сву голготу српског народа приликом повлачења преко Албанију. Свашта се нагледао. Два пута је био рањаван. Једном у лијеву подлактицу, а други пут у слабине. На сву срећу без озбиљнијих последица. Судбина ипак није хтјела да остави кости на Крфу или у Плавој гробници Егеја. Најжешћи борци у аустријској војци, причао би, биле су Швабе које су говориле српски.

Не задуго по његовом одласку по селу се проио глас да је приликом повлачења српске војске нестало у албанским гудурама. Да су га мучки убили Арнаути и да му се, као и многим српским мученицима, ни за гроб не зна. Село га је ожаловало као никог дотад, а дјед Арсеније је свиснуо од туге и жалости..

Смиљана је туговала. Није могла да га прежали. Ни годину дана нису дјелили

постељу. Није га се честито ни нагледала. А када су је ондашње власти почеле позивати и запиткивати гдје је Коста, обузе је немир и страх. Плашила се да ће је, као и многе жене чији су очеви, мужеви или браћа пребјегли у Србију, утамити и мучити.

Кад је Арсеније умро остала је без заштите. Морала је наћи неког да је заштити. Преудала се у Медаре за времешног али добростојећег Вукашина Петровића. И он је рано био обудовио и остао сам на великом породичном имању у долини плаховите Бањице. Ни он као ни Смиљана није имао дјеце.

Када се Коста вратио затекао је само згариште. Тешко се помирио са чињеницом да су му отац Илија и мајка Ружа умрли од тифуса, а да се Смиљана преудала. За родитељима је искрено патио. Најтеже му је пало што им ни за гроб није знао. Смиљану је донекле и разумио. Морала је наћи неког да је заштити. Морао је почети све испочетка. Солунска голгота га је научила да је живот само тренутак. Пар корака и ништа више. И још нешто је научио. Да у животу опстају само најјачи, најспособнији и најснажљивији, а да се слабима милост не указује.

Једне благе септембарске вечери окупило се друштво у Костином дворишту. Под стољетним храстом. Развезла се прича о свему и свачему. Неко рече да у Соколову самује здрава, наочита и вриједна удовица. Нека Јованка Кондић. Злопати се до зла бога

са два нејака дјечака. Њен муж Обрад је насилно био мобилисан у аустријску војску. Погинуо је негдје на Колубари када је покушао пребјећи и предати се српској војсци. Уби га неки муслиман из Зворника. Пуцао му у леђа, причао јој је Ђурађ Аћимовић.

Косту та прича заголица. Читаву ноћ није ока склопио. Пред очима му је стално била слика те младе несрећне жене. Једва је дочекао свануће. Прије него што се сунце и помолило иза висова Димитора обријао се, опасао сабљу, окитио прса медаљама и знамењем, зајахао ждријепца па преко Љубинске планине право у Соколово.

Јованка је живјела у трошној уђерици, више гладна него сита. Преживљавала је надничарећи по Набодићу и Мразову и тако прехрањивала своја два дјечака. Кад ју је угледао како пере веш на потоку Кости се одмах допаде. Срце му поче јаче да лупа, а почеше да га прожимају и жмарци.

Назва јој Бога, представи се и рече којим поводом је дошао. Она се збуну, поцрвени, али прихвати разговор. Није се пуно нећкала кад јој је понудио да се уда за њега. Искрено, није ни имала избора. Село је готово било без мушке главе. Кад су све утаничили, након пар дана покупила је оно мало своје сиротиње, узела за руке Срђана и Вељка и са Костом кренула у Заблеће.

Коста је Срђана и Вељка прихватио као рођену дјецу. Не задуго Јованка му роди Арсенија и Владимира. Добро су се слагали и лијепо живјели. Кућа је била пуна, амбари и обори такође.

Али живот није оно што се од њега очекује. Поготово он то није на овом турском и трајножарећем Балкану. Живот је овдје, како неко рече, права космичка загонетка. Никад се не зна шта носи дан, а шта скрива ноћ. Непредвидив је и пун изненађења. Углавном оних од којих се диже коса на глави. Тако је то свугдје гдје туробна прошлост обликује садашњост и будућност. Гдје вјечито влада носталгија за оружјем и осветом. Гдје се воде никад не бистре.

Човјека опет, говорио би Коста, ништа не може тако обесхрабрити па и унижити као старост. Кад онемоћа и постане свијећа која догорјева. Кад га се сви клону и кад нема с ким честито ни проговорити. А њему се управо то догодило. Јованка умрије од сушице, а Срђан и Вељко одоше у Војводину. Скрисише се у Каћу, поженише и почеше нови живот у плодној војвођанској равници. Арсеније оде у краљеву гарду и оста у војсци. Негдје у

Шапцу. Ријетко се јављао, а још рјеђе долазио.

Са Костом остаде једино Владимир. Оженио се Ковиљком Бојанић из Стржица. Радио је као шумски радник у Грмечу. И он је ријетко долазио кући. Коста се посебно обрадовао када је добио унука Милоша. Топио се од милине. Водио га је са собом да чувају овце, причао му свакојаке приче и преносио своје богато животно искуство. Говорио му је да се борио за Србију, а не Југосавију, те да је Босна смртно болесна земља и да ће се тешко наћи лијека за њено оздрављење. Малиша је само вртио главом, није ништа разумио.

Не прође дуго, а изби још један рат. Крвавији и тежи од оног претходног. Коста једва сачува живу главу. И то не од Нијемаца већ од оних који говоре српски. Само овај пут је знао ко су. Биле су му то прве комшије - муслимани. Владимир погину негдје на Сутјесци, снаха Ковиљка умрије у збијегу на Шатору, а он оста сам са нејаким Милошем.

Послије дједове смрти Милош одслужи ЈНА, ожени се Невенком Симић, прода парче земље у Заблећу и пређе у Кључ. Запосли се у «Шуматранспорту». Пристојно је зарађивао даноноћно возећи «штицар» по шумским радилиштима: од Ланишта до Вучије Пољане и Лисине.

Неко вријеме је био подстанар у Шехићима. Али врло брзо се заситио подстанарског живота. Одлучио је да сагради кућу. Штедио је сваки динар, купио парче земље и пун заноса почео да је гради. Као да се сјетио оне дједове да је за фамилију најпрече да има кров над главом. Једва је дочекао да је заврши. Уселио је на Малу госпојину 1984. године. Његовој срећи није било краја.

На славље је позвао најбоље пријатеље и комшије. Дошао му и кум Сабахудин Мухединовић. Ти Мухединовићи су живјели у сусједним Дубочанима и од старина су се добро пазили са Ерацима. То њихово пријатељство датира још из времена када су им дједови заједнички дочекали Аустријанце код Руденица приликом анексије Босне. Чак су се и окумили и редовно обилазили једни друге. Ераци њих за Бајрам, а Мухединовићи су у Заблеће излазили обично за Ђурђевдан који су ови славили.

Кад се мало поднапио Сабахудин ће Милошу:

- Куме, ћеститам ти усељење у нову кућу. Плахо ти је фина. Знам да си се намућио док си је градио. Без муке се

кућа не сагради. Једино не знам чија ће на крају бити.

Било је то о Госпојини 1984. године.

Милош се мало прену, не би му право, али не рече ништа. Пређута. Иако су га на тренутак обузеле црне слутње, брзо пређе преко оног што је кум рекао. Није пуно држао ни до оне: што тријезан мисли, то пијан говори. Врло брзо је зборавио шта му је Сабахудин рекао.

У прољеће 1992. поново задуваше вјетрови рата. Милош се придружи српским борцима и оде на ратиште. Да брани српску нејач од новог погрма. Био је изузетно храбар. Слика и прилика свог дједа Косте. У септембру 1995. године тешко је рањен на бихаћком ратишту. Пребачен је у Бања Луку. Ту га је затекла вијест о паду тринаест западнокрајишких општина. Немир га обузе. Шта је са Невенком и дјецом: Костом и Милицом. Да нису остали, или, не дај боже, заробљени.

Не прође дуго, а Невенка са дјецом дође у болницу да га обиђе. Живи и здрави. Његовој срећи није било краја. Испричаше му да су избјегли у околину Прњавора, да су чули да им је кућа запаљена и опљачкана и да им бивше комшије поручују да се не враћају ако им је до главе стало.

Кад је оружје утаћуло, Милош се ипак врати у намјери да обнови кућу. Охрабриле га слаткорјечиве изјаве највиших представника међународне заједнице и водећих муслиманских политичара да се свим повратницима гарантује безбједност, помоћ и право на приватну имовину. Али не би тако.

Прво су га привели на информативни разговор и дискретно скренули пажњу да у Кључу нема шта да тражи. Ни то га није поколебало. Иако нарушена здравља почео је да оправља кућу. Преко дана је радио, а ноћу је одлазио у Превију, у Републику Српску, да преспава код рођака. Али што год оправу преко дана, преко ноћи неко разруши. Полиција дође, направи записник и ником ништа. И тако из дана у дан. Једно јутро дочека га графит: Ђетниће, не враћај се, ово није Србија.

Није могао да повјерује да се толика мржња уселила у дојучерашње комшије. Па и он је, као и они, био са својим народом. Види да ради узалудан посао. Увјерио се да је Босна смртно болесна земља, да у њој и даље мутне воде теку. Кућу је продао у бесцење и вратио се у околину Прњавора, у Републику Српску. Дјед Коста је био у праву.

Гојко Дакић

БЕЗ ПРАВА НА ЗАБОРАВ

Постоје године којих се вјечно сјећате и дани које те године обиљеже. Дани и године који не смију никада да се забораве. Један од таквих дана десио се на Светог Никољу 1992. године када су муслимански злочинци из Горажда починили стравичан злочин над недужним цивилима Јошанице. Тог дана муслимански зликовци су за само сат времена уморили 56 недужних цивилима међу којима је било и троје дјеце: двоипогодишња Данка Тановић, седмогодишњи Дражен Вишњић и његова десетогодишња сестра Драгана.

Тог дана сваки квадратни метар земље у Јошаници натопљен је српском крвљу. Породице настрадалих већ већ седамнаесту годину вапе за правдом која би њихов бол за својима бар мало ублажила. Зар је потребно да прођу скоро двије деценије, а да нико за та звјерства није одговарао. Да их зла судбина није задесила, Данка би већ прославила пунољетство, а Дражен и Драгана би завршавали своје школовање.

Хашки трибунал, тај амерички и европски светионик правде, упорно избегава да трага за доказима о злочину у Јошаници. Доказима који уопште нису спорни и ничим не могу бити оспорени. Постоји безброј доказа који убједљиво говоре о тим звјерствима над недужном дјецом, женама и старима. Хашки трибунал је те доказе одбацио као неубједљиве уз објашњење да нису

довољно чврсти за подизање оптужница. Зар требају чвршћи докази од тога да у Јошаници више нема Кулића, Вишњића, Благојевића, Грујића, Давидовића... Зар су потребни чвршћи докази од гомиле видео - материјала који говори о масакру и звјерствима над недужним цивилима. Да ли, можда, Тужилаштво у Хагу очекује да им као чврсти доказ ископамо и предамо кости наших најмилијих које би, као и у више наврата до сада, представили као муслиманске жртве? Да ли би тада заузврат подигли оптужнице против извршилаца овог злочина? На таква понижења никада нећемо пристати.

Шта се, уствари, дешава па се ово чудо од суда ставило на страну злочина и злочинаца? Шта се дешава да се та судска фарса поиграва са српским жртвама? Зашто је крв жртава мога народа мање вриједна од крви жртава других народа? Који је смисао ове куће правде, када они који су дужни да трагају за правдом и који су успут речено дебело плаћени, о тој правди прозборе тек када окончају своју прљаву мисију и кући се врате пуних џепова?

Хашки трибунал, који је основан резолуцијом Савјета безбједности УН, имао је примарни циљ да допринесе помирењу у региону. Међутим, изгледа да је његов примарни циљ био и остао да дискредитује Србе као једине кривце у овом сукобу. Очекивало се да ће тај суд судити према начелима права и правде и

да ће правда бити јача од политике. Таква очекивања се нису испунила и потврдило се да Трибунал у Хагу производи правду која је пристрасна. Посебну сумњу у правичност и моралност овог суда бачила је смрт неколико оптуженика у затвору под врло сумњивим околностима. Посебно је интересантно да су те жртве поново Срби.

Пристрасност овог суда огледа се и у потпуном недостатку тужбе за злочине против било кога из НАТО, иако су ти злочини евидентни и упоредиви са онима за које су други већ одавно оптужени. Таква злочин се десио за вријеме НАТО агресије на Србију.

Да иронија буде већа, Америке и неке европске земље основале су и суд за ратне злочине у Сарајеву, на мјесту које представља највеће страстиште Срба у прошлом рату. И тај суд као продужена рука Америке суди само Србима и пљује по српским жртвама.

Остало нам је још да се бадамо да ће монструми који су починили ова звјерства одговарати пред божијим судом. О земаљским судовима, Међународном суду правде у Хагу који је све осим суда, више и не размишљамо. Ми немамо право на заборав. То не смијемо никада учинити и то морамо обећати и ашим најмилијима који су свирепи уморени само зато што су Срби.

**Милан Кулић
Фоча**

НАПАД ЈЕ НАЈБОЉА ОДБРАНА

Сваке године, када се приближава годишњица злочина у Тузли, побуне се зли духови и смисле нешто како би ублажили реакције на тај вјешто припремљен злочин. Тако су успјели да одбаце и покушај кажњавања злочинаца. Зна се да су из Хага одвано стигле оптужнице с ознаком А, Б и Ц, за њих необавезујуће, и поред снимљеног ужаса који су сви видјели. Умјесто да се кривци казне за злочин они се превентивно баве тражењем нових криваца међу Србима и траже "ко је кога мрко погледао". Нормалан човјек се пита ко је толико моћан, кван или саткан од зла, па успјева свих ових седамнаест година одржати статус кво.

Зато су и ових дана у Кантоналном суду у Тузли оптужили људе од којих су неки већ били процесуирани при покушају да се уништи "Орао" и нису могли доказати кривицу, јер је није ни било. Важно је оптужити Србина, па нека се он бави доказивањем да је невин, а кривци нека

сједе у парламентима и на другим важним мјестима, како би их штитио имунитет. Доста више тог имунитета. Мијењајмо законе и прописе да сваког стигне заслужена казна. Не да су само заштићени, него су себи дали енормне плате за ове услове и користе свој положај на сто начина, тако да их је сваке године теже привести правди.

Пада ми на памет да они могу да поткупе по неког важног свједока јер им све иде на руку. Шта ако је неки преживјели, сада тешки инвалид, коме власт није омогућила пристојан живот, одлучио да не говори о том прошлом злу, за добре паре? Треба ли тај и други пут доказивати свој патриотизам, док неки богати не знају ни шта је то? Сигурно да не треба. Било је и превршних времена да власт учини веће кораке, знајући да су многи ангажовани да истина дође на вријеме. Сам Ејуп Ганић каже, одговарајући на питање новинара, да ће се бранити од оптужби знањем и памећу. Човјек се

домогао новца, отворио универзитет и створио такве могућности.

Многи политичари у Републици Српској су пожурили да се обогате, а нису дали новац да се објелодани истина у свијету гдје су плаћени лобисти створили искривљену слику о Србима, па неки не занју да су Срби живјели у Сарајеву, него мисле да су дошли из Србије и опколили га заједно са ЈНА. Бошњачки политичари су оставили своје да процесуирају касније, ако буду морали, а све ове године судили су Србима, а уз то вршили идентификацију својих страдалих, као потврду њиховог страдања. Да зло буде веће, пуна су им уста приче о суживоту. Зато су ових дана подигнуте оптужнице како би се неки Срби забавили о себи и све се завршило као раније. Ако неко нема право да диже оптужнице то је свакако тузлански суд. Док не одвоји жито од кукоља.

**Стоја Јосић
Брчко**

"Репортер"

Џејмс Бисет, председник Фондације лорда Бајрона за балканске студије и Џејмс Џатрас, директор америчког савјета за Косово

СРБИ ИМАЈУ РАЗЛОГЕ ДА БУДУ ЗАБРИНУТИ

У Бањој Луци и Бијељини су 14. и 15. маја одржане трибине са идентичном дилемом у називу: "Несвршени посао на Балкану: реторика или стратегија САД". Организатор обје панел дискусије била је Фондација лорда Бајрона за балканске студије (Чикаго-Отава-Лондон), чији је председник Џејмс Бисет, бивши начелник канадске имиграционе службе, ранији директор Свјетске агенције за миграције и амбасадор Канаде у Југославији од 1990. до 1992. године. На тим скуповима говорио је и Џејмс Џатрас, директор Америчког савјета за Косово, партнер водеће правничке фирме "Сквер Сандерс", бивши дипломата и аналитичар Републиканског националног комитета у Сенату САД. Заједно са проф. др Дарком Танасковићем и др Срђом Трифковићем, Бисет и Џатрас су тумачили позадину све чешћих захтјева америчких медијских и академских аналитичара, невладиних институција, конгресних одбора и других форума да се изврши ревизија Дејтонског споразума у БиХ, те да се појача притисак на Србију да призна самопроглашену власт у Приштину.

Џејмс Бисет

На почетку разговора за "Нови репортер", амбасадор Бисет је описао биланс понашања САД на Балкану у протеклих седамнаест година :

- Постоји само једна ријеч за то - катастрофа. Њихов приступ карактерисан је хипокризијом и двоструким стандардима. Они и неки од њихових НАТО савезника изневјерили су принципе Повеље УН. Они су прекршили суштинске принципе међународног права, извргли су руглу основне принципе територијалног интегритета. Они и неки до њихових европских партнера понашали су се према Србији и српском народу у бившој Југославији као да нису достојни поступања у складу са нормама међународног права. Срби су били подвргнути третману који је британски писац Радјард Киплинг назвао "нижа раса, недостојна закона". Како можете другачије да протумачите чињеницу да једна терористичка и криминална организација на Косову прерасте у независну државу, при чему је прекршена свака норма међународног права, Повеље УН и принципа завршног документа из Хелсинкија. Како можете

другачије да објасните пристрасне оптужнице и пресуде у Међународном кривичном суду за бившу Југославију. Тај Трибунал је постао пародија правосудја и подсећа на стаљинистичке режиране процесе из тридесетих година прошлог вијека. Како можете другачије да објасните чињеницу да је, са становишта ЕУ и Американаца, БиХ још увијек потребан међународни гаулајтер, који ће да доноси одлуке у ваше име. И зашто су константне жртве таквог арогантног империјалног понашања само Срби и српски народ, који

предали је у руке америчкој империји...

Говорећи о односу водећих западних земаља према ситуацији на Балкану у последње двије деценије, Бисет је, између осталог, рекао да су 1990. године, када је дошао у Београд, односи српске престонице и остатка свијета били добри. Од тада су, подсетио је, Срби и српски народ демонизовани од медија и земаља чланица НАТО-а и САД.

- Један од разлога што Американци поново размишљају о опцији да интервенишу овдје јесте и то што више не морају да брину о обликовању јавног мњења у корист муслиманског циља у Босни. То мњење већ је промијењено. Срби се сматрају одговорним за све лоше што се десило на Балкану. Бар кад је ријеч о медијима - истакао је саговорник "Новог репортера".

Упитан да ли сада има основа за повлачење паралеле између Косова и БиХ, амбасадор Бисет је навео да је, као прво, једнострано проглашење независности неприхватљиво према међународном праву и да се такав чин, обично, завршава конфликтом, грађанским ратом какав данс имамо у Шри Ланки.

С друге стране, навео је он, било је јасних упозорења шта ће се догодити ако Косово једнострано прогласи независност и ако тај чин признају САД и НАТО.

- Русија ће на тај чин гледати као на преседан и покушати слично примјени у случају Придњестровља, Абхазије и Јужне Осетије. У посљедња два случаја, то се и десило. А и остале проблематичне регије по свијету, којих је пуно, покушавају да слиједе примјер Косова. Дакле, на питање повезаности Републике Српске и Косова не постоји једноставан одговор - оцијенио је Бисет који је поручио да је проблем у томе што би проглашење независности РС вјероватно значило рат и подсетио да је Хрватска већ рекла да би у том случају послала војску, а ко зна, можда би НАТО поново бомбардовао Србе у БиХ.

Џејмс Бисет рекао је и то да није у интересу Европе да у БиХ има централизовану муслиманску државу. То, како је рекао, желе Американци. Као алтернативу унитаризацији земље Бисет сматра да је једина могућност опстанка БиХ кроз федерални систем власти, попут постојећег.

Међународна кризна група (ИЦГ)

О инсистирању невладиних организација да Вашингтон и Брисел заузму оштрији став према Србији и Републици Српској, међу којима предњачи Међународна кризна група, Џејмс Бисет каже следеће:

- Постоји читав низ слично интонираних залагања и коментара, чији су аутори људи у које се, према мом мишљењу не може имати повјерења да могу да дају било какав конструктиван допринос у рјешавању проблема на територији бивше Југославије. Говорим о чланцима у "Њујорк тајмсу", "Вашингтон посту" и "Вол стрит журналу", из пера гђе Клинтон, која никако да престане да се занима за овај простор, као и активиста ИЦГ-а, попут Педија Ешдауна, Мартија Ахтисарија, Џорџа Сороса, Мортона Абрамовица и Веслија Кларка, који у име Међународне кризне групе антиципирају збивања и тиме доприносе њиховом обистињењу. Када они почну да се баве БиХ, онда је вријеме да зазвоне звона за узбуну. Шаблон је познат. Примјенили су га на Косову и сада желе да га примјене и у РС. Ваша Република је на мети. Очигледна је намјера да се ревидира и потпуно одбаци Дејтонски споразум, са исходом ликвидације РС и успостављањем унитарне државе у којој би муслимани имали главну ријеч - оцијенио је, између осталог, Бисет.

стално морају да буду дежурни кривци за све оно што се на овом простору догађа, од самог почетка распада југословенске федерације.

Прије или касније, не само Срби, већ и други народи на западном Балкану, итекако ће имати разлог да жајале што су се одрекли одлучивања о својој судбини и

Џејмс Џатрас

- Приметио сам да многи житељи Балкана, а најалост, прије свега Срби, имају фаталистичку склоност да кажу- све је ово зацртано, уклесано у камену и само нам преостаје да сачекамо и видимо шта ће се десити. Мој одговор је - не. То је политичка борба и она мора да буде вођена политичким средствима. У овом тренутку, само једна страна води борбу. На америчкој медијској, јавној и конгресној сцени, Република Српска је блађена и клеветана - истакао је Џејмс Џатрас и упозорио да се премијер Републике Српске Милорад Додик свакодневно прозива као проблем, а да се нико из Републике Српске томе не супроставља и нико не презентује контрааргументе.

Џатрас сматра да је крајње вријеме да се предузме свеобухватна и стратешки осмишљена кампања, која би обухватала и лобирање и ПР и медијско - информативно дјеловање, уз јасно дефинисане циљне групе и тачке притиска, с циљем ефикасног супростављања оном што се сад догађа.

- Више нисмо у деведестима. Америка је далеко слабија у глобалним размјерама него што је тада била, а Русија и Кина су далеко снажније- оцијенио је Џатрас.

Говорећи о тежини посљедње резолуције

Конгерса САД о БиХ, он је навео да смо свјedoци смо координисане кампање на свим фронтовима - од медија, преко научних институција до конгресних резолуција и посјете потпредсједника Бајдена, са циљем да се поново да енергетски набој америчкој политици на Балкану. Конкретна амбиција свих тих активности, додао је Џатрас, јесте постепено гушење Републике Српске и стварање унитарне БиХ под муслиманском доминацијом. Природа тог пројекта одражава се у конгресној резолуцији која је усвојена акламацијом. Они ту резолуцију третирају као једну од коцкица у мозаику чији крајњи исход треба да буде ликвидација РС.

- Нема апсолутно никакву сумњу да је то крајњи циљ Вашингтона и чуди ме што ме људи често запиткују - да ли мислите да Вашингтон жели да промијени Устав? Ја мислим да их не занима ништа тако приземно. Закон је за слабе. Баш као што смо прекршили међународно право интервенцијом на Косову, баш као што смо прекршили међународно право признањем БиХ, која је илегално проглашена, тако ми сада нећемо бити спутани. Имајте у виду да Дејтонски споразум чак нема снагу резолуције Савјета безбједности УН, као што је Резолуција 1244, коју су сад такође игнорисале. То је, значи, политички споразум, за који они сматрају да може да буде

замијењен ако се успостави одговарајућа констелација политичких снага. У том случају, они неће околијевати да Дејтонски споразум баци у смеће.

О евентуалној демонстрацији дејтонске структуре БиХ, и разликама између САД и водећих европских земаља када је то у питању, Џатрас је између осталог рекао:

- Европљани, као што знам, нису баш храбри, али, с друге стране, нису потпуно глупи, као што видимо на примјерима противљења Њемачке и Француске покушајима прикључења Грузије и Украјине НАТО-у. Ако ствари постану озбиљна пријетња њиховим интересима, они имају начин да кажу "не" Вашингтону. Морамо створити услове кроз политичка средства и пропаганду, гдје ћете почети доводити у питање неке од изговорених лажи и охрабрити Европљане да кажу: "Гледајте, овдје је релативно мирно неко вријеме. Не желимо поново да отварамо Пандорину кутију, не желимо да нам Американци говоре шта да радимо".

Тренутно су мало попустљиви према Обама, али, ако се он буде понашао као Буш и почео свима да говори шта треба, а шта не треба да раде, мислим да је могуће да се Европљани супроставе. Али, то се неће десити само од себе - закључио је Џејмс Џатрас.

ФОКУС

Јелена Јурјевна Гускова, члан Сената Републике Српске

ПРОПАГАНДА УРАДИЛА СВОЈЕ

Члан Сената Републике Српске Јелена Јурјевна-Гускова изјавила је да би резултат научног рада о анализи дјеловања Хашког трибунала, коју спроводи Центар за изучавање савремене балканске кризе Института Руске академије наука, требало да буде затварање Хашког трибунала и пуштање на слободу свих заточених Срба

Јурјевна-Гускова, која је на челу овог института, у интервјуу за "Фокус" оцијенила је да је трагично што не постоји ниједна институција која контролише рад Хашког трибунала и додала да, ако већ политичари и званичне међународне институције не желе да покрену питање исправности досадашњег рада Трибунала, то треба да уради наука и струка.

Говорећи о недавно одржаном научно-стручном скупу у Москви, посвећеном раду Хашког трибунала, коме је била домаћин, Јурјевна-Гускова је истакла да је у раду конференције учествовало више од 30 стручњака из Русије, Србије, РС, Бугарске, Велике Британије, Канаде и САД, који су први пут подвргли анализи

правне норме на којима се заснива рад Трибунала, као и ефикасност и објективност његове дјелатности.

- Покушали смо да направимо анализу већ завршених процеса и оних који су у току и то по етничкој припадности оптуженика, по изреченој казни и примјењивању правних норми. Резултат нашег научног рада требало би да буде затварање Хашког трибунала и пуштање на слободу свих заточених Срба - рекла је Јурјевна-Гускова, која је специјалиста за историју југословенских народа.

Она је истакла да су догађаји у Сребреници, о чему се разговарало на том скупу и што је изазвало бурне реакције у Федерацији БиХ, оцијењени као веома важна епизода у ратном сукобу у БиХ, првенствено због тога што ови догађаји леже у темељу многих оптужби Хашког трибунала против Срба.

- Открили смо много нових чињеница, које смо представили јавности. То је само први корак, јер ћемо продужити истраживање. Проблем је можда у томе што смо на скупу јасно рекли да у Сребреници није било геноцида - рекла је Јурјевна-Гускова.

Она је истакла да је огромна грешка Срба за црно-бијелу слику о ратном сукобу на овим просторима, била слаба припремљености за медијски рат, док је друга страна итекао добро знала шта слиједи и како се овај рат води.

- Они који су припремали тај рат на

вашим просторима и који су ширили сукоб на Балкану, знају шта раде и које инструменте користе. Мало смо закаснили, а кад кажем ми, мислим на Русе и Србе, тако да заједничким снагама морамо исправљати те грешке - поручила је Јурјевна-Гускова.

Да је "пропаганда урадила своје" показује, каже Јурјевна-Гускова, да су након догађаја у Сребреници, Улици Васе Мискина, Маркалама 1 и 2, Срби почели да буду кажњавани.

- Сада, када те епизоде враћате и покушавате да докажете свијету да толико жртава није било, јасно је због чега се страна која је до јуче представљана као једина жртва сукоба, буну и негодује због свега тога. Због тога морамо на научној основи утврдити број, имена, презимена и националност жртава, али на свим странама, а не да се стално ослањамо на већ излизане приче о Србима као злочинцима и Бошњацима као жртвама - рекла је Јурјевна-Гускова.

Она је истакла да постоји још мноштво неријешених питања о ратним дешавањима, па би се тако требало поново позабавити Вуковаром, ратом у Словенији, затим Добровољачком улицом, "тузланском колоном", а све то тражи поновно разматрање са новим подацима, документима, доказима, на основу чега би могли да се донесу прави закључци о тим дешавањима.

НАТО бомбе и даље односе жртве у Братунцу

ПРОГНАНИ СРБИ УМИРУ ОД РАКА

Бројни становници подручја на које су током протеклог рата падале НАТО бомбе "обогаћене" осиромашеним уранијумом, првенствено они из околине Сарајева, имају великих здравствених проблема, а многи су већ и подлегли као жртве карцинома

Овим питањем, за сада без значајних рефлексија на међународно јавно мњење, бавио се и специјални тим Уједињених нација и спољнополитички комитет Европског парламента у Стразбуру, који је изразио „дубоку узнемиреност“ због проналаска осиромашеног уранијума у узорцима воде и тла као и изостанком деконтаминације. Домаћи стручњаци на овај проблем су упозоравали још давно, али је он, очигледно, „гурнут под тепих“.

Један од првих стручњака који су указивали на посљедице бомбардовања



Радићи

Бивши предсједник СО Хаџићи Ратко Радић и његова супруга Љиљана остатке пројектила којима је НАТО бомбардовао ову општину држали су у својој соби. Обоје су убрзо по доласку у Братунац умрли од карцинома, а исту судбину доживио је и велики број радника Техничко - ремонтног завода који је био највише на удару. Стручњаци ВРС 1988. године су испитивали радиоактивност у овом заводу и дошли до резултата о великој радиоактивности одређених предмета.

године, за неколико мјесеци, број становника у општини Братунац повећао се за више од два пута. Учила сам тада да су код доктора, углавном, долазили наши нови суграђани и да су медицинску помоћ тражили пацијенти са подручја Хаџића и других сарајевских општина - каже др. Славица Јовановић.

Међутим, код становништва са подручја Хаџића постојао је ризико фактор више, јер су ти људи били изложени бомбардовању НАТО авијације.

Свакодневне сахране, а понекад и

овдашњих људи и 90 избјеглица. Треба имати у виду да је број избјеглог и домаћег становништва био приближно једнак. Сљедеће године, на подручју општине било је седам хиљада избјеглица, а око 13.000 домаћег становништва. Број умрлих тада је био исти, 83 расељена лица и 82 локална становника - каже Јовановићева додајући да је 1998. године од карцинома умрло 27 особа од којих је осам домаћих становника, 13 из Хаџића и шест са других подручја.

Удио карцинома у укупној смртности становника Братунца те 1998. године био је скоро двадесет одсто, а старосна граница код умрлих почела је да се помјера надоље, јер су људи средње животне доби умирали и то углавном мушкарци. Ријеч је у већини случајева о војно способним лицима као и другима који су непрекидно били на подручју гдје је дејствовала НАТО авијација на простору Хаџића.

- Подаци показују да је 1999. године стопа смртности код избјеглица два пута већа у односу на домаће становништво, а код људи из Хаџића скоро три пута. Наредне године подаци су били поражавајући. Стопа смртности Хаџићана била је скоро четири пута већа у односу на смртност домаћег становништва. Те године у Братунцу је било око двије и по хиљаде Хаџићана и око 18 хиљада домаћег становништва и других избјеглица. Умрло је 105 људи, од тога педесет Хаџићана - каже др Јовановић.

Храброст

- Рат, без обзира којим се оружјем води, наноси огромне штете. Савремена ратна дејства остављају несагледиве посљедице на здравље свих који у њему учествују, а посебно на људе на чијем се подручју води. Здравствени радници не треба да траже кривца, нити да се баве политичком позадином проблема. Али, морамо увијек да будемо спремни, често и храбри, да својим знањем укажемо на опасност и да покушамо отклонити посљедице рата које трају годинама - каже др. Славица Јовановић.

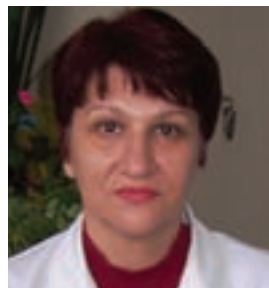
НАТО-а била је примаријус др. Славица Јовановић, специјалиста медицине рада у Братунцу, која је истражујући смртност становништва ове општине још 1998. године указала на сложену здравствену проблематику избјеглица, посебно са подручја Хаџића и других општина сарајевског региона.

Учесталост малигних обољења ове популације наводили су на сумњу да су фактори штетности у зонама ратних дејстава гдје су боравили могли да имају значајан утицај на здравље тих људи.

-Крајем 1995. и почетком 1996.

више њих у једном дану, навеле су др. Славицу Јовановић да прикупља податке о броју умрлих, њиховој полној структури и подручјима одакле су дошли у Братунац.

- Убрзо су се створиле три циљне групе: избјеглице, домаће становништво и људи који су дошли из Хаџића, код којих сам уочила учесталост обољења од карцинома. Већ 1998. године подаци су се претворили у препоставку да је стопа смртности избјеглица већа у односу на домаће становништво. Године 1997. умрло је 169 становника, од тога 79



Перица ВАСОВИЋ



Трагедија породице Балабан из Бихаћа

НЕВОЉАМА НИКАД КРАЈА

Када су се настанили у посавској равници у селу Марковић Поље надомак Брчког након што су избјегли из Бихаћа, чланови породице Балабан су мислили да је њиховим мукама дошао крај. Уз помоћ Владе Републике Српске, као и остале избјегличке породице из Бихаћа, обновили су порушене хрватске куће у овом мјесту 1997. године и добили рјешења о трајном смјештају, али....

- Мислили смо да смо се коначно смјестили, али проглашењем Брчког дистриктом, почела је деложација наших породица. Највећи проблем је што смо у обнову тих кућа уложили много новца, што нам до данас није надокнађено. Нисмо знали гдје ћемо, и сплетом околности, стигли смо у село Грбавицу код Брчког, гдје нам је поткровље дала старица Стана Игњић - прича педесетједногодишњи Мишо Балабан, који је био припадник ВРС у 15. бихаћкој бригади.

У неусловном простору живе Мишо, његова супруга Анка, те двадесетседмогодишњи син Саша и девентаестогодишња кћерка Нина. Невољама се, међутим, не неазире крај.

- Имао сам два инфаркта, а 2007. године констатована ми је Биргерову болест, уствари зачепљење крвних судова. Тада су ми одсјекли десну ногу, а

у јануару ове године и лијеву. Код друге операције утврдили су ми да имам и дијабетес, а супруга је доживјела два мождана удара. Нико у породици није запослен. Једино син, када има посла, иде да ради за дневницу, да би се могли прехранити. Наша једина примања су 57 марака, које супруга добија за помоћ и његу другог лица, то јест мене. Највећи проблем ми представља што живимо у поткровљу и на рукама сваког дана морам да пређем 30 степеница - прича овај бивши борац ВРС који нема новца за лијечење.

Да несрећа буде још већа, доктори су ми казали да је болест унапредовала, тако да ће му бити ампутирана и десна рука.

- Када старица Стана умре, вјероватно ћемо морати да изађемо. Имали смо стан у Бихаћу, али су наш захтјев за поврат негативно ријешили.



Добили смо од Фонда српске солидарности у Брчком плац у Марковић Пољу, успјели да ударимо темељ 2001. године, и стали. Даље не може - јада се Мишо Балабан чији су захтјеви да буде штићеник Центра за социјални рад у Брчком остали мртво слово на папиру.

Иако неке лијекова треба да пије три пута дневно, он то ради једанпут, јер како каже, важније му је да породици обезбједи брашно, а да за њега није ни важно.

Породици Балабан је потребна помоћ. Првенствено материјална. Сви који такву помоћ могу и желе дати, могу то учинити уплатом на текући рачун Мише Балабана **555-003-81412851-43** код Нове банке у Брчком.

В. САЈЛОВИЋ

ДОБРИ ОТАЦ ПАРТЕНИУС

Од 1992.године, солунски архимандрит Партениус посјеђује Републику Српску. Долази у 15 градова, по четири пута годишње и доноси новчану и другу помоћ грчких донатора, дјеци погинулих бораца и ратних војних инвалида. Данас ту помоћ добија 1.500 дјеце. Свако то дијете, четири пута годишње добије по 50 евра, те два робна пакета које им пошаљу донатори. Поред ове помоћи отац Партениус је посљедњих година крстио више од седам стотина дјеце погинулих бораца и РВИ широм Републике Српске. Тој дјечи су кумови били такође Грци-добротвори. Тако су, према ријечима грчког свештеника, створене трајне и нераскидиве везе између ова два братска народа



Када би постојала јединица мјере за хуманизам, па онда посебно јединица мјере за хуманизам према дјечи погинулих српских бораца у посљедњем одбрамбено-отаџбинском рату, онда би прво мјесто и титула апсолутног шампиона засигурно припала грчком свештенику- архимандриту Партениусу Махериотису из Солуна. Овај калуђер, родом са кипра, доказани је пријатељ српског народа у коме је он препознао невину жртву не само америчких и европских жреца догме капитализма и глобализма, већ и крваву жртву вампира новог свјетског поретка. Највећа жртва међу Србима, али не само међу њима, свакако су дјеца. И то је за архимандрита Партениуса био мотив новог, властитог искушења. Ријешио је да до краја свог живота помаже српским сирочићима, без обзира шта о томе мисле други, и без обзира на све препреке на које у старту или касније сви добротвори наилазе. За њега не постоји немоћ, не постоје границе, не постоје прописи и неразумне административне забране и баријере. Он увијек има рјешење. Чак и кад су у питању похлепни појединци из реда свештенства или лажни и поткупљиви миротворци. Он је у стању да превазиђе и оне амозитете који постоје према изопштеним људима као што су, рецимо, осуђеници, па чак и они са криминалном прошлосту, јер Партениус има своје аршине и параметре, свој посебни екуменизам, своје оправдање. Тако он већ двадесет година помаже затвореницима у Солуну, те са њима проводи готово сваки празник, мири их са свијетом и са Богом и моли се Створитељу за њихове грјехе, јер, како каже- „свако има право на другу прилику и да постане добар.“

-Моја прва посјета затвореницима десила се прије двадесет година и до данас радо обилазим те људе. Они су постали моји пријатељи и ја им помажем, јер ја сам можда њихов једини пријатељ-каже отац Партениос присјећајући се празника проведених у солунском затвору, гдје

брави 620 затвореника.

-Имао сам прилику да их упознам кроз дуге разговоре. Заједно служимо литургију, а и много славља смо организовали заједно.

Према његовим ријечима, већина ових људи је у затвору завршила углавном због пакла који се зове дрога.

-То су људи којима треба опрост, јер сви се они покају и кроз период проведен у затвору приближе се цркви и религији. Има пуно осуђеника који имају сиромашне породице. Ја помажем и њиховим породицама, као и њима самим. Најчешће им у затвор носим спортску одјећу, патике, папуче и ципеле, средства за одржавање хигијене... Нажалост, има случајева који изађу из затвора и након извесног периода, поново их затекнем иза решетака, али је много више оних који по изласку из затвора нађу прави пут и начин на који ће да наставе живот. То је потврда да свако заслужије још једну прилику у животу и да људи уз вјеру могу пребродити невоље.

Мисија оца Партениуса у Републици Српској дуга је 17 година. Досад је обишао готово све општине у Републици Српској и омогућио помоћ за преко 1.500 малишана. Најчешће и најрадије брави у Поткозарју, јер Приједор се још ратне 1992. године побратимио са солунском општином Неаполис гдје се налази и његова епархија. Овог калуђера сиједе браде, који неодољиво подсјећа на митолошког Грка Зорбу, видјела су и дјеца Србије, Косова, Андалузије, Јужне Африке...

"Све теже је наћи људе добре воље и међу мојим Грцима. Рецесија је, криза, народ тешко живи, а од рата је прошло много година. Уз то треба знати да су помоћ увијек давали углавном сиромашнији, јер богаташи ни тамо ни овде не помажу. Такав је живот, али то мене не обесхрабрује..."

Кад год је долазио у Српску отац Партениус је на себе преузимао обавезу да крсти српску дјecu. У правилу су то дјеца српских бораца, али све чешће он крсти и

другу дјecu без једног или оба родитеља и доводи им из грчке добротворе који се касније брину о тој дјечи. То се досад показало као нонсенс у овом поганом свијету, егоистичном и срачунатом, јер Грци су безброј пута показали да имају велико, огромно срце. И што је необично и ријетко-истрајни су у добротворству чак толико да то граничи са фанатизмом. Толико су добри да то понекад постиди све, па и оне који помоћ требају.

Према Партениусовим ријечима досад је крстио 718 српске дјеце и то сматра својим посебним успјехом. Наравно, то је он доживио као посебну почаст и то је оно што му помаже да долази поново, што га учвршћује у његовој мисији и даје му крила за нове изазове.

Међу онима који му помажу има људи који су одавно у пензији, па и таквих који у свом послу баш и нису могли да буду самилосни, као, на примјер, командант солунске полиције. Годинама је посматрао активност солунског калуђера, дивио му се и на крају придружио.

Хуманост, очигледно, нема граница, ни ограничења.

Грчки свештеник одлично познаје прилике у Српској. Зна да се још нисмо опоравили од свих несрећа, да је најтеже породицама страдалих и инвалидима...Зна да је најугроженија борацка популација- без посла и минималних услова за егзистенцију, скоро половина демобилисаних бораца пати од ПТСП.

-Вјерујем да ћете ви направити оно што желите, да ће Српска бити пристојно мјесто за живот. Ја сам са Кипра. Тамо је 1974 године био рат. Турци су узели аеродром, луку, индустријску зону, сва предузећа, 80 посто хотела. У року од три године економија се вратила на оно стање од прије рата - каже отац Партениус, кипарски Грк чија мајка је изродила 16-оро дјеце. Осморо их је на Кипру, а само један од браће је са Партениусом у Солуну. Сви живе неки други живот, само он је свештеник, али изузетан у сваком поглед

Нада Маркуц-Раниловић



Радомир Бабић, ратни војни инвалид из Приједора

НИШТА БЕЗ ПОМОЋИ РАТНИХ ДРУГОВА

У протеклом рату, Бабићу је страдала кичма, а имао је и мишију грозницу. Данас живи веома тешко, а ратни другови му помажу колико могу. Помогли су му да среди купатило, плати дуг за струју, дјеци купи књиге за школу...

Четрдесетдогодишњи Радомир Бабић из села Расавци код Приједора је ратни војни инвалид седме категорије. Повреде кичме је задобио на самом почетку рата, а касније је „зарадио“ и мишију грозницу. Бабић се и данас до детаља сјећа када је децембра 1991. године, на славонском ратишту настрадао спасавајући друга.

- Био је децембар, а да зло буде веће, били смо на непознатом терену. Одједном сам осјетио да губим тло под ногама и да падамо и ја и мој рањени друг са љестви на нашим раменима - присјећа се Бабић и вели да је тада ударио у огроман пањ и повриједио кичму.

Од тада су кренуле његове муке и честа боловања. То га, свакако, није спријечило да иде на ратишта са борцима Пете козарске бригаде све до 1995. године када је на градачачком ратишту добио мишију грозницу.

- Одлуком надлежне комисије добио сам увјерење да ми је кичма оштећена чак педесет одсто, а онда се десило да сам морао поново у болницу због посљедица мишије грознице - прича Радомир додајући да ни сам није био свјестан да ће ова болест оставити трајне посљедице на његово здравље. Најболније је, истиче, што ће временом љекари одлучити да његову инвалидност са пете смање на седму категорију.

- То ме је дотукло јер, нажалост, моје здравствено стање није ишло набоље, већ нагоре - не крије Бабић и показују хрпу лијекова које пије. Набраја да му ни бубрези више не функционишу како треба,

мишија грозница је оставила трага на рад срца, крвни притисак...

Како би се иоле вратио у нормално стање често је код љекара у нади да ће коначно оздравити. Због тих проблема, каже он, не смије дићи већи терет од десет килограма, па је свака његова активност смањена на најмању могућу мјеру.

- Не знам шта би да ми није било људи из борачке организације који су ми помогли да у својој кући направим купатило. Давали су ми повремено и једнократну помоћ, помогли да платим дуг за струју, да набавим књиге за дјецу и зато им хвала - вели Бабић и не заборавља поменути и директора његове фирме, приједорске Ливнице, који му је такође помогао. Боли, ипак, чињеница што још не може да се врати на посао, а радио је као бравар и вариоц. По новој систематизацији радних мјеста нема посла који би он са оваквим здрављем могао да обавља.

Радомир има супругу и двоје дјеце. Супруга нигдје не ради, син има двадесет година и по занимању је лимар, такође незапослен. Кћерка иде у пети разред основне школе. Породица живи од његове инвалиднине која износи 89 марака те примања које добија на име боловања.

- Нема шансе да са оваквим здрављем почнем било шта да радим. Због кичме носим појас, не могу дуго да сједим, а ни да возим ауто - јада се Радомир који, на крају, жели бити оптимиста и вјеровати да ће, ипак, бити боље.

Како је Младен Шубара, звани Исус, побиједио смрт

ТРИПУТ ВАСКРСАО ИЗ МРТВИХ

Невјероватна судбина је задесила Младена Шубару, горостаса из Чајничка, који је понио и надимак Исус. Не без разлог. Човјек је трипут био мртав, а и дан данас је живи?

Да живљи не може бити свједоче и његова два сина наследица које је добио након што је трипут избегао одлазак на онај свијет

Затичемо га у кући са супругом, која рјешава укрштене ријечи и с малишанима у уобичајеној дјечијој игри. Шубара, иначе два метра висок, прича нам о невјероватним дешавањима током деведесетих година и констатује да је избегао смрт, јер је физички био јачи од многих који се не би извукли из пакла кроз који је он прошао. Јак је, додаје он, као планина на којој је рођен.

- Нијесам трошио ни цигаре, ни кафу, ни алкохол, здраво сам живио и хранио се, а и здравија нам је овдје средина, па тако и зло није могло да ме побиједи, објашњава нам овај бивши ратник из Републике Српске. Септембра 1991. године лежао је Младен у мртвачници книнске болнице покривен бијелим чаршафом преко главе и с металном плочицом међу зубима. Отписали су га, само се чекала сахрана.

- Тај 1. септембар 1991. године био је мој посљедњи војнички дан у Книну. Сјутрадан је требало да идем кући у родно Чајничко из Крајине у којој је рат већ увелико трајао. Кренемо тог дана нас тројица у патролу и у једној кући крај Шибеника налетимо на гомилу пушака, експлозива, муниције...Кад

Д. Б.



смо изашли из куће, док сам прескакао неки камени зид, само сам осјетио да ме је нешто ударило међу плећке... Пробудио сам се на столу, у болници, покривен чаршафом преко

Одlikовао га Караџић

Шубара с поносом истиче да је носилац одlikовања које му је уручио бивши предсједник Републике Српске Радован Караџић.

- Нормално да ми је криво што је Караџић ухапшен из разлога што ће сада неки други да нам пркосе због тог хапшења. Није спорно, ако је човјек крив нека одговара, па био то ја или било ко други, али зашто нијесу похватили и оне друге?! А, емотивно, није ми било свеједно када је испоручен Хагу, то је сигурно. То је виша политика, а ми смо ситни као мрави и веће силе управљају свим дешавањима, констатује овај бивши ратник.

главе...Осјетио сам да међу зубима имам војничку металну плочицу... Таман кад сам се борио да онај чаршаф скинем с главе и вадио плочицу из уста,

у мртвачницу је ушла једна медицинска сестра, мислим да се звала Душица, и кад је видјела да устајем с оног стола, из мртвих, само што није пала у несвијест, једва се послјеповратила, присјећа се Младен дана када је први пут "васкрсао".

Пошто је устао из мртвих каже да је сазнао да је у окршају код Водица било доста мртвих и рањених војника, па су га заједно с њима пребацили у болницу.

- Прогласили су ме мртвим и оставили на столу да ме касније ставе у сандук, објашњава Шубара, који све своје сусрете са смрћу памти и по игри судбине, јер су се сви одиграли баш у недјељу.

Други пут је Младен рањен у недјељу, 31. маја следеће године.

- Зарати се и у Босни, и 31. маја 1992. године моју јединицу нападну Бошњаци... У жеку борбе, уђем у једну кућу и човјек ме дочека из засједе, пуцао је у мене, али није стигао да ме докрајчи, погодио ме је само у ногу... Спасио сам се, јер ме је војска дотад научила да преживим и у најтежим ситуацијама, препричава Младен свој други директни сусрет са смрћу.

Само што се потпуно опоравио од тешке повреде коју је тада задобио, Младен је доживио и трећи сусрет са смрћу. Било је то, каже, најцрња недјеља његовог живота у којој је за длаку остао на овом свијету.

- Крајем марта 1994. године кренемо на прве линије фронта ка Горажду. На неколико корака испред мене паде граната, која ме је раскомадала. Сви који су видјели шта се десило помислили су да сам мртав. Био сам рањен у обје руке и обје ноге, избушена су ми плућна крила, јетра, желудац... Чуо сам послјеповратом да ме је једанаесторо људи превијало, сакупљало дијелове мог тијела, ушивало, збрињавало. Избројали су тада на мом тијелу 45 улазних рана од гелера и Бог те пита колико још излазних... Причали су ми послјеповратом да сам изгледао као да ме је неко прислонио уза зид, испалио у мене два или три пуна оквира из аутоматске пушке, а ја остао жив. Пребацили су ме послјеповратом на ВМА и опростили се сви са мном, мало је ко мислио да ћу се жив вратити из Београда. Кад су ме љекари у Београду видјели онако избушеног као решето рекли су да су мале шансе да преживим. Четири мјесеца сам био прикован уз кревет. Кад су ме ранили имао сам 96 килограма, а из кревета сам устао са 60. Тек осамдесети дан

Сачувао сам образ у рату

- Послјеповратом пакла кроз који сам прошао, и дан - данас могу чисто срца да кажем да никога не мрзим. Никад нијесам жаљалио што сам био у рату, нити жалим због нечега што сам у том рату урадио. Мој рат је био војнички, чист као суза. Ја сам у рату сачувао свој и образ своје породице, да моја дјеца сјутра могу јасно и гласно рећи, било гдје да се нађу - да им је отац Младен Шубара.

сам узео кап воде, доктори су се чудили како се опорављам. Послјеповратом су ми рекли да би мало ко на свијету преживио такве ране, окончава своју невјероватну животну причу бивши ратник Младен Шубара, додајући да су га љекари на ВМА прозвали Исус.

И тако данас Шубара и даље корача стазама живих, а честа заигра и фудбал...

Ту сам да народ не заборави хероје

Коментаришући данашњи однос народа према својим херојима, међу којима је и он, Шубара не скрива разочарање, али и не одустаје од нове борбе - против заборав!

- Велика сјена данас пада на оне који су бранили своју земљу и народ. Ја сам активан члан Борачке организације Републике Српске, предсједник регије ратних војних инвалида из Старе Херцеговине и недам да херојска борба падне у заборав! Кад ме виде, не могу да ме забораве! Не промовишем себе, већ недам да падну у заборав они који су дали животе или били рањени у прошлом рату, каже Шубара.

- Данас сам ратни војни инвалид, пензионер. Живим пензионерски са супругом и два сина и поносан сам што сам бранио свој народ у рату. Патриотизам преносим и на своју дјецу. Учим их да буду српске патриоте, прави вјерници, да воле своје а да поштују друге вјере и неће бити на кривом путу, као што нијесам био ни ја. Кад би се све поновило, урадио бих исто, отишао бих у рат, констатује овај горштак, бивши борац који с поносом показује свој оредн за храброст "Гаврило Принцип".

Пренесено из "Ревии Д"

ДРАГАН МАРКОВИЋ КРЊО

ЛЕГЕНДА ТРШИЋКИХ БОРАЦА

*Из правца Бијељине према
Зворнику скрећемо спредним
путем кроз засеок Бријесницу
и не занјући да је и тај пут
асфалтиран. Становници
тог засеока кажу да је то
Крњин пут. А, Крњо, Драган
Марковић, ту је рођен и
одатле је први стао у борачки
строј Тршићана*

Био је први председник мјесне организације Српске демократске странке и на челу колоне кренуо је у бој за народ свој, за одбрану Зворника и свих околних села и заселака. Као што се борио храбро, и смјело јуришао на злогласне муслиманске србомрце, за кратко вријеме активности у странци и ратовању, Крњо је успио становницима свог засеока Бријесница, даривати и асфалтни пут и не знајући да неће жив дочекаати ту срећу и радост да подијели са својим Бријесничанима и Тршићанима.

У Тршићу на Водичишту, или како народ Тршића каже Молитвишту, православном свetišћу, гдје се вијековима молило и света водица дијелила у славу жита и поља, а увијек друге недјеље послје Петровдана - ту је знамење историје ратовања Срба.

Под старом липом бијаше камени споменик ограђен дрвеним тарабама, а на њему је писао: "Данило Вуковић, српски добровољац, погинуо на Добруци 1913. године...", у Другом балканском рату. А онда су Тршићани крај тог споменика подигли гранитни споменик да се вјечно памти име тог Србина.

Ту је још неколико гробова палих Срба у Другом свјетском рату, чувени Цвијан Чалмић, који из рата изађе жив



и здрав али паде некако чудно, кажу од метка из пушке извјесног одметника Мусте који је педесетих година прошлог вијека осветнички погубио неколико Срба у околини Зворника, а у Тршићу је тројицу убио. До Цвијана су гробови Николе Зекића, Боје Бојића и Вује Крстића палих у НОР-у. Зарасло је и осам гробова њемачких војника на јужној страни Водичишта.

У односу на број становника, Тршић је дао много више погинулих бораца него многа друга мјеста Зворника, па и Републике Српске:

Марковић Јове Драган, Марковић Миливоја Милан, Батић Драге Петар, Аћимовић Здравка Страхиња, Кулић Јована Гојко, Крстић Цвјетка Душан, Лукић Николе Драго, Лукић Николе Спасоје, Лукић Вукашина Раденко, Лукић Милована Симо, Лукић Милана Милорад, Максимовић Цвјетка Рајо, Максимовић Петра Винко, Мирковић Марјана Миле, Мићић Ваје Мићо, Зекић Василија Милорад, Зекић Марјана Симо, Ристић Ристе Мирко, Стевановић Недјељка Петар, Стевановић Милинка Милорад, Вукотић Марка Брано, Васиљевић Михајла Милан, Јовановић Марка Станко, Зеленовић Ђорђа Маринко, Лукић Жарка Бојо. Двадесет и пет је погинулих Тршићана, а иза двадесеторице њих остало је четрдесет

троје сирочади.

На челу Тршићана је био Драган Марковић Крњо, а није било битке и окршаја у којима није ишао испред својих бораца, нарочито се истичући у борбама за одбрану Зворника и околних села. Крњо је био цијењен и омиљен вођа Тршићана, неустрашиви борац. Снагом свог lika уливао је снагу и храброст свим својим борцима. Храбрио је недовољно храбре, а смиривао страсти оних који су то превише били.

И све то до два дана пред свој 41. рођендан, 8. октобра 1992. године када је погинуо. Муслимани су били обучени попут српских бораца, тако да су наши бпрци испрва стали, а непријатељ искористио забуну и први осуо паљбу. Када су консолидовали редове, борци су ликвидирали Марковићевог убицу.

О његовом лику касније је писао командант Марковићеве јединице Драган Петковић.

- Све се збило на подручју села Пантићи, Клиса и Шетићи, када су на чету војне полиције напали изненада припадници специјалне диверзантско - терористичке групе "Џамијски голубови" и у даљим борбама српских бораца чете војне полиције, захваљујући одважности и храбрости бораца међу којима је био и Драган Марковић и други борци спасен је Зворник и околна српска села - рекао је Петковић.

У књизи "Тршић", аутора Михајла Мике Зекића (1996.) између осталог се наводи да су у протеклом рату најожаловљеније двије мајке Милке. Милка Ристић је изгубила сина јединца Мирка, брата Марка Јовановића и сестру Винку, а Милка Лукић је остала без синова Драге и Спасоја.

Тршићани добро памте и многе мјештане који су током рата помагали борце и становнике Тршића, када је у селу владала неимаштина. Зекић наводи да ће у сјећању остати један од имућнијих људи овог села Јован и његов син Будимир, који су много учинили у збрињавању угрођених ппородица и бораца Тршића. Душко Аћимовић је из Швајцарске стизао скоро сваког мјесеца да би посјетио угрођене породице и борце на ратиштима. Перо Јовић Ранкић је са пензијом зарађеном у Њемачкој и додатним радом помагао својим Тршићанима колико је могао.

Митар ПЕЈИЋ

Већ дуго на просторима зиратне Босне влада силецијски однос по систему „припреми сторију о злим Србима, уради злочин и отпужи Србе!“!? Савезника и србомрзаца напретек, али за дивно чудо у јавности никада више приче о љубави, правди, толеранцији и суживоту!? Треба ли рећи - и никада мање тога! Знамо и зашто. Давно је наш народ рекао: „ко о чему, курве о поштењу“. Важи то и данас иако је као неписано правило уведено у Другој Југославији. А, ето, данас живи као аксиом у зиратној Босни.

Тако је настао и рат. Прво су проралили „институти“ у Америци, сви криминалци, бездушници и бездуховници се ујединише, употребише сва сокоћала и силоваше нас генерално и без изузетка. Гурнуше нас у рат, али тек пошто су претходно означили кривце и распоредили крвнике и жртве. Без таквог распореда не би ишло. Не би се могло ратовати, без измишљених злочина и џелата не би се могао сатанизовати читав један народ. Тако то ради нови свјетски поредак, тако то раде моћници. Тако им се може. Сва хипокризија, јаловост, сила и злоба новог свјетског поретка, који произведе код нас рат, а и надолazeћу највећу свјетску кризу, сручи се на народ, на оно мало преостале српске сиротиње чији број ни за со не би био довољан осталом свијету. То јесте срамота и немоћ силника, али то јесте и дуга, предуга мука и за јаче од нас. А најгоре је то што су они у свему томе нашли своје „делегате“, своје извођаче радова, своје миљенике и штићенике. Па њих гурају у ватру, њих гурају на нас. Како у рату тако и сад. По цијену нестанка једних или других, а можда и свих нас у овој зиратној Босни.

Неко је већ давно осликао сву босанску стварност у једној реченици: „Босна је сиромашна због тога што су њом стотине година владали Турци, а несретна што половина њених становника мисли да су Турци и то онакви каквих вјероватно никада није ни било у Турској!“. Зато је и било могуће све то закувати, па ижи тако далеко са злочинима и силованима да то превазилази сваку могућу математику. То, колико је измишљено силовања то се не би могло постићи чак и да се уопште није ратовало, већ само силовало. И то на акорд. Али, и то су прогутали они који су морали прогутати да се направи Хашки трибунал, да се сатанизују и суде Срби, да им се разбије држава и да се праве неке нове, које никад нису постојале и које се не могу одржати. Јер кад није прочла илузија у великом паковању, како ће ова у малом!?

Елем, добили смо то што смо добили. Кажу по Дејтону и Паризу. Кажу добили смо мир. А добили смо и Високог представника (читај протектора), демократизацију (читај силовање једног народа) и чудну редаљку. Сваки Високи се сврстава са Бошњацима и дисциплинује Србе. Србима се суди за геноцид и

истовремено се врши геноцид над истим (један од елемената геноцида је и планско вођење политике тако да се укине воља за рађањем и да способно становништво једног народа нема наде и спас налази у исељењу). За чудо свијета свијет је слијеп на чињеницу да се Срби од сваког Високог кажњавају, понижавају, омаловажавају и да се у Босни гради држава у којој су Срби само формално и привремено, а прави систем функционише беспрекорно и паралелно.

Зашто Бошњацима и Хрватима треба Високи, стране судије, стране агенције? Па одавно знамо да је то тај паралелни систем, коме је главни задатак чишћење БиХ од Републике Српске и од Срба.

Паралелна врхушка се одавно понаша фундаменталистички и агонски: све је ово наше, све мора прво бити наше па ћемо ми давати Србима. Ми смо газде и само да очистимо обећану земљу од Срба, све ће бити у реду.

Само слијеп не види ово и остале подвале као што су: нуди се грађанско друштво са већинском и апсолутном влашћу једне нације (мајоризација); секуларна држава са јаким вехабијским покретом и примјеном шеријетског права и слично. И то подржава Високи и спроводи паралелна власт у БиХ.

Концепт фамозних регија по Сулејману је

Силованање у главу...

следећи: Федерацију БиХ смо потпуно етнички очистили и створили исламску чисту територију, а сада треба направити регије тако да се мултиетнички дијелови РС припоје етнички чистим али са благом исламском већином у свакој регији. Свијету приказати како је то сада мултиетничка БиХ, придобити наклоност свјетских моћника и за неколико година етнички очистити цијелу БиХ. Најважније је наговорити Србе да сами укину РС, направити регије којима припојити слабо насељена подручја РС на источном дијелу и српску већину сабити и претворити у релативну мањину, тако што ће се формирати Бањалучка регија од цијеле западне БиХ. Да је којом срећом у западној РС више Срба, припојили би тој регији и предграђе Сарајева, само да се полстигну три циља:

1. укинути Републику Српску,
2. одвојити наизглед већински српску Бањалучку регију од Дрине и Србије,
3. окружити Србију са цијеле западне стране већинским исламским регијама, ради даље експанзије.

Ако се ово ни по чему не види, погледајте само Мостарску регију. Који су принципи узимани у обзир и коју жртву подноси Сулејман, само да би одвојио Србе од Срба? Није Сулејман пуно ни да се одрекне излаза на море, само да то укине и Србима укидајући двоентитеску БиХ, а он има излаз на море преко будуће исламске државе у Европи, која треба да се протеже од Босне до

Албаније, преко Косова и Санџака? Већ је одавно у ријечнику босанских политичара све мање присутна ријеч Херцеговина. По Сулејмановим регијама и не постоји (даје се Хрватима) и остаје само Босна. Зна Сулејман да ни Турској није сметала млетачка и дубровачка територија уз појас Јадрана, и да су приоритети Београд и Беч. Беч је дрхтао када је био паша у Травнику, а Сулејман би тако радо био нови травнички паша. Уосталом је он тако и почео каријеру: преговарао је са Србима у Шамцу и истовремено наоружавао муслимане и спремао се за погром истих и стварање етничког чистог Шамца. За њега је цијела БиХ Шамац. Тада је погријешио, али је сада мудрији. Ми Срби смо посебна прича.

Узалуд нудимо праведно рјешење криза у БиХ, узалуд трпјесмо и трпимо, узалуд све, ми смо криви. Када дође од наших иницијатива, деси се Пруд, Бања Лука, али онемо ко влада зиратном Босном то не одговара. Не уклапа се. Њихов циљ се измиче. Шта са Србима, шта ако пристану, ако не скапирају да су они ти који дају, а не оно који нешто требају добити. Опасна је то игранка сарајевских чаршијаша. А посебно тај покушај да нам они бирају представнике. Шупља је то прича. Агонска, беговска, позната од прије.

Да није никоме стало до живота у БиХ, а

камо ли до суживота, види се по томе да само за пар дана, од Пруда до Мостара, све се

сруши и падоше кривичне пријаве у држави за коју се не зна ко њоме влада, и чији је шта у држави без ауторитета и приоритета. Замисли, таман знамо шта хоћемо и шта нам је приоритет, а оно испаде да је приоритет премијера Српске и његове сараднике стрпати у истрагу пар године, још више етнички очистити Босну. Приоритет је рећи раји да су они раја и да су њихове вође наше „судко месо“! И шта нам је чинити? Шта нам је остало и шта то опет потцењују двије главе овог троглавог чудовишта, што се Босном зове?

Просто: остао нам је грађански отпор, отпор цивилног друштва Републике Српске, отпор, јер нам разнесоше душу и избезумише нас лажима од мисија у рату, Дејтона, Париза, Пруда, Мостара и ко зна колико још имају у плану спрудова и јама за Србе?

Отпор свих удружења и цијелог невладиног сектора, свих мислених и свих интелектуалаца, радника и пољопривредника, отпор паралелној политици и паралелној власти! Отпор свих због понижења и омаловажавања наших институција, наших изабраних и наших делегираних. Отпор и осуда суђења, оптужба оптужбе и тужба за тужитеља! Ово што се дешава у БиХ је највеће легално и јавно етничко чишћење једног народа од стране такзоване међународне заједнице и исламског фундаментализма.

Анђелко Анушић

“ПРАВО ПИШИ СОЛ

(Славице Гароња-Радованац: *Српско усмено поетско наслеђе Војне Крајине у записима 18., 19. и 20. века*, “Чигоја”, Београд 2008)

Своје вишегодишње научно бављење (где су беспрекорна зналачка упућеност и прилежност, и искрена, посвећеничка, бесребрена родољубивост били у истој руковети) српског усменог песничког корпуса са, географски затурене, несталне и изоловане, а историјски ветрометне бивше Војне границе, Славица Гароња-Радованац маестрално је крунисала у обимној студији (599 страна, велики формат!) под насловом “Српско усмено поетско наслеђе Војне Крајине у записима 18., 19. и 20. века”. Реч је, како ауторица наводи, о прерађеној и допуњеној докторској дисертацији одбрањеној 7. јула 2004. године на Филолошком факултету у Београду.

Већ у свом уводном тексту (Приступ) Славица Гароња Радованац – осим што прегледно и уверљиво, сажето и лапидарно презентује широку тематску типологију/палету и карактер (сукус) свога дела, и износи властити научни цредо који је научној јавности из ове области добро познат – она наводи и неке неугодне, а неоспорне чињенице (које стоје и данас) о томе зашто је, све до новијег времена, било научно занемаривано и багателисано богато, а разнородно српско усмено поетско наслеђе Војне Крајине које спада у најлепше странице нашег народног усменог песništва, ако није и најлепше.

“...Док су класичне бечке Вукове збирке до данас остале мерило према коме се свеколика српска народна поезија сравњује, дотле је сва усмена грађа бележена након Вука, углавном остајала у сенци научног интереса, најчешће и необјављена до наших дана (укључујући и добар део саме Вукове рукописне заоставштине који је такође дуго делио ту судбину)...”, написаће ауторица, и истаћи:

“...Штавише, бројне су регије којима Вук није никад лично прошао и које су самим тим остале запостављене, како у домаћој, тако и у европској рецепцији српске народне поезије, у свом времену, али и у будућности. Ту се у првом реду мисли на богато фолклорно наслеђе Босне и Херцеговине, затим бивше Војне Крајине дуж Славонске границе до Банатске крајине, као и простора Источне и Јужне Србије са Косовом и Метохијом, о чему сведоче записи сакупљача регионалних збирки, настајали нарочито од краја 19. века, па до друге половине 20. века. Из њих се на први поглед може увидети да је на целокупном српском етничком простору у подједнаким условима цветала и одржавана уједначена класична усмена песма, са локалним обележјима, а која није имала срећу да се нађе не само у Вуковим збиркама, већ ни у штампаном облику пред својевременим лицем јавности. Овај рад ће стога, покушати да одговори на део тог задатка – усмеривши се на један од наведених региона, који се изузетно богатом архивском грађом, као и штампаним збиркама, али и живом усменом традицијом све до позних деценија 20. века, показао као изразито разуђен усмени басен српског усменог певања, а у обрнутој пропорцији са научним интересом у којем је био маргинализован и готово непознат све до нашег времена. Реч је о подручју бивше Војне Крајине, више од четири века основној маркационој линији не само између две царевине – Отоманске и Хабсбуршке – већ и раздеоној граници две цивилизације (хришћанске и исламске), на којој је своје вековно уочиште и обитавалиште пронашла немерљива маса избеглог, исељеног српског

становништва из централних зона Балкана (од западне Србије, преко Херцеговине, Босне до Далмације) са историјском судбином која му је управо дописана у нашем времену. Граница као простор неминовног преливања утицаја, варирања и етничких модификација, изнедрила је и засебан менталитет српског крајишког, граничарског становништва, у чему је важно место припадало управо усменој песми. Перманентно насељавајући пусте пределе Лике, Баније, Кордуна, као и (преко Саве) Славонску границу са Сремом (све до Банатске крајине), Срби граничари опстају на историјској ветрометини, под различитим притисцима и именима у етничком и етнографски препознатљивом комплексу и после званичног укидања Војне Крајине (1880), да би кроз распад Југославије (1991-1995) прогоном из Хрватске, готово у потпуности са овог простора тог народа нестало...”

РАНИ ЗАПИСИВАЧКИ РАДОВИ Ђ. РАЈКОВИЋА И Н. БЕГОВИЋА

Говорећи о разлозима појављивања великог броја сакупљача расутог, а непознатог и непроученог српског усменог поетског наслеђа на тангираним подручјима (поготово на простору Војне Крајине – ауторичиној научној генеричкој зони, да тако кажемо), дакле о плејади Вукових следбеника-настављача, Славица Гароња Радованац ће утврдити:

“...Под утицајем Вуковог рада и славе његових збирки у Европи, као и у полетном прогласу Уједињене Омладине Српске (1866), а нарочито на позив две новонастале националне академије (ЈАЗУ у Загребу /1882/ и СКА /1887/ у

ДАТЕ НА ВОЈСКУ”

Београду, као и две Матице = српске и хрватске) о сакупљању “народног блага” где га још има, на тлу Војне Крајине појавио се читав низ сакупљача – Вукових следбеника, ентузијаста и националних српских родољуба (махом свештеника и учитеља), који су независно један од другог и у различитим регионима Крајине, приступили прилежном сакупљању превасходно народне песме, али и остале усмене грађе. Веома мали део те грађе је одмах и објављен (што је недвосмислено утицало на предрасуду да ту и нема развијене усмене песме), а највећим делом она је остала у рукописним збиркама у наведеним институцијама (САНУ, Матица српска, ЈАЗУ, Матица хрватска)...”

Многи од ових сакупљача бејаху родом са војнокрајишког (војнограничарског) тла, али међу њима је било и оних Вукових следбеника са других простора ономадног јужнословенског дела Балкана које су професионална обавеза или неке друге околности довеле у ову пограничну аустријску провинцију, претежно насељену српским становништвом. Најранију сакупљачку делатност у Војној Крајини, како наводи ауторица, обављају Ђорђе Рајковић (подручје Пакраца и Дубице у Славонији, 1866-1869) и Никола Беговић (Лика и Банија, 1842-1885) који једини своје радове делом и публикују. Њима ће се доцније придружити и бројни други прегачи, о чему ћемо касније говорити у овоме тексту.

Напомињући да је “Вук превасходно био антологичар српског усменог песништва (па и њен редактор)”, а да су његови доцнији, овде спомињани и третирани следбеници и настављачи сакупљали (сабирали) то песништво у његовом

интегралном виду, и оцењујући то, из угла ауторке, као “драж грађе споменутих сакупљача” – ми бисмо скромно додали да је то, у неку руку, била и њихова предност. Показују то, у свој својој раскоши мотивског разноразја и његовим чудесним модификацијама и мутацијама, као и неразлучивим везама са основним мотивацијским језгриштем Вукових класичних песмарица, управо њихове за живота објављене збирке песама, а можда још више и оне рукописне, у оставштини, које су, неке најтемељније од њих, превасходном заслугом и приређивачко-редакторским старањем саме Славице Гароње-Радованац и неких ретких, других аутора – угледале светлост дана у наше време. Да се и не говори о томе да још велики део те оставштине (и друге фолклорне грађе) чека пажљиво ишчитавање и публиковање, на што је посебно упозорила ауторка студије “Српско усмено поетско наслеђе Војне Крајине у записима 18., 19. и 20. века”, која је готово целу ту огромну и разнородну оставштину прегледала у њеном рукописном руху и “унапред” прочитала (прокоментарисала оно навредније и најзначајније у том корпусу) за нас читаоце, што је један од значајних доприноса ове њене студије. “Драж грађе споменутих сакупљача” огледа се, понајпре, у феномену варијантности и формулативности крајишког усменог поетског репертоара на нивоу мотива, односно на узорку једне песме у различитим регијама Војне Крајине, истиче ауторица и наставља: “...Самим тим усмена грађа сакупљена на простору Војне Крајине представља овај простор као заокружен и репрезентативан узорак басен за изучавање српске усмене песме у њеном изворном тренутку

постојања и записивања, али и њене природе и поетике уопште...” Могло би се додати да се големи усмени песнички корпус на Војној граници канда самоуспоставио као самосвојан и заокружен мотивско-тематски, стилски и естетски систем, са обиљем истраживачких изазова и научних тумачења до дана данашњих.

КАБИНЕТСКО ТУМАЧЕЊЕ В. Ј. МАРАМБОА

Када говори о “изузетном присуству усмене поезије на тлу Војне Крајине”, (а реч је о превасходно лирском и баладичном усменом циклусу) ауторица с правом потенцира “тврдо” и постојано усмено колективно памћење Срба граничара као основни разлог тога присуства, не изузимајући из вида ни неке друге околности (културна изолација, изопштеноост од “урбаних (католичких) центара и утицаја”, претежућа, рурална планинска постојбина Крајишника, и с тим у вези традиционални, патријархални облици и форме живота). Кад се све ово има у виду, ауторици се, логично, поставило неизбежно и оправдано питање: “...зашто овако богат и очуван фонд усмене поезије, па и шире фолклорне грађе српског народа са овог простора, није раније изучаван и обнародован у склопу националних академија где је био похрањен (САНУ и ЈАЗУ) више од једног века? Њен одговор је недвосмислен и трпак, за неке очи и уши можда неочекиван и неугодан: “...Без непосредног познавања ових терена и народа који на њему живе, без студиознијег увида у саму грађу, неки од наведених сакупљача са простора Крајине, добили су у кабинетском тумачењу једног од

сарадника САНУ (В. Јовановића Марамбоа) проблематичну етикету да су плагијатори усмене поезије, чиме је самим тим и њихова сакупљена грађа за дуго стављена ад алта. Један од циљева овог истраживања јесте и да се рашчисти са овом хипотеком која је дуго стајала, како на целој Етнографској збирци САНУ, тако и на грађи која је предмет нашег непосредног интересовања, а одговор ће показати сами резултати нашег истраживања. Најзад, свакако да непроученост српског усменог корпуса у оквиру бивше Војне Крајине, лежи и у чињеници геополитичког положаја ове области кроз историју, на којој су се одвајкада сучељавали различити историјски и црквени интереси. Чињеницом да је овај простор још од потискивања Турака (под Бечом, 1683), био од непосредног интереса за аустријску круну, као изразита католичка интересна сфера, српска гранична популација, нашла се стога вековима у својеврсном егзистенцијалном процепу: на граници према Отоманској империји, из које су избегли, а на територији Хабсбуршког царства коју су кроз векове насељавали, у условима такође сурове егзистенције (ратовање за царске интересе, али и перманентни рад католичке уније) “претопио” је, нема сумње, и један знатан део православне (српске) популације у католичко становништво, које је тиме пренело и своју усмену традицију у нов оквир и под хрватским именом. Тиме се може објаснити присуство песама из српског граничарског репертоара и њихових варијаната у хрватским збиркама, насталим на истом простору и у истом времену. Но, док је Матица хрватска (њени бројни сакупљачи 19. и 20. века), у склопу хрватског националног програма, углавном одмах и објавила сву своју (одабрану) рукописну грађу (где су коришћени и извори српских сакупљача који су слали своје збирке Матици хрватској, као и муслиманска епика, у колекцији Хрватских народних песама (1892-1942), то се, како смо укратко скицирали, са

српским усменим корпусом у архивској грађи са истог простора, углавном није десило ни до данас. Иако је о колекцији Хрватских народних песама и њеној вредности већ изнето меродавно мишљење аскадемика Мирослава Пантића, њом је у хрватској науци постигнут суштински (политички) циљ. Већ од краја 19. века систематизована и понуђена на увид јавности као хрватска усмена књижевност у штампаном облику (на коју се често ослањала у цитатима и српска наука), колекција ХНП је такође послужила јединственом програму обједињавања хрватског националног и културног (језичког) простора, чему је, не малу улогу у тренутку хрватског националног препорода одиграла и народна књижевност на штокавској (ијекавској) основи. Задатак овог рада биће стога, да се барем делимично попуни празнина готово стогодишњег небављења српске науке једним делом сопственог усменог наслеђа...”, подвлачи Славица Гароња Радованац.

ОСНИВАЊЕ ВОЈНЕ КРАЈИНЕ 1530 г.

А сада је ред да се каже и која реч из историје Војне Крајине или Војне границе. Стварање ове регије, пограничне аустријске бедемне, кордунско-карантинске провинције, у потпуно испражњеним просторима Хрватске и Славоније, уз границу са Отомаском империјом, започело је, према историчару др Војину Дабићу (студија Војна Крајина/Карловачки генерелат 1530-1746) досељавањем српских ускока у околину Жумберка (тзв. Бела крајина) око 1530. године. Војна Крајина је имала преко милион становника, претежно, како смо већ напоменули, српске православне вероисповести. Била је то засебна, аутономна област са чврстим прерогативима државе у саставу аустријског царства, самостална и потпуно интересно, административно-управно и политички одвојена од грађанске власти цивилне Хрватске (Каптола) и уопште цивилне власти аустријског

вилајета. По вертикали и хоризонтално, била је војнички потпуно организована. Њоме је управљао Ратни савет у Грацу. Крајишници који су на ово подручје избегли или добровољно досељени-пресељени са босанскохерцеговачког тла под Турцима (и не само са овог простора), добијали су статус слободних сељака (ослобођени од феудалних намета – корисници и повлаштеници тзв. ускочке слободе) а узврат су вршили војну службу, бесплатно, у одбрани хабсбуршке царевине и срца европске хришћанске културе од исламског продора и утицаја. Осим тога, ратовали су и широм те исте Европе за војне, политичке и друге интересе аустријске царевине. Војна Крајина је званично развојачена (укинута) 1881. године.

Уводећи читаоца у свој темељи, исцрпан рад о српском усменом поетском наслеђу Војне Крајине, о бројним познатим, (полу)заборављеним или сасвим непознатим сакупљачима, о штампаним збиркама, као и о богатим изворима и архивској (рукописној) грађи-заоставштини која чека своје изучаваоце и издаваче, о импозантном лирском и лирско-епском репертоару (баладе и романсе), о врстама и жанровима песама и њиховим структурним мотивима (лепеза мотивацијских варијација!), Славица Гароња Радованац читаоца најпре упознаје са фолклорном баштином Срба Војне Крајине, Славоније и Срема у делима путописаца и етнографа 18. и 19. века. С обзиром на то да је тангентно подручје већ било под хабсбуршком круном, и самим тим (одвајкада) у интересној сфери аустријских царева и велможа, шпијуна и жбира – отуда управо и највеће интересовање, од стране и из пера њихових “службеника, и мисионара, племића и пограничних чиновника” за живот, друштвене, културне, историјске и политичке прилике на подручју Војне Крајине. Од радова ове врсте из пера домаћих аутора, Гароња-Радованац с правом издваја сјајну етнографску студију (прву такве врсте у оно време,

и уопште у нас) Спиридона Јовића (Етнографска слика Славонске Војне границе) написану на немачком језику и објављену у Бечу 1835., а коју је за прво српско издање превео Страхиња К. Костић, док је наша ауторка ово дело за штампу (2004) приредила и поговор написала. Уз бок овој студији стаје, наравно, и незаобилазан етнографски рад Николе Беговића (1821-1895) Живот и обичаји Срба граничара (објављен у Загребу 1887). Не може се никако заобићи ни тротомна монографија Манојла Грбића Карловачко владичанство, чије је репринт издање у целости објављено 1990. године у издању СКД “Сава Мркаљ” у Топуском. Овај знаменити владика, осим што је описао живот и обичаје верника у својој епархији, дотакао се, у великој мери, и уопште живота Срба у ономадној Хрватској, и у научним круговима се сматра да је овим радом у извесној мери допунио рад Николе Беговића.

ЕРЛАНГЕНСКИ РУКОПИС

Кад је реч о првим, најстаријим рукописним траговима (записима) народних песама на тлу Војне Крајине, то челно, повлаштено место припада тзв. Ерлангенском рукопису, најстаријем зборнику јужнословенског десетерачког усменог песништва с почетка 18. века. Сматра се да је настао 1720. године, дакле стотину година пре Вукових записа наше усмене поетске баштине, те да је записан и настао управо на подручју Војне Крајине. Претпоставља се да је његов творац (записивач) могао бити неко од аустријских или немачких службеника. Овај рукопис је пронађен, случајно, 1913. године у универзитетској библиотеци у немачком граду Ерлангену (по коме је добио и насловну одредницу), а објављен је код нас у тзв. дипломатичном издању 1925. године у Сремским Карловцима (Српска краљевска академија, зборник за историју, језик и књижевност српског народа). Ово издање је приредио, с исцрпним предговором, др Герхард

Геземан. О Еерлангенском рукопису, у коме “...највећим делом доминирају епске и лирско-епске песме, са нешто мање лирских песама...”, створен је позамашан литерарни опус, подсећа Славица Гароња-Радованац. Оно што је битно за овај рукопис, јесте чињеница да су се многе народне усмене песничке творевине које су у њему сачуване – нашле касније (посредством колективног народног памћења) и у Вуковим класичним песмарицама, као и у штампаним или рукописним збиркама поствуковских сакупљача и записивача усменог песничког наслеђа са тла Војне Крајине – било да су пренесени у изворним или варијантним (модификованим) облицима (гледано са становишта мотивске сигле).

Централни блок, кључно место у својој монографској студији Славица Гароња-Радованац посветиће, дабоме, сакупљачима (записивачима) српског усменог поетског наслеђа Војне Крајине, њиховим објављеним и необјављеним збиркама, жанровској палети, мотивацијском изобиљу, варијантним и формулативним видовима и обрасцима овог блага. Како смо већ на почетку рекли, родоначелници сакупљачке делатности су Ђорђе Рајковић и Никола Беговић “...Њима ће се нешто касније придружити и Манојло Бубало Кордунаш који са подручја Горња Крајина (Банија, Кордун) такође објављује неколико збирки неједнаког квалитета (1891-1897)...”, истаћи ће наша ауторка у своме приступном уводу, и наставити: “Тек рукописна оставштина два најагилнија сакупљача са тла Западне Славоније (Милана Обрадовића и Симе Милеуснића) доноси сав раскошни увид у стање усмене песме на просторима Славонске границе, на самом крају 19. века и на почетку 20. века. Сем наведених пет сакупљача, којима су посвећена и посебна поглавља, за наше истраживање рамотрене су и све појединачне штампане и рукописне збирке које су настајале на овоме простору: Бранка Мушицког

(“сремска војничка крајина” 1875), Владимира Красића из Лике (1880), рукописна збирка Јована Воркапића са Баније (1890), Николе С. Кукића из Горње Крајине (1898), Григорија А. Николића из Срема, Лике и Баније (1888, 1889), Владана Арсенијевића из Банатске крајине (1900), Милоша Шкарића (сремска села под Фрушком гором, (1910), Драгољуба Алексића (Личанке, 1932), као и збирке настале у последњим деценијама 20. века са Кордуна (Станко Опачић), односно из Западне Славоније (Славица Гароња, 1987)....”

Све ће ове збирке, штампане и нештампане, Славица Гароња-Радованац темељито (од песме до песме) компаративно описати и научно валоризовати, са исцрпним увидима у раније изречене вредносне судове и истраживања о њима, као и са бројним, пажљиво одабраним, репрезентативним песничким цитатима, а о њиховим ауторима презентоваће и исцрпне биографске глосе, и по први пут ће се, на једном месту, у историјском и временском обзорју њиховог настанка, и дакако, у обзорју научног контекста, под истраживачком лупом (али и под читалачким фокусом) наћи големи, а велелепни српски усмени поетски фондус са Војне Крајине.

БАЛАДЕ И РОМАНСЕ

Кад је реч о мотивској структури (и сродности) лирског репертоара, њега сачињавају: митолошки, хришћански мотиви (обредно-обичајна лирика: сватовске алегоричке, просидбене и свадбене песме), затим мотиви у љубавној лирици са обиљем тематских варијација и трансформација, а ту су и породичне и војничке (граничарске) песме, као и шаливе лирске песме. Лирско-епски басен (којег творе баладе и романсе) такође обилује идентичном мотивском и тематском структуром (митолошком и хришћанском), са баладама побожне тематике, сватовским баладама, баладама о мајци, о браћи и сестрама, породичним баладама, љубавним баладама и романсама и “чисто”

љубавним романсама. Сви ти темељни ("носиви") мотиви имају и своје варијантне, подмотивске облике и видове (напр: мотив преотимања царевине; мотив мајка-немајка; мотив сестре безбратнице; мотив шаливе женидбе; мотив антиратне поруке; мотив купљења (регрутовања) војске; мотив расстанка; мотив кушања момка; мотив смрти девојке или момка/браће; мотив лажне лоше вести; мотив искушавања будућег мужа/жене; мотив страдања због лепоте; мотив злог мужа, мотив о

узиђивању жртве, итд.).

Не можемо а да овом приликом не цитирамо прегршт (истргнутих) стихова из тог големог, мотивско-естетски разнобразног обиља и преобиља српског усменог поетског фондуса Војне Крајине. Стихова који боље од икојег хроничара, путописца, историчара или истраживача неке друге провенијенције, па макар и најфиније, филигранске кануре та истраживања била – осликавају велику, "светску" душу, богата, слојевита емотивна и психолошка стања, патријархални ниво свести, и

чврсте моралне вредности и погледе Крајишника (Војних граничара), али и узбуркане и неизвесне друштвене, историјске, војне, економске и политичке (не)прилике у њиховој скупо плаћеној постојбини коју су увек изнова испуљивали својим телима и животима. Није ни потребно посебно истицати да ове песме понајпре сведоче о "бунарском" колективном памћењу и раскошном, оригиналном песничком генију (са тананим, лирским трептајима и преливима тог самониклог дара) Крајишника са Војне границе.

"...Види чудо прије негледано:
Гдје град Будим гори без пламена
Ужеже га очима дјевојка
Гледајући доброга јунака...
(Ерлангенски рукопис, и у запису
М. Бубала Кордунаша са Кордуна).

"...К мени, к мени мој зелен'
соколе!
У мен' има лада нележана!
Бијеле груди, ладак нележани!
Чарне очи, вода непијена!
Руса коса, трава некошена!..."
(Из рукописне збирке
Милана Обрадовића)

"...Не зна нана како солде љуби
Како љуби кад на кордун пође
А још боље кад с кордуна дође..."
(Запис М. Б. Кордунаша)

"...Преврну се небо
Као чисто сребро..."
(Запис Бранка Мушицког у Срему)

"...Деде брале, да га запјевамо
Мушки, вучки, како који знаде...
Вук на вука ударити неће
А камоли јунак на јунака
У механи код боцуна вина...
Није куја окотила вука
Ни Туркиња родила јунака
Ко Српкиња Краљевића Марка."
(Драгослав Алексић: Личанке)

"...Кишу ћемо у сватове звати
Киша каже да не може доћи.
Она мора солдате пратити,
До по дана вјетром и соликом,
Од по дана ледом и снијегом..."
(Запис Николе Беговића са
Горње Крајине- Баније и Кордуна)

"...Дјевојци ће и Бог опростити
Јер дјевојка до три рува ради:
Прво руво оцу и матери
Друго руво брату и сестрици
Треће руво себи и драгоме..."
(Запис Николе Беговића
са Горње Крајине)

"...Мрко гледај, оштро разговарај
Да би те се бојала девојка
Још код мајке, у мајчином двору..."
(Запис С. Милеуснића)

"...Не ид' сејо у велико благо
Дође врага па разброја благо!
Не ид' сејо у велико племе!
Племе ће се разумрети сејо!
'Ајде сејо за добра јунака,
Добар јунак, добро до вијека!..."
(Запис Ђорђа Рајковића)

"...Право пиши солдате на војску!
Ће је један, не цвијели мајке!
Ће с' двојица, не растављај браћу!
Ће с' тројица, узми по двојицу..."
(Запис Ђорђа Рајковића)

**из Западне Славоније:
Савјети мајке Херцега
Стефана који купи
Крајишнике у војску)**

"...Мајка Јову на војску отпрема
Пратила га стара мила мајка
Пратила га до девет конака
А сестрица до сињега мора...
Обазри се, мој брате једини!
Погледај ми на рукаве моје.
Да ти видим црне очи твоје!
Да почињем на рукаве моје
На рукаве ситно зарукавање.
Кад погледам на рукаве моје
На рукаве ситно заруковље
Минуће ме жеља браца Јове..."
(Запис Милана Обрадовића
из Запад. Славоније)

"...Сава Дрину у весеље звала:
'Ајде Дрино, да се веселимо!
Не могу ти у весеље доћи –
Мајка спрема на војницу сина..."
(Ерлангенски рукопис)

"...Ожених се из Крушкова града
И доведох великога врага!
Прву вече свекрву истуче!
Тешко свекар на коњу утече!
Ћувегија кроз пенцере виче:
Немој мене, моја мила драга! –
Нећу тебе орјатско кољено!
(Запис Ћ. Рајковића,
Западна Славонија)



ПОСАО ВУКОВСКЕ ШИРИНЕ И ВАЖНОСТИ

Као сведочанство о снажном, самониклом дару – песничкој жици српског народа са Војне границе, Никола Беговић је у своје време забележио речи једне девојке која је, певајући те песме у колу, рекла: “ Ја га пјевам, а оно се само пјева”. Разлоге за мотивску сродност српске усмене народне поезије са Војне Крајине (једног дела те поезије, претежно тзв. “женских песама”) са оном записаном и сабраном у класичним Вуковим збиркама,

односно њено богатство у варијантним и формулативним облицима у објављеним и необјављеним збиркама сакупљача и записивача са Војне границе – треба тражити, према Славици Гароња Радованац, у честим сеобама и миграцијама самог српског становништва онога времена. Са његовим миграцијама – мигрирало је и кретало се, спиралама колективног предања, и само усмено народно поетско благо “маскирајући” се у разним варијететним видовима и формама, при чему су ти процеси понекад обогаћивали и снажили

само језичко, стилско и поетско језгро песама, а понекад га, на жалост, растакали и слабили, где је оно губило своју првобитну магијску, очућавајућу песничку моћ, што је Славица Гароња- Радованац опитно показала у својој студији на обиљу примера.

У чему је капитални значај и научни допринос нашој народној књижевности и фолклористици, и културној историји и култури уопште, студије “Српско усмено поетско наслеђе Војне Крајине у записима 18. 19, и 20 века” Славице Гароња- Радованац? Свакако да он онајпре лежи у чињеници што је на једном месту, до сад први пут, прецизним анатомским резом, широкопотезно и у микродетаљима, направљен синтетички истраживачки претрес и пресек големог, тровековног корпуса усмене народне поезије са Војне границе која је (поезија) све до наших дана некако била постранце од матице српских научних интересовања, никако не изузимајући из вида нека досадашња (озбиљна) парцијална, фрагментарна перципирања тог фондуса. Тим претресом и пресеком, један знатан, а драгоцен део наше народне поезије коначно је “враћен” (научно ситуиран) у органску целину нашег културноисторијског бића чији је он део, заправо, одувек и био! Други значај јесте да је овом монографском студијом јавно упрт прст, пред носом наше науке, у знатну архивску (рукописну) заоставштину са подручја Војне Крајине који још увек чека своју (додатну) истраживачку фокусацију и публиковање.

Проф. др Славица Гароња- Радованац направила је у нашој култури посао вуковског подухвата, ширине и важности, посао који раде институти и институције, Сразмерно карактеру, дубини, “пространости” и оригиналности њеног научног подухвата, природно је очекивати и примерену (заслужену) рецепцију и уважавање њеног дела у нашој културној и научној јавности.

АУТОР: МЛАДЕН СПАСО- ЈЕВИЋ	НИЈАНСА БОЈЕ У СЛИКАР- СТВУ (ГРЧ.)	ВОЈВОДА ИЗ ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА (1770- -1809)	"СЈЕВЕР"	ВРХУН- СКИ СПОРТИ- СТА (ЛАТ.)	ГРЧКА ПОКРАЈИНА НА СЈЕВЕРОИСТОЧ- НОМ ПЕЛО- ПОНЕЗУ	"СЕЛО"	ТРКА СПРИН- ТЕРА (ЕНГЛ.)	САМО ... СРБИНА СПАСАВА	МОМАК И ДЈЕВОЈКА	МОРСКИ ГРЕБЕН	"ИЗВРШ- НИ ОДБОР"	"НОВИ"	ГЛАВНИ ГРАД УЗБЕКИ- СТАНА
"ТЕНИС- КИ САВЕЗ СРБИЈЕ"				ЧЛАН ПОТОМ- СТВА			ТОРАЊ У КОЈЕМ СУ ЗВОНА, ЗВОНИК						
"ОСНОВ- НА ТАРИФА"			"ПОКРЕТ- НИ РАДАР"			НИЈЕ ... СВЕ ШТО СИЈА						"АР"	
ИЗОСТА- ЈАЊЕ ДОГО- ВОРА			ЛИНИЈА БЕЗ УС- ПУТНОГ ЗАУСТАВ- ЉАЊА			ИТАЛ. НО- ЦИНАРКА (1929-2006)				ВРСТА ПОВРТА, ШПАРО- ГА (ЊЕМ.)	СЛОВА ИЗ "Т" И "Ц"	СПОМЕНИК У НИШУ СТРАДА- ЛИМА ИЗ БИТКЕ У СКАНДИ- НАВЦИ	
"КОС- МИЧКА АГЕН- ЦИЈА"	ПЛАНИНА ИЗНАД ШИПОВА								СКЛОНИ- ШТЕ ЗА КРИМИ- НАЛЦЕ (ЊЕМ.)				
ИМЕ МА- КЕДОН- СКЕ ПОП- ГЛЕВА- ЧИЦЕ ГОЧЕВЕ									ГРАД ПАЉАНА				
СЛАБО- КРВНОСТ АНЕМИЧА- РА (ГРЧ.)								ДОМИ- НИРА КАМЕ- ЊАРОМ	"КАПА- ТАУ-ЕП- СИЛОН"				
НАЈУГЛЕД- НИЈИ ПРЕД- СТАВНИК У КЊИ- ЖЕВНО- СТИ	... НА БОЈАНИ						КРИЛО ЗГРАДЕ (ЛАТ.)	ЧАРО- ЛИЈЕ					
ОДИГРА- ЛА СЕ 31. МАЈА 1809.													ПОЕН У ТЕНИСУ ПОСТИГ- НУТ ИЗ СЕРВИСА (ЛАТ.)
"АГЕН- ЦИЈА НА- ЦИОНАЛ- НИХ НО- ВОСТИ"				РОДБИН- СКЕ ИЛИ СПЕЦИ- ЈАЛНЕ	"АЛТ"	КОЛОИД- НА МАТЕ- РИЈА ИЗ ЦРВЕНИХ АЛГИ	"АМПЕР"	УШНИ КАМЕН- ЧИЋИ (ГРЧ.)	СОСИН ПАРТНЕР				
ЛОШ ОБЛИК НЕЧЕГА									МАСА		"АРХИЈЕ- РЕЈСКИ СИНОД"		
ЧЛАНОВИ ДЕЛЕ- ГАЦИЈЕ (ЛАТ.)													
ГЛАВНИ ГРАД БЈЕЛО- РУСИЈЕ	ЛИЗА- ЛИЦА, ЛИ- ЗАЉКА							ИМЕ БИВШЕ РУСКЕ ТРКАЧИ- ЦЕ ПРИ- ВАЛОВЕ					
ПРОУЧА- ВА ИХ МИНЕРА- ЛОГИЈА (ФРАНЦ.)	"МЕТАР"												
ХОДАТИ, КОРА- ЧАТИ				МУЧИ ЧИРАША									
"НОВИ- НЕ"			УСМЕНО ИЛИ ПИС- МЕНА СА- ОПШТИТИ	ИМЕ АМЕ- РИЧКЕ ГЛУМИЦЕ ГАРДНЕР (1922-1990)	ИМЕ АМЕ- РИЧКОГ ГЛУМЦА КИЛМЕРА								
КРСНО ИМЕ, ДАН СВЕЦА ЗАШТИТ- НИКА			"ЛАКИ ТЕНК"				"ИНДУ- СТРИЈА НАМЈЕ- ШТАЈА"						
"КРАТКИ ТАЛАСИ"			ГЛАС АЛТИСТ- КИЊЕ И АЛТИСТЕ (ИТАЛ.)				АУСТ- РИЈА						



ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ...



ТУЗЛА – БРЧАНСКА МАЛТА, 15. МАЈ 1992.

СВИЈЕЋЕ ОПОМЕНЕ

Поводом посјете Џозефа Бајдена, потпредсједника САД, Борачка организација Републике Српске организовала је тихи протест паљењем свијећа за погинуле борце и грађане Републике Српске у протеклом отаџбинском рату. Била је то јасна порука да Република Српска више није за поткусуривање и да се преко леђа српског народа и Републике Српске више не могу рјешавати интереси великих сила на Балкану нити задовољавати апетити њихових миљеника у БиХ.